

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**TARİH EĞİTİMİNDE TARİHSEL FİLM VE DİZİLERİN KULLANIMI VE SOSYAL
BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTELERİ İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMI TEMELLİ
BİR MATERYAL KILAVUZU GELİŞTİRME ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet SARI

Bursa / 2019

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**TARİH EĞİTİMİNDE TARİHSEL FİLM VE DİZİLERİN KULLANIMI VE SOSYAL
BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTELERİ İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMI TEMELLİ
BİR MATERYAL KILAVUZU GELİŞTİRME ÇALIŞMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet SARI

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ

Bursa / 2019

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Muhammet SARI

28 / 08 / 2019

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 28/08/2019

Tez Başlığı / Konusu: TARİH EĞİTİMİNDE TARİHSEL FİLM VE DİZİLERİN KULLANIMI VE SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTELERİ İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMI TEMELLİ BİR MATERYAL KILAVUZU GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 168 sayfalık kısmına ilişkin, 28/08/2019 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 11 'tir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

28.08.2019

Adı Soyadı: Muhammet SARI
Öğrenci No: 801633015
Anabilim Dalı: Türkçe ve Sosyal Bilimler
Programı: Sosyal Bilgiler Eğitimi
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Danışman
(Adı, Soyad, Tarih)

Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

'Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı ve Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Üniteleri İçin Öğretim Programı Temelli Bir Materyal Kılavuzu Geliştirme Çalışması' adlı Yüksek Lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Muhammet SARI

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD Başkanı

Prof.Dr. Abamüslim AKDEMİR

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda 801633015 numara ile kayıtlı Muhammet SARI'nın hazırladığı 'Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı ve Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Üniteleri İçin Öğretim Programı Temelli Bir Materyal Kılavuzu Geliştirme Çalışması' konulu Yüksek Lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 20/09/2019 Cuma günü 10.30-11.30 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının **başarılı** olduğuna **oybirliği** ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyon Başkanı)

Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ

Uludağ Üniversitesi

Üye

Dr.Öğr.Üyesi Selma Güleç

Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç.Dr. Zafer Tangülü

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖNSÖZ

Tarih öğretiminde film ve dizilerin kullanımı ve öğrenmeye sağladığı faydaları konu alan çok sayıda araştırma olmasına karşın tarih öğretiminde film ve dizilerin nasıl kullanılması gerektiğini ve materyal kullanma kılavuzu ortaya koyan pek araştırma bulunmamaktadır. Bu sebepten araştırmanın Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin derslerinde film ve dizilerden yararlanması konusunda yaşanan sorunlara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Tez çalışmam süresince görüşleri ile beni yönlendiren ve her zaman destekleriyle yanımda hissettiğim değerli danışman hocam Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ'ye ve tez çalışmam boyunca teşvikleriyle yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Muhammet Sarı

28 / 08 / 2019

Özet

Yazar	: Muhammet SARI
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bilim Dalı	: Sosyal Bilgiler Eğitimi
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: xiii+168
Mezuniyet Tarihi	: ... / / 2019
Tez	: Tarih Eğitiminde Tarihsel Film Ve Dizilerin Kullanımı Ve Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Üniteleri İçin Öğretim Programı Temelli Bir Materyal Kılavuzu Geliştirme Çalışması
Tez Danışmanı	: Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ

TARİH EĞİTİMİNDE TARİHSEL FİLM VE DİZİLERİN KULLANIMI VE SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTELERİ İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMI TEMELLİ BİR MATERYAL KILAVUZU GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Formal eğitimde öğrenme içeriği bütünüyle temsilî niteliktedir ve öğretmenlerin başlıca işlevi, gerçekliği, temsilleri aracılığıyla somutlaştırarak sunabilmektedir. Bu bağlamda iletişim, iletişimi oluşturan yazılı, görsel ve sözel dil ve iletişime derinlik ve boyut kazandıran görsel-işitsel eğitim teknolojileri parçası olduğumuz medya çağında öğretmenlerin vazgeçilmez meslekî araçları arasında yer almıştır. Ancak bir dizi finansal, hukuksal, idarî ve teknik gerekçeler ve bu gerekçelerin beslediği çeşitli önyargılar nedeniyle başta sinema ürünleri olmak üzere görsel-işitsel öğretim materyal ve teknolojilerinin dünya genelinde yaygın ve kurumsallaşmış bir kullanım alanı bulduğu söylenemez. Bu araştırma Türkiye'deki

sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih öğretimi ile ilgili konulardaki bilgi ve farkındalık düzeylerini, film ve dizi kullanımına yönelik tutumlarını ve bu konudaki olumlu ya da olumsuz görüş ve önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç çerçevesinde, araştırmaya katılan öğretmenlere konuyla ilgili genel nitelikli ve tek yanıt gerektiren anket formu uygulanmış ve yanı sıra her öğretmen ile ayrı yarı yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler araştırma sorularının yer aldığı kategorilere göre kodlanıp yorumlanmış ve dile getirilen sorun ve engellerin aşılmasına yönelik çözümler önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretimde film ve dizi kullanımı, sosyal bilgiler eğitimi, sosyal bilgiler öğretimi materyalleri, tarih öğretimi, tarih öğretimi materyalleri.

Abstract

Author	: Muhammet SARI
University	: Uludag University
Field	: Primary Education
Branch	: Primary Education
Quality of Thesis	: M.Sc.
Number of Pages	: xiii+168
Graduation Date	: / /2019
Thesis	: The Use of Historical Films and Series in History Education and Developing a Curriculum-Based Material Guide for the History Units in Social Studies
Supervisor: Asst. Assoc.	: Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCİ

THE USE OF HISTORICAL FILMS AND SERIES IN HISTORY EDUCATION AND DEVELOPING A CURRICULUM-BASED MATERIAL GUIDE FOR THE HISTORY UNITS IN SOCIAL STUDIES

In formal education, learning content has a complete representative characteristics, and the main function of teachers is to be able to materialize and offer the reality through their representations. In this context; communication, the written, visual and oral language creating the communication and audio-visual education technologies that bring depth and dimension to communication; has become one of the indispensable professional instruments of teachers

in this media age that we are a part of. However, due to a series of financial, legal and technical justifications and various prejudices that these justifications feed, it is not possible to say that audio-visual teaching materials and technologies, particularly movie products, have a widespread and institutionalized area of use worldwide. This research aims to reveal the knowledge and awareness levels of social studies teachers in Turkey on the subjects regarding history teaching, their attitudes for the use of movies and serials, and their negative or positive opinions and suggestions on this issue. Within the frame of this purpose, a general qualified questionnaire form that requires one answer was applied for the teachers participating the research as well as semi-structured interviews were made with each teacher individually. The obtained data were coded and interpreted according to categories of research questions, and solutions were offered to overcome the reflected problems and obstacles.

Key Words: History teaching, history teaching materials, studies education materials, social studies teaching, social use of movies and serials in teaching.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
I. BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu	32
1.2 Araştırma Soruları	33
1.3 Amaç	34
1.4 Önem	34
1.5 Varsayımlar	35
1.6 Sınırlılıklar.....	35
1.7 Tanımlar	36
II. BÖLÜM: LİTERATÜR.....	38
III. BÖLÜM: YÖNTEM	46
3.1 Araştırmanın Modeli	46
3.2 Evren ve Örneklem.....	47
3.3 Veri Toplama Araçları.....	47
3.4 Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi	47

IV. BÖLÜM: BULGULAR.....	49
V. BÖLÜM: TARTIŞMA VE ÖNERİLER	64
VI. BÖLÜM: SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH ÜNİTELERİ İÇİN TARİHSEL FİLM VE DİZİLER İLE ÖĞRETİME YÖNELİK ÖĞRETİM PROGRAMI TEMELLİ BİR MATERYAL KILAVUZU	68
KAYNAKÇA	159
EKLER	165
ÖZGEÇMİŞ.....	169

Tablolar Listesi

<i>Tablo</i>	<i>Sayfa</i>
1. “Tarih eğitimiyle ilgili ünite ve konularda kullanmak üzere, öğrenci düzeyine uygun yeterli sayıda sinema ürünü bulunduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	48
2. “Derslerinizde sinema ürünlerinden yararlanıyorsanız, bir akademik yıl içinde film ve dizilere dayalı kaç etkinlik düzenliyorsunuz?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	48
3. “MEB, özel kuruluşlar ya da gönüllü kişiler tarafından kategorize edilerek arşivlenmiş ve öğretmenlerin erişimine sunulmuş yeterli sinema ürünü kaynakları mevcut mu?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	49
4. “Lisans eğitimi yıllarında almış olduğunuz öğretmenlik eğitiminin, derslerinizde tarihsel film ve dizilerden yararlanabilmek için uygun ve yeterli mesleki bilgi ve becerileri kazandırdığını düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	49
5. “Tarihsel film ve dizilerden yararlanmanıza katkı sağlayacak nitelikte, çağdaş öğretim yöntemleri ve/ya da öğretim materyalleri konularında katıldığınız hizmetiçi eğitim uygulamaları oldu mu?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	50
6. “Tarihsel film ve dizilerin öğrenme içeriğini somutlaştırdığını ve öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	50
7. “Sizce tarihsel film ve dizilerden yararlanmak, kazanımların gerçekleşmesi konusunda olumlu bir farklılık yaratmakta mıdır?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	50
8. “Tarihsel film ve diziler, bir öğretim materyali olarak sizce nasıl izlenirse daha yararlı olabilir?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	51
9. Tarihsel Film ve Dizilerden Yararlanmayı Güçleştiren Sorunları Önem Sırasına Göre Numaralandırmaya İlişkin Öğretmen Cevapları.....	51

10. “Tarihsel film ve dizilerin kullanımı, sizce derslerin hangi bölümünde daha etkili ve yararlı olabilir?” Sorusuna İlişkin Öğretmen Cevapları.....	52
11. Çalışma Grubuna Alınan Öğretmenlere İlişkin Bilgiler.....	52
12. Tarihsel Film ve Dizilerde En Çok İlgi Çeken ve Merak Uyandıran Unsurlar.....	53
13. Tarihsel Film ve Diziler Kullanılarak İşlenmeye Uygun Olan Konular.....	53
14. Tarihsel Film ya da Dizilerin Derste Kullanılmaya Uygunluk Ölçütleri.....	54
15. Öğretmenlere Göre Dönem Filmi.....	55
16. Öğretmenlerin Tarihsel Film ve Dizilerin Öğretim Materyali Olarak Kullanılmasına Yönelik Tutumları.....	56
17. Öğretmenlerin Tarihsel Film ve Dizilerin Öğretim Yöntemi Olarak Kullanılmasına Yönelik Tutumları.....	57
18. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Tarihsel Film ve Diziler Konuundaki Çerçevesine Yönelik Tutumları.....	58
19. Öğretmenlerin Tarihsel Film ya da Dizilerden Yararlanırken Hazırlık ve Etkinlik Süreçlerinde Dikkat Ettikleri Noktalara İlişkin Görüşleri.....	59
20. Öğretmenlerin Tarihsel Film ve Dizilerden Yararlanma Konusundaki Sorun ve Zorluklara Karşı Çözüm Önerileri.....	60
21. Öğretmenlere Göre, Tarihsel Film ve Dizilerden Yararlanma Konusunda, Öğretim Programları Temel Alınarak Hazırlanacak Materyal Listeleri ve Materyal Kullanma Kılavuzlarının Taşımaları Gereken Özellikler.....	60
22. Filmlerin Seçilmesine Dayalı Ön İnceleme.....	68

Kısaltmalar Listesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

TV: Televizyon

1.Bölüm

Giriş

Sinema ile fotoğrafın doğması ve gelişmesi, geçen yüzyılın ortalarında modern resim alanında meydana gelen ruhsal ve teknik krizin doğal bir sonucu olarak görülmekte ve Malraux'un plastik gerçekliğin ileri evrimi şeklinde tanımladığı sinemanın başlangıç noktası olarak Barok resmi ve Rönesans dönemi işaret edilmektedir (Bazın, 2011: 16).

Fotoğraf, görüntü ve hareketli görüntü elde etmek için uzun yıllar boyu pek çok kişi tarafından çok sayıda çalışma yapılmış, çeşitli icatlar elde edilmiştir. Bu çalışmaların sonucunda 1895 yılında Fransız Lumière Kardeşler sinematograf makinesini yapmış ve 28 Aralık 1895'te kaydedilmiş hareketli görüntüler beyaz perdede ilk kez izlenilmiştir. Sinema sözcüğünün kaynağı da yine Lumiere Kardeşler'dir. Sinema, Yunancada devinimi yazan, saptayan anlamına gelen sinematografinin kısaltılmış şeklidir. Bu anlamda sinema, herhangi bir devinimi düzenli aralıklarla parçalara bölerek bunların resimlerini saptamayı, sonra da gösterici yardımıyla bu resimleri karanlık bir salonda görüntü lük üzerine yansıtarak devinimi yeniden oluşturmayı anlatır (Özön, 2008: 3). Sinema sözcüğü zamanla anlam genişlemesine uğrayarak sinemayla ilgili tüm kavramları karşılar hâle gelmiştir.

Lumiere Kardeşler tarafından ticari geleceği olmayan bilimsel bir merak konusu olarak görülen bu yeni tekniğin geleceğinin parlak olduğunu düşünerek uzun yıllar bu konuda çalışmalar yapan George Meies, süresi daha uzun filmler üzerinde çalışmalar yapmış ve ardından ilk gösteri filmi olarak kabul edilen Aya Seyahat'i çekmiştir (Betton, 1989: 7). İlk filmler açık havada çekilen, senaryosu ve yönetmeni olmayan, günlük hayattan kesitler aktaran ya da belgesel ve röportaj içerikli filmlerdir. İnsanlar hareketli görüntüler izleyebilmeyi dolayısıyla sinematografıyı çok sevmiş ve bu buluş kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına almış aynı zamanda toplumların benzeşmesinde de etkili olmuştur(Önder ve Baydemir, 2005: 128).

Sinema, pek çok sanattan sonra ortaya çıkmış, diğer sanatları içine almış, özümsemiş, harmanlamış bir sanatlar birleşimidir. Bu özellikleriyle yedinci sanat diye adlandırılan sinema, diğer sanatlara yakın ve yatkındır, onları kendi diliyle, kendi özellikleriyle özümseyip yeniden ortaya koyabilecek esnekliğe ve bütünlüğe sahiptir (Özön, 1972: 8-9). Filmler her zaman için sanat eseri özelliği göstermeyebilirler, yalnızca kitlelere bir şeyler ileten, olaylar sunan bir film de söz konusu olabilir (Arnheim,2002: 14). Bir filmin sanat eseri olma özelliği oluşturulma amacına ve yansıttığı estetiğe göre belirlenir. Bunun yanı sıra sinemanın bir eğlence aracı olarak da görülmesine bağlı olarak sinemanın bir endüstri ve ticaret kolu, hatta bir popüler kültür ürünü olduğuna dair görüşler de söz konusu olmuştur (Demir ve Çencen, 2015: 17).

I. Başlıca Sinema Türleri

Sinemanın yıllar içindeki gelişimine bağlı olarak çok sayıda film ortaya çıkmış ve bu durum filmlerin tasnif edilerek isimlendirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bunun üzerine filmler, çekimde kullanılan araçlar ve yöntemler, ele alınan konular ve bu konuların işleme yöntemleri, filmin süresi gibi çeşitli etkenlere bağlı olarak birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan filmlerin saptanmasıyla türlere ayrılmıştır. Bir başka deyişle sinema türleri, çeşitli yönlerden benzerlik gösteren, yapıları birbirini andıran, ortak, özellik ve öğeler taşıyan sinema yapıtlarının kümelendirilmesini ifade etmektedir (Özön, 2008: 191). Özön'ün çalışmalarından faydalanarak belirlediğimiz başlıca sinema türleri şunlardır:

- **Belgesel Filmler:** Belgesel türü, kurguya neredeyse hiç yer vermeyen, genellikle konusunu doğrudan doğadan alan, ürününü gerçekliğe mümkün olduğunca uyum sağlayarak aktaran, konuyu kendi doğal çevresinde ya da onun aynısı olan bir çevrede ele alan ve bütün bunları nesnel bir tavırla gerçekleştiren sinema türüdür. Temel amaç gerçekleri ön plana alarak bilgilendirme ve değerlendirmedir (Öztaş, 2007: 34). Araştırma filmleri, bir araştırmanın sonucunu veya bilimsel bir bulguyu aktarma amacıyla hazırlanmış bilimsel

filmler, bir ders ya da bilginin öğretime destek olacak şekilde, pedagojik ilkelere göz önüne alınarak yaş ve bilgi düzeyine göre düzenlenerek aktarıldığı öğretici filmler, belirli sürelerle gösterime giren ve o süre içinde gelişmiş, haber niteliği taşıyan tüm olay ve durumları konu alan haber filmleri, bilinen veya pek az tanınan yerleri o bölgenin dışında yaşayan insanlara tanıtmak amacıyla yapılan gezi filmleri, herhangi bir sorunun, konunun gerçeklerini o konunun ortamında nesnel bir şekilde yansıtan belgesel filmler, daha önce yapılmış belgesellerin bir plan ve kurguyla birleştirilmesinden oluşan derleme filmler, toplumu doğrudan siyasal yönden bilinçlendirme amacıyla yapılan siyasal filmler, herhangi bir sanat dalını tanıtmak, değerlendirmek, yorumlamak için yapılan sanat konulu filmler belgesel türü sinemanın çerçevesine giren filmlerdir (Özön, 2008: 197).

- **Dönem Filmleri:** Tarihteki herhangi bir zaman diliminde geçen, konusunu ve kişilerini geçmiş zamandan alan, olayları ve durumları ele aldığı dönemin şartları içerisinde vermeye çalışan, dönün gerçeklerini ortaya koymayı amaçlayan film türüdür (Öztaş, 2007: 41).

- **Yaşam Öyküsel Filmler:** Biyografisi kamuoyuna sunulmaya değer görülmüş kişilerin yaşamını çeşitli yönleriyle ele alan film türüdür. Yaşam öyküsel filmin mutlaka tarihsel kişileri ele aldığı söylenemez. Çeşitli alanlarda olumlu ya da olumsuz rol oynayan, kimi zaman böyle bir rolü olmayan kişileri de konu alabilir, filme konu olan kişi, yalnız tarihteki yeriyle değil, kişiliği, yaradılışı, ruhsal yönüyle de incelenmiş olabilir bu yüzden bu türdeki filmleri tarihsel filminden ayrı olarak incelemek doğru olacaktır. Kısacası, bu türdeki filmlerin kahramanı Napoleon, Büyük İskender, Hitler olabileceği gibi bir sanatçı, bir bilgin, bir gezgin, bir serüvenci de olabilir; tarihsel rolü denli, kişisel serüvenleri de işlenebilir (Özön, 2008: 209-210).

- **Dinsel Filmler:** Temeli dine dayanan filmleri kapsayan bir türdür ancak dinsel filmin temeli dine dayanmakla birlikte bu tür sinema çok değişik türlerden öğeler almış, başka

türlerde kullanılan özellikleri aktarmıştır. Dinsel film türüne giren ürünlerde kutsal kitaplarda yer alan öyküler, kişiler, peygamberler, ermişler, din uluları geniş yığınların ilgisini çeksini diye çoğunlukla ‘Hollywood kalıpları’ içine yansıtılmıştır (Özön, 2008: 210-211).

- **Destan Filmleri:** Konusunu ulusların oluşum dönemlerindeki çok eski olayları anlatan destanlardan alan filmlerdir (Özön, 2008: 213).
- **Kovboy (Western) Filmleri:** Kovboy filmi türü, ayrı bir tür olarak değil de, destan türünün bir çeşidi olarak ele alınabilir; çünkü gerçekte kovboy filmi türü, gecikmiş bir destan türüdür: Yepyeni, bilinmedik bir anakarada (kıtada) 18. yüzyıl ortalarından sonra destan koşulları altında ortaya çıkan olayları ele alır. Kovboy filmi türünü başlı başına bir tür olarak ele almak daha yerinde olur çünkü destan niteliği taşımayan kovboy filmleri de vardır üstelik kovboy filmleri yalnız Amerika’ya özgüdür (Özön, 2008: 216).
- **Ağlatı Filmleri:** Ağlatı (tragedya/trajedi), tiyatrodaki türü olan trajediden yararlanılarak benimsenmiş ve sinemanın kendi kurallarına göre genişletilmiş bir sinema türüdür (Özön, 2008: 220).
- **Dram Filmleri:** Tiyatro, zaman içindeki gelişime bağlı olarak birtakım değişimler göstermiş ve salt trajediden de salt komediden de uzaklaşarak hayatın çok yönlülüğünü yansıtır hâlleri ortaya koymaya başlamıştır. Bu durum sinemaya da sirayet ederek dram türünü ortaya çıkarmıştır. Tiyatro gerçeğe yaklaştıkça, ister istemez ağlatının bazı özelliklerinden vazgeçmek zorunda kalmış, böylelikle yerine dram türü çıkmıştır. Ağlatı ile dram arasındaki en önemli farklılık, artık kahramanların kapalı, dar, dış dünyayla ilişkisiz çevrede yaşamaktan çıkıp, belli bir çevrenin, belli bir çağın somut koşulları içinde yer almasıdır (Özön, 2008: 222).
- **Melodram Filmleri:** Melodram, insanı her zaman ilgilendiren, derinden etkileyen durumları ele almayı amaçlar. Sinemanın en yaygın, gelişmemiş izleyicinin de en çok tuttuğu

tür olan melodram, bir bakıma ağlatı ile dramın, bozulmuş, karikatürleştirilmiş biçimidir (Özön, 2008: 224).

- **Güldürü Filmleri:** Olayların, durumların, insanların gülünç yanlarını ele alarak bunları gülünç bir şekilde ortaya koyan sinema türüdür. Gülünçlük, çoğunlukla, olması gereken ile olmaması gerekenin beklenmedik, şaşırtıcı bir biçimde tersyüz olmasından doğar (Özön, 2008: 226).

- **Müzikli ve Danslı Filmler:** Sesli filmin ortaya çıkmasıyla birlikte müzik ve dans da sinemada yer almaya başlamış ve bu tür üzerinde bir gelişim söz konusu olmuştur. Müzikli film önce sahnedeki müzikli oyunların sinemaya aktarılması biçiminde ortaya çıkmış, opera ve operet sanatçıları sahnedeki başarılarını alıcı önünde yinelemeye çağırılmışlardır (Özön, 2008: 232).

- **Serüven Filmleri:** İzleyicinin dikkatini filmin başından sonuna kadar üzerinde tutmayı amaçlayan, heyecanlı olayları aralıksız bir şekilde vermeye çalışan filmlerdir. İzleyicide meraklı bir gerginlik oluşturup sonunda bu gerginliği çoğunlukla mutlu sonla bitirip çözen filmler söz konusudur. Serüven filmleri, ağırlığı olan bir izleğe (temaya), bir düşünceye, görüşe dayanmaz; bunlar arka sıraya itilir. Bunun yerine, izleyicinin sinirlerini etkilemek ön sıraya geçer ve bunun için de her şey mubah görülür. Savaş filmleri ve casusluk filmleri bu tür filmlerdendir (Özön, 2008: 235-237).

- **Polisiye Filmler:** Gizemli bir olayı, kuşkulu yönlerini, kişilerini, ipuçlarını mantıksal bir düzen içinde ortaya koyarak çözüme ulaştıran filmlerdir. Gangster ve mafya filmleriyle suçluların ruhsal özelliklerini ve çevrelerini ele alan kara film bu sinema türündendir (Özön, 2008: 238).

- **Cinsel İçerikli Filmler:** Neredeyse sinemanın varlığıyla birlikte ortaya çıkan ve içeriğinin büyük bir bölümünde ya da tamamında cinsel unsurların bulunduran filmlerdir. Cinselliğe, cinsellik filmine verilen anlam da, cinsellik filmi türünün kapsadığı filmler de,

cinselliğin sinema da ele almış da o ölçüde karışık, çapraşık ve değişkendir. Ayrıca, yukarıda belirttiğimiz gibi, cinsellik filmi sinemada siyasal film türü denli denetlemenin hışmına uğramış bir alandır (Özön, 2008: 242).

- **Korku Filmleri:** İzleyicide korku uyandırmayı amaçlayan sinema türüdür.

Korkunç olaylar, vampirler, hortlaklar, hayaletler, kurt adamlar, acayip yaratıklar bu tür filmlerin başlıca öğeleridir. Konu genellikle karanlık, karabasanlı (kâbuslu) bir hava içinde, ıssız, tekin olmayan yapılarda, yerlerde geçer. Korku filmleri tıpkı serüven filmleri gibi, izleyicinin sınırlarıyla oynamak temeline dayanır (Özön, 2008: 246).

- **Bilim-Kurgu Filmleri:** Adı bilime dayansa da hem bilimi hem yaratıcılığı temele alan, özellikle gelecekteki dünyayla ilgili bir kurgu ortaya koymayı deneyen film türüdür. Bilimin bugünkü verilerine dayanılarak insanların ilerideki yıllarda gerçekleştirebileceklerini; bu gelişmelerin insan toplulukları üzerinde yol açabileceği etkileri düşlemek, kestirmek, önceden bilmek yoluyla çevrilmiş filmlerdir (Özön, 2008: 248).

- **Fantastik Filmler:** Düş gücünün sınırsız imkânlarını kullanarak doğüstü unsurlar ortaya koyan film türüdür. Düşlemsel (fantastik) film türü, düş gücüne dayanan, düş gücünün alabildiğine özgürce kullanılmasından kaynaklanan, doğa- dışını, doğüstünü, olanaksızı yansıtan bir türdür (Özön, 2008: 251).

- **Soyut Filmler:** Bu tür film soyut biçimlerin belirli bir anlayışla birbiri ardından sıralanması; bu soyut biçimlerdeki çizgilerin ve renklerin gerek görüntüdeki devinimle, gerek görüntüler arasında kurgudan doğan devinimle belli bir uyum oluşturmaya dayanır. Genellikle bu görüntüler müzikle de desteklenir (Özön, 2008: 254).

- **Salt Filmler:** Sinemacı, bu tür filmlerde dışımızdaki dünyanın gerçek varlıklarından, görünülerinden, görüntülerinden yola çıkar. Ancak bunları, öykülü filmlerdeki gibi, mantıklı bir sıra içinde, bir öykü anlatmak ereğiyle değil, görüntüler

arasındaki tartımlı, dizemli ilişkinin yol açacağı zengin çağrışımlar uyandırmak ereğiyle kullanır (Özön, 2008: 254).

- **Deneysel Filmler:** Sinemada alışılmışın dışında yenilikler deneyen tüm filmler bu başlık altında yer alır (Özön, 2008: 255).

- **Öncü Filmler:** Öncü film kavram olarak temelde deneysel filmle aynıdır. Ancak ondan değişik olan yönü, deneysel filmlerin özelliklerini taşıyan, 1920'lere doğru ilk kez Fransa'da başlayıp kısa zamanda çeşitli ülkelerde de uç veren geniş ve yoğun bir sinema akımı olarak ortaya çıkmasıdır (Özön, 2008: 254-256).

- **Canlandırma Türü Filmler:** Canlandırma türü, şimdiye dek gözden geçirdiğimiz türlerden, kullandığı uygulamayı yönünden ayrılır. Yoksa canlandırma türü içinde, yukarıda gördüğümüz bütün türlerde film çevirmek, bu türlerin işlediği bütün konulan canlandırma türünde de işlemek eldedir. Örneğin Jaroslav Hašek'in Dobryvojak Svej/Aslan Asker Şveyk'i, olağan öykülü film çerçevesinde gerçekleştirilebileceği gibi, canlandırma türünün canlıresim, kukla filmi, gölge filmi çeşitlerinde de gerçekleştirilebilir. Canlandırma türünde kovboy filmi, bilimkurgu filmi, güldürü filmi ya da korku filmi gerçekleştirilebilir (Özön, 2008: 257).

II. Dönem Filmlerine Genel Bakış

Çıkış noktasının tarih olduğu düşünüldüğünde bu filmlerin belgesel nitelikte olması gerektiği düşünülebilir ancak sinemanın işleyişine bağlı koşullar tarihsel filmleri belgesel türünün özelliklerinden uzaklaştırmıştır. Tarihsel türde çevrilmiş filmlerin çoğu, tarihsel gerçeklere hiç uymayan, yalnızca adlan tarihten alınmış birtakım kişilerin serüveni hâline gelmiş, tarihi adların ve olayların çekiciliği, geçmişe ait dekor ve giysiler, geçmiş çağlardaki yaşayış tarzı izleyici çeken unsurlar olarak görülmüştür. Gerçekte bu filmlerin büyük bir çoğunluğu bu tarihsel kişiler, dekorlar, giysiler dışında, günümüzde de geçebilecek herhangi bir hikâyeden farksızdır. Bu filmlerin çoğunda tarihe bir göz boyama görevi yüklenmektedir

ve giysiler, dekorlar, yapılar, savaşlar da bu göz boyama işinin bir parçası haline gelmiştir (Özön, 2008: 206-208).

Dönem filmleri tarih bilgisini görsel olarak ifade eden, geçmişi zihinlerde yeniden oluşturmaya çalışan, adeta tarihi zamanı şimdileştiren filmlerdir (Özcan, 2011: 210). Sanat eserleri asıl amacı bu olmadığına bile tarihi ve toplumsal şartları yansıtır, tarihe tanıklık eder. Sanat niyetinin tümüyle o olmadığı durumlarda bile tarihe tanıklık getirir. İnsanlığın en eski varoluşundan günümüze gelmiş türlü söylenceler, Dede Korkut veya Binbir Gece Masalları, Chanson de Roland'lar, 'Cehennemler' veya 'Don Kişot'lar, insanlığın ortak malı olan bu ilk yazınsal yapıtlar, aynı zamanda paha biçilmez birer tarihsel belgedir (Dorsay, 1998: 173). Bu bağlamda sinema da bir sanat olarak aslında tarihle doğal bir bağ içindedir. Sinema, insanlığın dramını ele almaktadır. İnsanoğlunun yaşadığı en büyük dramlar ise tarihte hazır olarak bulunmaktadır. Bu nedenle çağımızda, sinema geçmişe ilişkin öykülerin en etkili anlatıcısıdır. Tarihin yorumu zamana, coğrafyaya; sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel, teknolojik oluşumlara göre değişim gösterir. Sinema toplum hayatını etkileyen tüm bu değişimlerin hem tanığı hem de en etkili yansıtıcısıdır. Bu nedenle sinema, tarihi, sürekli olarak canlı bir varlık gibi yaşatmakta ve geçmişi değişen yorumlarla gündeme getirmektedir. Tarih konulu filmler bir tür olarak sinemanın daha ilk yıllarından itibaren gelişmeye başlamış; seyirciyi farklı zaman ve mekânlara götürerek, görsel zenginliklerle, fantezilerle buluşturarak ilgi çekmiştir. Fakat aynı zamanda tarih aracılığıyla kendi gününe dair mesajlar da vermiştir (Duruel, 2002: 2-10).

Tarihi filmlerin bir çerçevesini çizmek hayli zordur çünkü birçok sinema türü tarihten bir şekilde faydalanabilir ya da tarihi konular içerebilir. 'Tarihsel film' başlığı altında toplanabilecek özelliklerde bir film türünden söz etmek oldukça problemlidir. Tarihsel film alabildiğine kapsamlı ve geniş bir alanı işaret eder. Kostümlü dramadan propaganda filmlerine, politik sinemadan savaş filmlerine uzanan geniş bir yelpazeyi kapsar. Tarihi

konulu filmlerin geçmişi referans almaları dışında ortak bir noktaları yoktur (Erkılıç, 2012: 29). Bir sınırlandırma yaparak tanımlamak gerekirse tarihi film, konusunu ve kişilerini geçmişten, geçmişin gerçek ya da yapıma göre değişen oranlarda kurmacalarından alan, geçmişteki olay ve durumları o günün yaşam şartlarına ve özelliklerine göre aktaran film türüdür. “ Tarihi filmler hayal ürünü senaryo ya da kişiler olabilmekte iken bunun dışında var olan araştırılan belgelerin incelenmesi sonucu da ortaya konulan bir senaryoda var olabilmektedir” (Muratalan, 2011: 64). İlk tarihi filmler, D.W. Griffith’in yönettiği “Judith of Bethulia” (Bethulia’lı Yahudiler 1914) ve “TheBirth of a Nation” (Bir Ulusun Doğuşu 1915) filmleridir. Duruel, çalışmalarında dönem filmleriyle ilgili bazı yaklaşımlar ortaya koymuştur. Tarih konulu filmlerin yapımında, birbirlerinden çok keskin çizgilerle ayrılmasa da başlıca üç eğilimin varlığından söz edilebilir:

- *Tarihe yaklaşımda tamamıyla fantastik öğelerin öne çıktığı filmler:* Bu filmler tarihin belirli bir kesitini, bir tarihi olayı veya tarihi kişiliği ele alsa da filmin neredeyse bütünü kurmacadır. Tarihi fon üzerine oturtulan aşk, macera ve kahramanlık öyküleri söz konuşur. Malkoçoğlu ve Kara Murat serileri bu kategoriye örnek gösterilebilir.

- *Tarihi gerçeklerden yola çıkarak çekilen filmler:* Bu filmler, gerçek ve kurmacanın iç içe geçtiği ancak kurmacanın, tarihi gerçekler üzerinde yapılandırıldığı filmlerdir. Vurun Kahpeye, İstanbul’un fethi, Salkım Hanım’ın Taneleri gibi filmler bu kategoridedir.

- *Tarihe belli bir savla yaklaşan filmler:* Bu filmler tarihin belli bir kesitindeki belli olayları yorumlarken tarih üzerine önermeler getiren filmlerdir. Dokuz Dağın Efesi, Haremde Dört Kadın, Kozanoğlu, Kurt Kanunu, Yağmuru Beklerken gibi filmler ile Topuz, Ferman, Pembe İncili Kaftan, Yorgun Savaşçı, Küçük Ağa gibi TV dizileri bu gruba örnek gösterilir (Duruel, 2002: 197).

Sinema, geçmişini kendi diliyle yeniden meydana getirdiği için, içerdiği tarihi gerçeklere rağmen bir kurmacanın ürünüdür. Tarih, filmciler için konu bulabilecekleri engin bir alandır. Bu engin alandan konularını alan filmcilerin bazıları belgeler, bazıları kurmaca ile beraber tarihi yeniden yorumlar (Öztaş, 2007: 41). Burada tarihin sinemaya kaynaklık etmesi gibi sinemanın da tarihe kaynaklık ettiğinden söz etmeden geçmek doğru olmayacaktır. Sinemanın başlangıcından bugüne kadar geçen süre de bir tarihi dönemdir ve filmler bu döneme tanıklık eder; çekildiği dönem insanların yaşam biçimlerini, dünyaya bakış açılarını ortaya koyar. Ayrıca bu filmlerde orijinal görüntülere yer verildiği de görülmektedir. Filmler - bilhassa kurgu film dönemine geçildiği, uzun metrajlı filmlerin yaygınlaştığı zamanlarda- üzerinde çalıştığımız toplumların kültürlerini, değerlerini, ideolojilerini, hayata ve geçmişe yaklaşımlarını çalışmak için birer belge. Tarihçiler için, sinemayı bu şekilde değerlendirmemek yanlış olur. Nasıl gidip o yılların gazetelerine bakıyorlarsa, o yılların filmlerini de ele almayı düşünmeliler (Gürata, 2005: 109). Filmler, çekildikleri toplumun ve dönemin ekonomik, siyasi ve kültürel yapısını yansıtır. Bu bakımdan film bazı araştırmalar içinde ayrıca tarihi bir belge niteliği taşımaktadır (Efe, 2010: 42).

Filmlerin tarihi gerçekleri yansıtmamasının gerekliliği veya filmlerdeki kurmacanın oranı dönem filmleriyle ilgili tartışmaların başında gelmektedir. Filmler kurmaca unsuru içerse de içerisinde gerçeklik unsuru da barındırmaktadır. Konusunun geçtiği devrin sosyal ve kültürel havasını, devrin değer yargılarını yansıtmaması, devrin olaylarını görmemizi sağlaması açısından filmlerin üzerinde durulması gerekmektedir (Öztaş, 2007: 38). Ancak tarihi filmlerde bu gerçek unsurlar kadar yer alan kurmaca unsurlar zaman zaman tarihi doğruların algılanmasında problem yaratmaktadır. Gerçekliği olmayan olaylar, durumlar gerçekmiş gibi kabul görebilmektedir. Bunun sebebi ise, izleyiciye, görsellikle soslanmış kurmaca bilginin okullarda öğrendiği kuru tarihi bilgiden daha ilgi çekici ve gerçekçi gelmesidir. Film, tarihi bir olayı, tarihi bir dönemi ilginç kılmakla diğer kaynaklardan daha başarılı olabilmektedir.

Bu ilginçlik filmin hareketliliğinden ve yapısından kaynaklanmaktadır. Kurmaca ile birlikte geçmişte yaşanmış gerçeği görselleştirmesi filme olan ilgiyi daima ayakta tutmuştur(Öztaş, 2007: 104- 106).

Tarihi film yapımında dikkat edilmesi gereken pek çok unsur vardır. Filmin temelinde doğru kaynaklarla gerçekleştirilmiş yetkin bir araştırma olmalı ve bunun yanı sıra konuyla ilgili uzman görüşlerine başvurulmalıdır. Sinema elindeki teknolojik imkânların yardımıyla tarihi konulara farklı perspektiflerden yaklaşabilir. Fakat sinemada sanat özgürlüğü anlayışıyla geçmişte yaşanan olayların gerçekdışı aktarımlarla sunulmaması gerekir (Öztaş, 2011:805). Bir tarihi filmde, dekoru, kostümlerin, dili, jest ve mimikleri, yaşam biçimini ve hayatın genel kabullerini döneme uygun bir biçimde aktarmış olması beklenir. Uzak ya da yakın, sonuçta geçmiş bir dönem ekrana yansıdığı için ilgili dönemin dili kullanılması gerekmektedir. Bu durum filmdeki gerçekliği arttırmak açısından son derece önemlidir. Filmlerde kullanılan orijinal tarihi mekânlar seyircide gerçeklik hissinin oluşturulmasına yardımcı olur (Öztaş, 2007: 106-110).

III. Kitle İletişim Aracı Olarak Sinema

Tarihi zihinlerde yeniden canlandırabilecek, anlamlandırabilecek olan sinema, bu gücü pek çok duyuya aynı anda hitap edecek donanıma sahip bir kitle iletişim aracı olmasından almaktadır. Aynı anda birçok uyarıcıyla topluma iletiler aktaran sinema kitleler üzerinde öğrenme arzusu ve merak uyandırır. Tarih insanlar için her zaman ilgi çekici olduğundan tarihi filmlerde bu arzu ve merak artabilir. Örneğin ‘Troy’ (Truva) filmi gösterime girdikten sonra Truva’ya ilginin uyandığı, Truva ile ilgili kitapların satışı ve Truva’yı görmeye gelenlerin sayısı filmde sonra arttığı görülmüştür. ‘Troy’ (Truva) filmi gösterime girdikten sonra Truva’ya olan ilgi artmış ve 2004 yılında Truva antik kenti Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 269 bin ziyaretçi ile ülkemizde en çok gezilen beşinci tarihi yer olmuştur (Öztaş, 2007: 48). Tarihsel filmlerin tarihçiler için önemi, bir tarihsel

dönemin görselleştirilerek, çok geniş kesimlere ulaşabilen imgeler sayesinde geçmişe dair belli bir algılayışı kitleselleştirebiliyor olmalarından kaynaklanır (Kaya, 2005: 97).

Görsel ve işitsel uyaranlarla dolu film ve diziler hem beyazperdede hem de televizyonda boy göstererek toplumu etkileyebilmektedir. Sinema, popüler kültürün oluşmasında, algıların değişmesinde çok büyük rolü olan bir kitle iletişim aracıdır. Kitle İletişim araçlarının yaygınlaşmasının popüler kültürün üretilip yayılması açısından yeni ortamların doğuşunun da önünü açtığı tartışılmaktadır. Sinema içinde geliştiği toplumu ilgilendiren ve dönemin başlıca siyasal, ekonomik ve ideolojik kuvvetlerinin şekil vermiş olduğu meselelerin anlık bir portresi olarak nitelendirilebilir (Demir ve Çencen, 2015: 14). Televizyon; yayınların yayılma alanı, etkileme gücü gibi özelliklerinden dolayı kitle iletişim araçları içerisinde kitlelerin en fazla etkilendiği araç olma özelliği taşır. Doğal olan sonucu da işte bu bahsettiğimiz ulaştığı kesimdeki değişikliklerdir. Televizyon sadece hayatımızda etkin değil, toplumsal meseleler de yönlendirici, farklılaştırıcı, manipüle edici etkilere sahiptir. Bu yüzden belgesel dizilerin toplumsal belleğe olumlu-olumsuz etkisi, yazılı basından, çalışmalardan, araştırmalardan kat be kat daha fazladır (Gazi, 2010: 114).

Tarihi konulu filmler söz konusu olduğunda, sinemanın tarihi gerçekleri ne derece doğru yansıtıp yansıtmadığı sorunu daha da önem kazanmaktadır. Çünkü sinema geniş kitlelere seslenebilen bir sanat dalı olduğu gibi ‘inandırıcı olma’ özelliğine de sahiptir. Kitlelerin düşüncelerini manipüle edebilme gücü olan sinema, toplumlarda ortak bilincin oluşmasında önemli bir etkidir. Bu nedenle, sinema, Mussolini ve Hitler tarafından bir propaganda aracı olarak kullanılmış; psikolojik savaşta etkin bir yöntem olarak görüldüğü için devletler tarafından finanse edilmiştir (Duruel, 2002: 4-5). Amerika’da yapılan bir araştırmaya göre Amerikalıların %80’inin Vietnam Savaşı’ndan Amerikalıların zafer kazanarak çıktığı gibi bir fikre sahip olmalarının temelinde sinemanın kitleler üzerinde etkin

bir gücü olduğu olgusu ve kitlelerin bu etkin güçle nasıl da kolaylıkla yönlendirileceği sorunu yatmaktadır (Ortaylı 2000, Akt. Duruel, 2002: 5).

IV. Sinema Ürünlerinin Öğretim Materyali Olarak Kullanılması

Kitle iletişim araçlarının ve teknolojinin günlük yaşamın her alanına nüfuz ettiği bu çağda eğitim de doğal olarak yüzünü teknolojiye çevirmiştir. Eğitim, çağın ihtiyaçlarının farkında olan, bu ihtiyaçları karşılayabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlar ve bunu çağın gereklerine uygun olarak yapar. Bu durum günümüzde eğitimin teknolojiyle iç içe olması gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle görsel alana hitap eden teknolojik unsurlar eğitimin bir parçası ve ihtiyacı haline gelmiştir. Bu duruma bağlı olarak sinemanın ve tarihsel filmlerin eğitimdeki yeri sorgulanmış, bu konuda çok sayıda çalışma yapılmış ve birtakım görüşler ortaya konulmuştur.

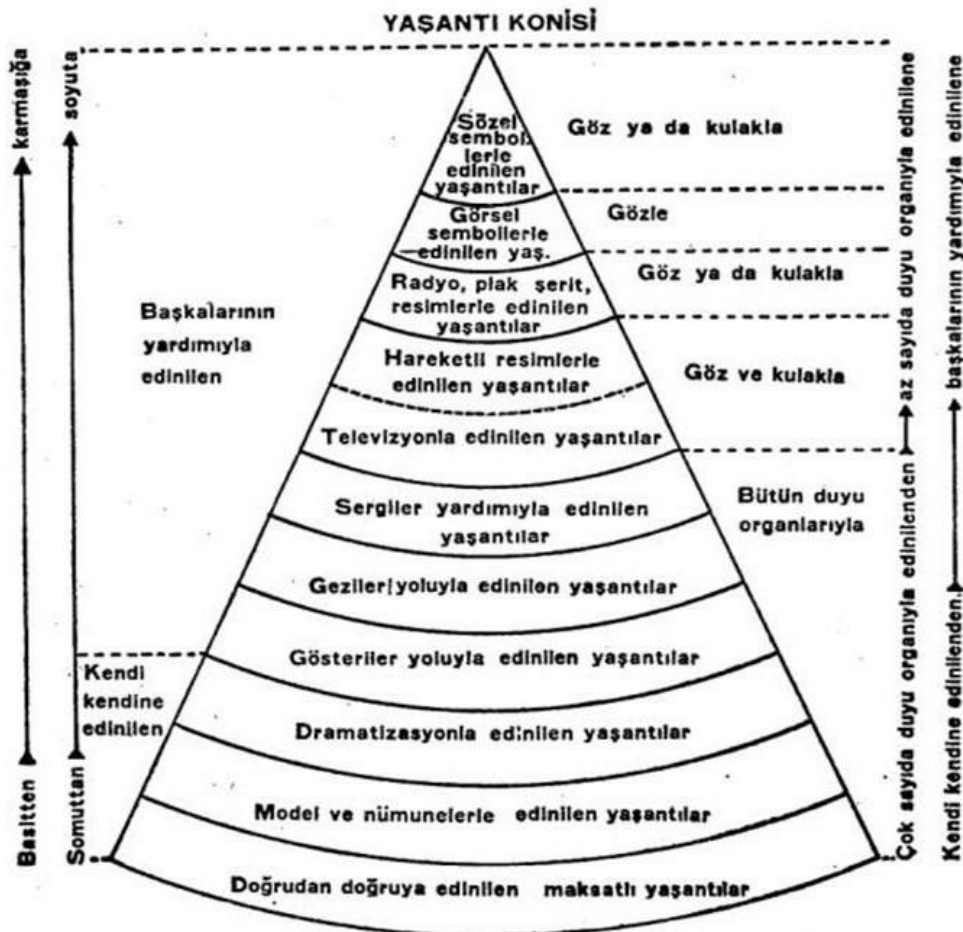
Okullarımızda öğretimde ders kitabının dışında çeşitli teknolojik aletler (bilgisayar, televizyon vb.) kullanılmaktadır (Öztaş, 2007: 129). Öğretimden istenilen dönütün alınabilmesi için öğrencinin hemen hemen bütün duyu organlarına hitap edilmesi gerekmektedir. Texas Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre, zaman sabit tutularak insanlar okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, hem görüp hem işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini ve yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadır. Bu araştırmada görüldüğü gibi öğretime ne kadar çok duyu organı katılırsa öğrenmenin kalıcılığı da o oranda artmaktadır (Çilenti 1979, Akt. Öztaş, 2007: 131). Bir öğretmen eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin ne kadar fazla sayıda duyusuna yönelirse o oranda etkili bir öğretim sağlamış olur. Beş duyunun öğrenmeye etkisi şöyledir: Görme duyusu %75, işitme duyusu %13, dokunma duyusu %6, koklama duyusu %3, tat alma duyusu %3 (Küçükahmet, 2006: 46).

Amerikalı eğitimci Edgar Dale, yaşantılarla kavramların oluşumu arasındaki ilişkilerden yararlanarak, hedef davranışlara eriştirecek öğretim durumlarının seçiminde

öğretmen ve eğitimcilere yardımcı olmak üzere 'yaşantı konisi' adını verdiği bir model geliştirmiştir (Çilenti, 1984: 56).

Yaşantı konisinin dayandığı bilimsel ilkeler şöyle sıralanabilir:

1. Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz.
2. En iyi öğrendiğimiz şeyler, kendi kendimize –yaparak- öğrendiğimiz şeylerdir.
3. Öğrendiğimiz şeylerin çoğunu gözlerimizin yardımıyla öğreniriz.
4. En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğretimdir(Çilenti, 1984: 57).

Örnek verilen bu araştırmalar da göz önünde bulundurulduğunda aynı anda farklı duylara hitap edebildiği için video gösteriminin etkin bir öğretim yöntemi olabileceği

görülmektedir. Eğitim amaçlı çoklu ortamlarda videonun kullanılması kullanıcılara pek çok fırsat sunmaktadır. Kısa bir video görüntüsü çok uzun ve karmaşık metinlerin yerini alabilir(Alessi ve Trollip, 2001: 72). Ses ve görüntünün aynı anda kullanılması öğretimi aktif hâle getirmekte ve kalıcılığı artırmaktadır. Video, ses ve görüntüyü birleştirme özelliğinden dolayı diğer araçlarla karşılaştırıldığında gerçekçi, güçlü ve aynı zamanda eğlendirici bir eğitim ortamı sağlar (Şimşek, 2002: 36) .

Video kullanmanın eğitimde sağladığı yararlar şöyle özetlenebilir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001: 109; Ergin,1995: 129; Kaya, 2006: 195-196; Yalın, 2009: 140):

- Video, öğrenmeyi zaman-mekâna bağlı olmaktan kurtarır.
- Planlı olması gereken öğrenme-öğretme etkinliklerinin gerçekten planlı olarak ele alınmasını teşvik eder.
- Öğretim süreçlerine ‘mikro-öğretim’ gibi yeni yöntemler kazandırır.
- Bireysel ve grupta öğretime yeni olanaklar kazandırır.
- Esnek ve kaliteli ev-video eğitim sistemi yaratır.
- Bilginin sunuluşunda ve akışında düzen sağlar
- Öğrencilere güneş tutulması, yanardağ ve savaş gibi doğrudan gözlenmesi mümkün olmayan olayları gözleme imkânı sağlar.
- Öğrenci tepkilerini gözleme olanağı verir.
- Hareket, renk, ses boyutlarıyla öğrenme kolaylığı sağlar.
- Psikomotor davranışlar en iyi gözlem yoluyla öğrenilir.
- Her an izlenebilir.
- Sınıf dışı olgu ve olayları sınıf içine getirir.
- Somut ve kalıcı öğrenmeler sağlar.

Eğitim öğretimde video kullanımının yukarıda gösterilen olumlu yönlerine rağmen birtakım sınırlılıkları da vardır (Ergin,1995: 129; Kaya, 2006: 196):

- Tek yönlü bir iletişim aracıdır.
- Program üretme güç olduğu gibi ekip çalışmasını gerektiren bir iştir.
- Kaliteli öğretim programı bulma güçlüğü vardır.
- Videoda kullanılacak filmin önceden izlenerek ayrıntılı notların çıkartılması gerekir.
- Sunu sırasında öğrenciler öğretmenin denetiminden film yapımcısının denetimine girer.

Öğretimde video kullanırken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır. Videonun etkililiği; sınıf, yaş, sosyal çevre ve zekâ düzeyinin yüksekliği oranına göre değiştiği için video filmi seçilirken amaçlanan hedef ile öğrencilerin seviyeleri ve ilgileri dikkate alınmalıdır. Videonun öğrenciye gösterilme süresi önceden belirlenmelidir. Video ile öğretim uygulaması yapılırken hedefler açıkça belirlenmeli ve videonun sınıfta bir eğlence aracı değil bir eğitim aracı olduğu unutulmamalıdır. Videonun sesi tüm öğrencilerin duyacağı şekilde iyi ayarlanmalıdır. Video ile öğretim yapan öğretmen video filmlerini derste göstermeden önce seyredip ona göre hazırlıklarını yapmalıdır. Bir ders saatinde 20 dakikadan fazla video izlenmemelidir ve bir amacı yoksa hiçbir zaman kullanılmamalıdır. Genelden özele doğru bir yaklaşım izlenmeli, ses ve görüntüdeki her unsurun değerlendirilmesine dikkat edilmelidir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001: 110).

Video ile ders işleyen bir öğretmen aşağıdaki etkinliklerden birini ya da bir kaçını derste uygulayabilir:

1. Video film izlenmeden önce:

- Yordayıcı alıştırmalar yapar. Bu alıştırma videoda gösterilen programın adına yönelik bir tartışma olabilir.
- Sadece görüntü seyredilir. Olayla ilgili sorulara cevap verilebilir. Ya da olay görüntüsüz izlenir ve öğrencilerin olayı tahmin etmeleri istenir.

- Video filminin konusuyla ilgili sorular öğrencilere dağıtılır ve kaseti izlemeden tahmini olarak sorulara cevap vermeleri istenebilir.

2. Video filmin izlenmesi sırasında:

- Video filmini izlerken öğrencilerin kısa notlar almaları istenebilir.
- Video filmini izlerken öğrencilerden daha önce verilen soruların yanıtlarını yazmaları istenebilir.
- Öğrencilere ya da gruplara değişik görevler verilerek herkesin farklı hususlara dikkat etmesi söylenebilir. Sözelimi, biri kıyafetlere, diğeri olayın geçtiği yere, diğeri olayın kahramanlarına daha çok dikkat edebilir, daha sonra herkes olayla ilgili gözlemlerini anlatır.
- Olayın başlangıcı izlettirilir, devamını öğrencilerin söylemeleri istenebilir.

3. Video film izlendikten sonra:

- Video filmi izledikten sonra ayrıntılı cevap istenir.
- Video filmde geçen olayı öğrenciler birbirlerine özetleyerek anlatabilirler.
- Sınıf iki gruba ayrılır, bir grup dışarı çıkar diğeri grupta kalıp video filmini izler.

Daha sonra dışarıdaki gruba filmin konusu anlatılır. Ya da sınıf iki gruba ayrılır. Bu gruplara ayrı ayrı filmler izlettirilir, sonra bir araya getirilir ve izlenen filmlerle ilgili karışık olan soru kâğıtları dağıtılır. Öğrencilerden bu sorulara cevap vermeleri istenir (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001: 113; Halis, 2002: 102).

Eğitim-öğretimde kullanılmaya en elverişli videolar sinema filmleri ve televizyon dizileridir. Filmler, ses ve renk gibi özellikleri ile duyu organlarına hitap eder. Bu unsurlar da akılda kalıcılığı artırır ve etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olur. Bilinçli bir şekilde film seyrettirmek öğretimi tamamlar. Film makinesinin icadından kısa bir süre sonra Amerikan okullarında filmle öğretim için teknik donanım sağlanmış, gerekli bütçe ayrılmış

durumda idi. Bir süre sonra Amerikan Protestanlığına zarar verdiği gerekçesiyle filmler, kimi okullar tarafından daha az kullanılmaya, filmlerin zararlarını araştıran kurullar oluşturulmaya başlanmıştır. Okul filmleri çeken şirketler kurulmuş, okul sinemaları açılmıştır. Okullar kendi ihtiyaçlarına ve bütçelerine göre filmler çekirmiş, okulların ortak kullanabileceği film kütüphaneleri oluşturulmuştur. 1930'larda Amerika her bakımdan filmle öğretim yöntemini rahatlıkla kullanır hale gelmiştir. Aynı yıllarda Avrupa'da da paralel gelişmeler mevcuttur. Öğretmenler için el kitapları, okul filmleri katalogları basılmış; film kütüphaneleri, film kiralama şubeleri, okul filmleri gösteren sinemalar açılmıştır. Pek çok bilim dalının öğretimi için filmler çekilmiştir. 1920'lerde öğretmenlere filmlerin kullanımı konusunda kurslar da verilmiştir (Yakar, 2013: 31). Ülkemize ise 1916 yılından itibaren orduda askeri eğitim amaçlı olarak filmle öğretimden yararlanılmıştır. 1951 yılında Öğretici Film Merkezi kurulmuş, 1960 yılından itibaren filmler üretmeye ve seslendirmeye başlanmıştır. Bugün bu merkez, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Materyalleri Üretim Dairesi Başkanlığı adı altında eğitim öğretimin çeşitli kademeleri için görsel-işitsel materyal olarak sınırlı sayıda da olsa çeşitli videolar ve filmler hazırlamaktadır (Yakar, 2013: 32).

Filmler teknolojiyi ve sanatı harmanlayarak yoğun bilgi ve duygu durumlarını hatta tutum ve davranışları geniş kitlelere kolaylıkla aktarabilen bir araçtır. Sinema filmi aracı, herhangi bir eğitim modelinde belirlenmiş amaçlar doğrultusunda özel olarak yapılandırılarak rahatlıkla kullanılabilir. Bu özellikler nedeniyle belirli amaçlar için hazırlanmış sinema filmleri giderek klasik ders kitaplarının yerini almaktadır. Ancak bu noktada okuduğunu anlamama şeklinde giderek artan çok ciddi bir problemi de beraberinde getirmektedir (Birkök, 2008: 10).

Filmlerle yapılan öğretim sürecinin yararlılıkları (Arslan, 2008: 47-48; Doğaner, 2006:139; Efe, 2010: 39-40)

- Filmler tarihsel geçmişe yönelik somut yaşantılar ve görsel işitsel etkinlikler sunar ve buna bağlı olarak akılda kalıcılığın artmasını sağlar.
- Mevcut tarih kitaplarında genellikle siyasi tarih üzerinde durulmakta, cephe gerisinde yaşayan halkın duygu ve düşünceleri, yaşadıkları sorunlar belirtilmemektedir. Filmler bu eksikliği kapatarak halkın yaşadığı zorlukları yansıtmada etkili bir araçtır.
- Ders kitabının sıkıcı anlatımından kurtulan öğrenci filmler ile kendini geçmişin içinde bulmakta ve yaşanan süreci daha canlı ve somut olarak görmektedir.
- Filmlerle yalnız o dönemin insanlarını değil, çevre, ulaşım araçları, kılık kıyafetleri de somutlaştırılmaktadır.
- Kitabın dışında kalan bilgilerin analiz edilip değerlendirilmesi sağlanır, öğrencilerin eleştirel bakış açıları ile olayları yorumlama güçleri gelişir. Öğrenme sürecine aktif olarak katılan öğrencilerin kendilerini küçük birer tarihçi gibi hissetmeleri derse olan ilgilerini arttırır.
- Öğrencinin ilgisini çeken filmler öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkiler ve öğrencilerin motivasyonlarının artmasını sağlar.
- Sınıf ortamına getirilmesi imkânsız ya da güç olan olay ve olguların, araç gereçlerin gösterimini sağlaması ile öğrenme süreci sürükleyici, heyecan verici bir hale gelir. Soyut olguların zihinde somutlaştırılmasına yardımcı olur.
- Filmde herhangi bir sahnenin durdurulması, ileri geri alınma özelliği konunun detaylarının irdelenmesine ve anlaşılmayan noktaların anlaşılmasını kolaylaştırıcı etki yapar.
- Film kullanımı tarihsel araştırmayı ve eserin başka kaynaklarla karşılaştırılmasını olumlu etkiler.

- Tarihsel çalışmalarda film kullanımını öğrencilerin bilgi kaynaklarını karşılaştırmasını teşvik eder.
- Film kullanımını öğrencilerin yazılı materyalleri daha etkili bir şekilde anlamalarına yardımcı olur.
- Filmler tarihsel empati yapma imkanı sunarak tarihsel içeriğin anlaşılmasını kolaylaştırır.
- Filmlerle sadece belli bir taraf değil farklı tarafların olaylara bakış açılarının değerlendirilmesi de gösterilmektedir.
- Bir sürecin aşamalar hâlinde öğretilmesine imkân verir.
- Bireysel, küçük ve büyük gruplarda kullanılabilir.
- Olgular, olaylar ve durumlarla ilgili doğru gözlemler yapmasına olanak sağlar.
- Genelde kesintisiz izlendiği için öğrencilere bütün dikkatlerini yoğunlaştırıp izlemelerini ve sonunda da konuyla ilgili bir çalışma yapılacağını söyleyip konunun daha iyi algılanmasını ve anlaşılmasını sağlanabilir.

Filmlerle yapılan öğretme sürecinin sınırlılıkları ise şunlardır (Efe, 2010: 40-41):

- Filmdeki resimler sıra hâlinde olduğu için, bu sırayı değiştirip tekrardan düzenlemek imkânsızdır.
- Hazırlanması zaman alır ve teknik bilgi gerektirir.
- Herhangi bir konuda film şeridi hazırlamak zordur.
- Film izletilecek sınıf ortamının az da olsa karartılmış olması gerektiğinde öğrencilerin hem filmi izlerken hem de bir yandan da not alabilmeleri ya da metni okuyabilmeleri mümkün olmayabilir.
- Gösteri esnasında ışıkların bazen açılıp kapatılması öğrencilerin dikkatlerinin dağılmasına ve öğrenmenin tamamlanamamasına neden olabilir.

Filmler geleneksel sınıf etkinliklerine göre daha fazla zaman alıcıdır. Ayrıca öğretmenlerin ders dışında da zaman ayırması gerekmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu film kullanımı açısından yeterli bilgiye sahip değildir. Öte yandan filmlerin içerisinde yer alan bilgilerin gerçekliği kesin değildir (Özden, 2013: 133).

Amaçların gerçekleşmesi için filmlerin tamamının seyrettirilmesine gerek yoktur. Bu durum, zaman problemi doğuracağından filmlerin yalnızca konuyla ilgili bölümleri seyrettirilebilir. Dersin uygun olan bir filmde sadece kullanacağımız ve kazanımla ilgili olan 10-15 dakikalık ilgili bölümün gösterimi, belki de bir ders saatinde elde edeceğimiz dönütün daha fazlasını almamızı sağlayabilir (Efe, 2010: 47).

Efe'ye (2010: 48-49) göre film kullanma izleme etkinliği planı şu şekilde olmalıdır:

1. Gösterim Öncesi: Derste kullanılacak filmi öğretmenin önceden tahlil etmesi ve planlaması gerekir. Gösterim araçlarının çalışır durumda olup olmadığını kontrol etmelidir. Film ile ilgili etkinliğe başlamadan önce etkinliğin amacı ile ilgili, etkinlik öncesi ve sonrasında yapılacak olan çalışmalar ile ilgili gereken açıklamalar yapılmalı, filmlerin gerçeklerle kurguların meydana getirdiği bir ürün olduğu hatırlatılmalı ve film de karşılaşılan her bilginin doğru olmama ihtimali vurgulanmalı, filmdeki her şeyin gerçek olduğu yanılgısına düşmemeleri sağlanmalıdır. Filmle, film içinde geçen kavramlar önceden öğrencilere açıklanmalı, filmle ilgili materyalleri (fotoğraf, ofis, gazete haberi vs.) sınıfta hazır bulundurulmalı ve hazırlanmalı, film gösteriminin ilgili konu anlatımı süresinde yapılmasına dikkat edilmeli ve öğrencilerin film izleme sırasında gerekli buldukları ya da sormak istedikleri noktaları not almaları söylenmelidir. Kullanılacak film, öğrencinin yaş, yetenek, ilgili ve seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

2. Gösterim Sırası: Film bir CD (DVD, VHS, vb.)'den fazla ise iki üç bölümden oluşuyorsa filmi değiştirirken hızlı olunmalı, öğrencilerin dikkatlerini dağıtmadan, öğrencilerin ilgisini önemli gördüğümüz sahnelere çekmek amacıyla lazer gibi aletle ya da

ışıklı kalemler ya da çubuklar kullanılmalı, öğrencilerden istenilen sahnelerin tekrar gösterimi yapılmalıdır.

3. *Gösterim Sonrası*: Filmler, derslerde sadece kullanılıp film sonrasında herhangi bir etkinlikle desteklenmezse istenilen amacı elde etmek imkânsızdır. Yani tek başına film seyrettirme ya da bir etkinlikle pekiştirilmezse pek yararı olmayabilir. Bu yüzden öğrencilere önceden hazırlanmış çalışma kâğıtları verilmelidir.

Tarih ve sosyal bilgiler derslerinde film ve televizyonun en yaygın uygulamaları görülmektedir. Filmler, çoğunlukla programlı öğrenme (öğretmenlerin kendi başlarına öğretmeleri için zor ya da zaman alan bir bilgiyi iletme için) ya da sınıfa bir konuyu aktarmak ya da öğrencilere çağın hissini vermek için kullanılır. Hareketli görüntüler bu işlevlere iyi hizmet eder. Çünkü karmaşık bilgiler sunabilir ve öğrencileri mekâna ve zamana nakledebilir. Böylece dünyanın olağanüstü olayları ve uzaktaki yerler daha gerçekçi ve alakalı görünebilir. Sosyal bilgiler dersi film kullanımının en uygun olduğu derslerden birisidir. Özellikle içerisinde barındırdığı soyut ve karmaşık konuları anlamasına yardım etmektedir. Özellikle çeşitli tarihi ve sosyal sorunların tartışılmasını sağlayan filmler öğrencilerde sosyal bilgiler öğretiminin amaçladığı bilgi, beceri ve değerlerin oluşturulmasını kolaylaştırmaktadır (Özden, 2013: 162).

Öğretimi yapılan konularla ilgili öğrencilerde davranış değişikliği meydana getirebilecek olan her çeşit film tarih derslerinde kullanılabilir. Tarih öğretiminde kullanılacak filmler şunlardır (Demircioğlu, 2007: 81): Eğitimsel filmler, çizgi filmler, komedi filmleri, reklâm filmleri, belgesel filmler, dramatik filmler, bilim kurgu filmleri, arşiv filmleri, resmi savaş filmleri, amatör filmler, haber filmleri.

Sosyal bilgiler öğretiminde film kullanımı soyut kavramların somutlaştırılmasını, tarihsel empatinin kazandırılmasını sağlar ve bilgilerin uzun süreli belleğe aktarımını kolaylaştırır. İlgi çekici yönüyle de öğrencilerin güdülenmesine yardımcı olur. Ayrıca sosyal

bilgiler derslerinde film kullanımı, adil olma, barış, sevgi, saygı ve sorumluluk gibi değerlerin kazandırılması; tartışma ve eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesini sağlayabilir (Özden, 2013: 133). Tarih derslerinde filmler aracılığıyla geçmiş bugüne getirilebilir. Buna ilaveten, bu araçlar aracılığıyla dersler daha ilginç, basit ve anlaşılır bir biçimde öğretilmektedir (Demircioğlu, 2007: 77). Yapılan hiçbir tasvirin bir canlandırmadan daha etkili olamaması filmlerin başarılı bir materyal olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Filmlerin yardımıyla kahramanlarla ve mekanlarla empati kuran öğrencinin dikkati konuya çekilmekte ve öğrenmesi kolaylaşmaktadır (Muratalan, 2011: 87-88) .

Sinema bir dil olarak çok boyutludur. Ayrıca görsel bir ürün olan sinema teknik olarak da bunu gerektirmektedir. Söz konusu durum tarih öğretiminin bir ihtiyacına da kısmi düzeyde cevap verebilecek niteliktedir. Tarih, ders kitaplarından öğrenilmekte ve burada genel olarak kazanılan zaferler, barışlar ve tarih büyüklerinin biyografilerine indirgenmeye çalışılmaktadır. Oysa tarih çok kapsamlı bir disiplindir. Bu disiplinin, eğitimsel, sosyal, kültürel, kurumsal yönleri bulunmaktadır. Tüm bu boyutları anlatmak için sayfalar dolusu bilgi içeren kitaplar yazılıp tarih dersine ilişkin kazanımların öğrencilere aktarılması ümit edilirken; tarih temalı yapımların tek bir sahnesi çoğu mesajı daha etkin biçimde aktarabilmektedir (Demir ve Çencen, 2015: 16).

Gerçek olaylardan hareket edilerek ve gerçek olayların çok iyi bir şekilde araştırılması sonucu yazılmış senaryoya dayalı sinema filmlerinin iyi bir ders planlaması ile birlikte tarih öğretiminde kullanılabilir olduğu gerçeği hatırdan çıkarılmamalıdır (Öztaş, 2011: 806).

Filmler tarihin temsilciliği olmak açısından birincil veya ikincil kaynak olabilirler.

Öğretmenler, öğrencilerin geçmişi keşfetmelerine yardımcı olmak için filmler kullanırlar.

Filmler bağımsız belgeler değil, tarihsel olaylar hakkında ilginç bilgiler içerir. Görsel anlatı aracı olan filmler, empati duygusunu geliştirmeye çalışan öğrencilere rehberlik eder. Film izlemek öğrencilerin tarihsel düşünce ve tarihsel perspektif hakkında bilinçlenmesini teşvik

eder. Öğretmenlerin sınıfta film kullanmaları, öğrencilerin okul dışı deneyimlerini geliştirmelerine olanak tanır. Ancak öğretmenler, öğrencilerin filmi yorumlama yeteneğini geliştirmedikçe, tarihsel anlayışı geliştirmek için izletilen filmin gücü azalır (Marcus, 2005: 62-64).

Tarihi filmler öğrencilerin kendilerini tarihi kişiliklerle özdeşleştirerek onlarla yakın bir bağ kurmalarını sağlamaktadır. Bunun dışında tarihçi olarak düşünülen öğrenciler, tarihçileri anlamayı da bu sayede gerçekleştirirler ve tarihin anlaşılması sayesinde de öğrencinin tarihi zamana gitmesinin duygusal bağlamda gerçekleşmesi de sağlanır (Muratalan, 2011: 61).

Filmler ve diziler tarih derslerini monotonluktan kurtarmada, geçmişi aydınlatmada ve geleceğe yön vermede, geçmiş ve gelecek arasında bağ kurmada oldukça yararlı materyallerdir. Okullarda tarihi film ve TV dizilerini kullanmak etkili öğrenmeyi gerçekleştireceği gibi öğrenci başarısına da katkıda bulunacaktır. Tarih dersi sıkıcı ve monoton ders olmaktan çıkacak öğrencilerin dikkatini de daha fazla çekecektir. Böylece tarih dersleri de tarih öğretimi de zevkli hale gelecektir. Tarihi filmler ve TV dizileri öğrencilerin tarih dersine olan ilgisini artırmakta, öğrencilerin geçmiş ve gelecek arasında bağlantı kurmasına yardımcı olmaktadır. Öğrenciler tarihe dair bilinmeyenleri öğrenmede filmlerin faydalı bir materyal olduğunu düşünmektedirler (Aktekin ve Çoban,2012: 158).

Doğaner (2006: 140) ve Arslan'a (2008: 46-47) göre tarih öğretiminde filmlerin bir kaynak olarak kullanılması öğrencinin tarihsel kişiliklerin yaşamlarını etkileyen sosyo-ekonomik yansımaları görmesini sağlar. Filmler tarihi daha cazip bir şekilde öğrenciye sunma imkânını vererek dersi sıkıcı olmaktan çıkarır. Filmler uzun süre önce yaşanmış veya öğrencilerin pek bilmediği yerlerde meydana gelen olayları sanki bugün yaşıyormuşçasına canlı ve somut hale getirerek, belli bir tarihsel gelişmede ya da olayda yer almış olan kişilerin deneyimlerini, düşüncelerini, duygularını ve tutumlarını anlamayı sağlayacak imkânlar verir.

Öğrencilerin empati kurma becerisini geliştiren filmler, tarihte alınmış olan kararların sorgulanmasını, olaylar arasında karşılaştırma yapılmasını, sebep-sonuç ilişkisinin değerlendirilmesini sağladığı için öğrencinin eleştirel düşünme becerisini geliştirir. Geçmişte verilmiş olan kararları karşılaştırma ve sorgulama fırsatı yakalayan öğrencinin yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme becerileri de gelişir.

Filmler, öğrencilere tarihi bilginin nasıl oluşturulduğunu gerçeğe uygun olarak gösterebilir. Günlük yaşamlarında karşılaştıkları filmleri eleştirel bir biçimde incelemelerini sağlayabilir. Öğrenciler diğer bilgi kaynaklarıyla karşılaştırma yapabilir ve geçmişteki kendi anlayışlarını yeniden oluşturmak için filmdeki içeriği, değerleri ve görüntüleri araştırabilir (Woelders, 2007: 149). Filmler öğrenciye çok boyutlu bakış açısı oluşturmalarını sağlamaktadır. Örneğin, Kurtuluş Savaşı döneminde mecliste Mustafa Kemal'i destekleyen ve ona karşı olan grupların düşüncelerini ve olaylara bakış açılarını görmekte ve farklı açılardan değerlendirme yapmaktadır. Örneğin, "Başkomutanlık Kanununun" çıkarılması sürecinde muhaliflerin Mustafa Kemal'i desteklemelerindeki amaç ile Mustafa Kemal'i destekleyenlerin amaçlarının farklı olduğunu görülmektedir. Bu yaklaşım farklılıklarını değerlendiren öğrenci Kurtuluş Savaşı dönemindeki zorlukları somut bir şekilde görerek algılamaktadır. Tarihin soyut yapısının somutlaştırılması geçmişin anlaşılmasını kolaylaştırdığı gibi, öğrenci ülkenin ne kadar zor bir süreçten geçtikten sonra düşman işgaline karşı konulduğunu kavramaktadır. Öğrencinin dikkatinin ve ilgisinin derse çekilmesi konuların öğrenilmesinde önemli bir unsurdur. Çalışmada kullanılan "Kurtuluş" filmi Kurtuluş Savaşı döneminde Mecliste yaşanan tartışmaları oldukça iyi bir şekilde yansıtmakta ve öğrencinin dikkatini çekmekte konuya olan ilgilerini arttırmaktadır. Özellikle Kütahya-Eskişehir Savaşları sonrası, Başkomutanlık Kanununun çıkarılması sürecinde mecliste yapılan tartışmalar buna örnek gösterilebilir. Mevcut ders kitaplarında bu süreç tam olarak yansıtılmamakta ve öğrenci

Kurtuluş Savaşı döneminde meclisin önemini yeterince öğrenememektedir (Arslan, 2008: 57-58).

Araştırmalar da gösteriyor ki öğrenciler tarihi yerinde, yaşananları hayal ederek, hissederek, görsel öğelerden destek alarak öğrenmeyi istemektedirler bu bağlamda tarihi filmler öğrenciler için keyifli bir ders sunumudur. Öğrencilerin tarih öğretiminde en az keyif aldıkları sunum şeklinin ise ders kitapları olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum ders işleme yöntemiyle ya da ders kitabına olan ön yargının neticesiyle ilgili olabilir. Bir araştırmada tarihi filmlere öğrencilerin “Çok” kategorisinde güvendikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum, “Tarihi olayların hangi biçiminde sunulmasından keyif alırsınız?” sorusuna verilen cevap ile benzerlik göstermektedir. Buna göre öğrencilerin keyif aldıkları bir sunum şeklini benimsedikleri söylenebilir (Özmen, Er ve Ünal, 2014: 423).

Öğretmenlerin derslerinde tarihsel film kullanmalarının sebepleri arasında ders içeriğini zenginleştirmek, böylece öğrenmeleri kalıcılaştırmak ve bu öğrenmeleri yeni sorular sordurtucu zemine oturtmak unsurları karşımıza çıkıyor. Müfredattan, yeterli zamanın olmayışından kaynaklanan kimi zorluklara rağmen bütün eğitimciler film kullanımının, öğretimin kalitesini artırdığı konusunda aynı fikirdeler. Tarihsel filmin bir öğretim materyali olarak kullanılmasıyla birlikte, ele aldıkları konu üzerine yapılan vurgunun tonu artmış oluyor. Bu ise öğrencinin konuya olan ilgisini tetikliyor (Çatal, 2011: 1094-1095).

Ele alınan araştırma sonuçlarına ışığında film ve TV dizilerinin tarih derslerinde kullanımıyla ilgili aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Öğrencilerin en çok sıkıntı yaşadığı müfredat ve zaman problemi çözülmeli ve gerekirse film izleme etkinliği ilave ders saati olarak öğretimde yerini almalıdır.
2. Filmleri kullanmak için okulların araç-gereç (bilgisayar, video, CD, DVD, film ve belgesel vs.) eksikliği giderilmelidir. Okullar yeni film alımı için bütçelerinden pay ayırmalıdır.

3. Kullanılacak filmler amaca hizmet edebilen filmler olmalı, kazanım ve konuları destekleyecek filmler seçilmelidir. Filmlerin seçiminde hitap edilen kitlenin özellikleri gözden kaçırılmamalıdır. Unutulmamalıdır ki kullanılacak filmler her yaşta ya da her kitlede istenilen etkiyi yapmayabilir.
4. Derslerde film olarak sadece belgesel filmler değil bunun yanı sıra kısa filmler ya da tarihi film ve dizilerden kısımlar alınarak konunun belli yerinde kullanılabilir.
5. Filmler izlenilmeden önce amaçlar ifade edilmeli, filme dikkat çekilmeli ve film izleme sonrası tartışma, beyin fırtınası, çalışma yaprağı üzerinde çalışma gibi çeşitli etkinlikler yapılmalıdır.
6. Tarihi film ve TV dizisi izleme alışkanlığını kazandırmak sadece okulda kullanmakla olmayacaktır. Bu sebeple öğretmenler tarihi film ve dizileri öncelikle kendileri takip etmeli ve öğrencilere de okul dışında da film izlemeyi önermelidirler.
7. Tarih derslerinde öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde filmlerden verimli yararlanabilmelerini sağlamak için filmlerin nasıl kullanılacağına dair uygulamalı hizmet içi eğitim verilmelidir.
8. Günümüzde teknolojinin giderek daha da gelişmesiyle birlikte tarihsel film ve belgesellere ulaşma fırsatı oldukça fazladır. Tarihi film ve TV dizilerinin oranı her geçen gün artmakta ve tarihe dair TV programları yapılmaktadır. Ancak filmleri tek başına tarih derslerinde verimi artıracak unsur olarak görmek yanlıştır. Unutulmamalıdır ki filmlerin ve TV dizilerinin izlenilmesi ancak planlı etkinliklerle desteklenirse başarıyı ve derse olan ilgiyi artıracaktır (Aktekin ve Çoban, 2012: 159).

Tarih derslerinde filme dayalı etkinlikler sonucu istenilen davranış değişikliklerinin meydana getirilebilmesi için, film sunumu öncesinde, sunum aşamasında ve sonrasında bir

dizi etkinlik yapılabilir. Bu etkinlikler öğrencileri etkin, üretken ve yaratıcı kılacak tarzda olmalıdır. Bu bağlamda, tarih dersleri çerçevesinde yapılabilecek etkinliklerin bir kısmı aşağıdaki gibidir:

1. Tartışma: Film seyrettirilmesi aşamasında ve filmin bitiminde öğrenciler film üzerinde tartışma yapabilirler. Bu tartışmalar, filmin içeriği, vermek istediği mesaj, sunduğu kanıtlar, gerçeklere uygunluğu, ön yargı barındırıp barındırmadığı gibi konularda yapılabilir.

2. Not Tutma: Tarih derslerinde film sunumu aşamasında ve sonrasında yapılabilecek etkinliklerden birisi not tutmadır. Öğrenciler gerek filmi seyrederken, gerekse sunumdan sonra önemli gördükleri veya öğretmenin işaret ettiği yerlerle ilgili olarak not tutabilirler.

3. Film Köşesi Oluşturma: Okullarda tarih dersleri bünyesinde film köşeleri oluşturulabilir. Film köşelerinde tarih derslerinde kullanılacak filmler hakkında tanıtım yapılarak öğrenciler bilgilendirilebilir.

4. Bu etkinlik öncesi tarih öğretmeni, çalışma aracılığıyla öğrencilere kazandırılacak davranışları içeren bir senaryo hazırlamalı ve bu senaryo çerçevesinde sınıftan seçilen öğrencilerle film çekilmelidir. Daha sonra bu film sınıfta izlettirilerek film üzerinde tartışma ve diğer etkinlikler yürütülmelidir.

5. Ahlaki, Düşünsel ve Empatik Tahlil: Öğrenciler seyrettikleri filmlerle ilgili olarak ahlaki, tarihsel ve empatik tahliller yapabilirler. Filmin konusunun düşünsel olarak değerlendirilmesinin ardından, filmde geçen karakterlerin davranışlarının ahlaki ve düşünsel boyuttan doğru olup olmadığı incelenebilir. Buna ilaveten, filmde geçen karakterlerle ilgili olarak, öğrencilerden empati etkinlikleri yapmaları istenebilir.

6. Drama: Filme dayalı yürütülebilecek bir diğer etkinlik, drama etkinliğidir. Filmdeki konu ve konular bağlamında öğrenciler, kritik davranışların kazanılabilmesi için bir dizi drama etkinliği yapılabilir. Kurtuluş Savaşı'nı anlatan bir filmde, Milli Mücadele'nin oluşmasına zemin hazırlayan konular drama etkinliğine konu olabilir.

7. Çalışma Yapraklarına Dayalı Etkinlikler: Tarih dersleri bünyesinde filme dayalı etkinlikleri verimli hale getirmenin yollarından birisi çalışma yapraklarıdır. Gösterimi yapılacak olan filmle ilgili olarak tarih öğretmeni tarafından kazandırılacak davranışlar ışığı altında oluşturulabilecek çalışma yaprakları, filmin gösterimi ve seyrettirilmesinin ardından kullanılabilir. Çalışma yapraklarının öğrenciler tarafından doldurulmasının ardından, çalışma yaprağındaki sorulara verilen cevapların gerekçeleri de öğrencilerle tartışılmalıdır.

8. Konu Tamamlama: Konu tamamlama, tarih derslerinde öğrencilerin yapabileceği diğer bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu etkinlikte, filmin bir kısmı gösterilir ve öğrencilerden gösterimi yapılan kısmın geri kalanını konu olarak kendilerinin yazmaları istenebilir. Bu çerçevede, öğrencilerden yazdıkları konuyu hangi gerekçelere dayalı olarak yazdıklarını belirtmeleri de istenmelidir (Demircioğlu, 2007: 84-86).

Tarih derslerinde filmlerden istenilen verimin alınabilmesi için tarih öğretmenlerinin bazı hususlara dikkat etmesi gerekmektedir. İlk aşamada, tarih öğretmeni öğretimi yapılacak konunun hedef ve davranışlarının ışığı altında bir film tespit etmelidir. Daha sonra, tespit edilen filmin hangi açılardan inceleneceği ve sunumunun nasıl yapılacağına karar verilmelidir. Bu aşamada tarih öğretmenleri öğrencilerinin film tahlilinde kullanabilecekleri açık ve anlaşılır çalışma yaprakları hazırlamalıdır. Son olarak, filmin izlenmesinin ardından öğrencilerde meydana gelen davranışları tespit etmek amacıyla yürütülebilecek etkinlikler planlamalıdır (Demircioğlu, 2007: 86).

Öğretmenler, öğrencilere popüler film ve televizyon yapımlarının sık sık tarihsel konuları manipüle ettiklerini ve önemsizleştirdikleri hakkında uyarmalı ama bu olgusal hataları belirleme konusuyla ilgilenmemelidir. Öğrencilere bir kitapta veya gazetede bulunan kelimeleri veya cümleleri ayırt etmeleri gibi ekranda gördükleri görüntüleri de sorgulama yöntemi öğretilmelidir (O'Connor, 1987: 5).

V. Öğretim Amaçlı Kullanılacak Filmlerin Seçilmesine Yönelik Ölçütler

Filmler bir kitap veya bilimsel makale gibi herhangi bir şeyi savunabilir ancak görsel unsurlara dayanması ve duyguları da harekete geçirebilmesi filmleri yazınsal ürünlerden daha etkin kılar. Filmlerin böyle etkili materyaller olduğu düşünüldüğünde öğretimde kullanılacak filmlerin seçimi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Gösterilecek film öğretim amaçlarına ve öğrenci seviyesine uygun olmalıdır. Bazı filmler kazandıracığımız davranışları içermelerinin yanında öğrenciler için gösterimi sakıncalı unsurlar içerebilmektedir. Bu sebepten dolayı öğretmenlerimiz bazı ölçütler içeren bir film kontrol listesi doldurmalıdır. Film kontrol listesi, film ile ilgili sorulardan oluşan bir listedir. Film kontrol listesi, filmi kullanma ya da kullanmamama ile ilgili kararımızda bize yardımcı olacaktır (Öztaş, 2007: 146).

Film seçiminde dikkat edilmesi gereken en önemli ölçütlerden biri filmin milli değerlerle örtüşüyor olmasıdır. Filmin öğrenci seviyesi ile müfredat ve konulara uygun olması, kazanımların gerçekleştirilmesine yardımcı olacak nitelikte da eğitsel ölçütlerdir. Filmlerin bu ölçütlere uygun olup olmadığının anlaşılabilmesi için öğretmenler tarafından önceden seyredilmesi şarttır. Filmin gösterime uygun olup olmadığı, hangi bölümlerinin gösterileceği belirlenmeli gerekli hazırlık yapılmalıdır. İzletilecek filmin öğrencinin psikolojik ya da fizyolojik gelişimine uygunluğuna, hedeflenen kazanımla ve konuyla ilgisine ve seçilen sürede öğretime katkısı dikkate alınarak derse hazır hâlde ve planlı bir şekilde gelmesi çok daha yararlı olur (Efe, 2010: 47). Filmlerin baştan sona, seçilen Sosyal Bilgiler kazanımına uygun olması gerekmez. Filmin içinde birkaç dakika ile ilgili kazanıma değinilen kareler bile kesilerek ders kapsamında kullanılabilir. Bu konuda öğrencilerin çizgi film, animasyon, dizi film ilgileri, öğrenmeye güdülenmeleri için önemli bir zemin oluşturmaktadır (Kaya ve Çengelci, 2011: 134).

Öğretmenlerin derslerde kullanabilecekleri filmlere kolaylıkla ulaşabilmeleri için çalışmalar yapılmasında fayda vardır. Okullarda tarih derslerinde kullanılmak üzere film arşivleri oluşturulmalıdır. Tarih derslerinde kullanılacak filmlere yönelik öğretmen ve öğrencilerin kullanabileceği örnek materyaller geliştirilmelidir (Demircioğlu, 2007: 87). Günümüzde sinema sektöründeki hareketlilik tarihi filmlere de yansımıştır. Son yıllarda, tarih öğretiminde kullanılabilecek filmler ve belgeseller gittikçe çoğalmaktadır. Mesela, Osmancık, Küçük Ağa, Kurtuluş, Sarı Zeybek filmleri sırasıyla; Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu, Milli Mücadeleyi ve Mustafa Kemal Paşa'nın hastalığını ve ölümünü konu edinmektedir (Köstüklü, 2016: 139).

1951 yılında eğitim araçlarının yurt içinde üretimi amacıyla kurulan 'Öğretici Filmler Merkezi' günümüzde 'Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü' adı altında görsel ve işitsel eğitim araçları üretimine devam etmektedir. Bu kurumun öğretimde kullanılmak üzere hazırladığı görsel ve işitsel araçlar satışa sunulmaktadır. Kurumun sosyal bilgiler ve tarih öğretiminde kullanılmak üzere hazırladığı görsel ve işitsel materyaller satın alınarak derslerde kullanılabilir. Ayrıca Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün <http://internet.meb.gov.tr> adresinin 'belgeseller' bölümünde tarih ile ilgili belgeseller seyredilme imkânı bulunmaktadır. Bu belgeseller rahatlıkla tarih öğretiminde kullanılabilir (Öztaş, 2007: 144).

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), öğretmenlerin film ve belgesellerin temininde faydalanabileceği bir diğer kurumdur. Öğretmenler, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu yapımı bazı Türk filmleri ve belgesellerini internet üzerinden (<http://www.trt.net.tr/wwwtrt/market.aspx>) satın alabilme imkânına sahiptirler. Ayrıca Türkiye Radyo Televizyon Kurumu kanallarında yayınlamış bazı yabancı filmler 'Unutulmaz Filmler' adı altında (<http://www.trt.net.tr/wwwtrt/devduyuru.aspx?did=390>) yakın dönemde satışa sunulmuştur. Öğretmenler bu filmlerden derslerinde kullanmayı düşündükleri filmleri

internetten ya da TRT Yayın Arşivleri Dairesi Başkanlığından posta yolu ile sipariş edebilme imkânına sahiptirler (Öztaş, 2007: 145).

1.1. Problem Durumu

Teknolojik gelişmelere her gün bir yenisinin daha eklendiği günümüzde çağın ihtiyaçları da giderek değişmektedir. İletişim yöntemleri yenilenmekte, sosyal yaşam teknolojiyle iç içe ilerlemekte ve bu durum eğitim-öğretimde de kendini göstermektedir. Eğitimin ihtiyaçları ve öğretim yöntemleri teknolojiye, öğrencilerin teknolojiyle iç içe yaşadığı dünyaya uyum sağlayarak ilerlemelidir. Bu yüzden, görsel ve işitsel bir donanımla öğrencilere hitap eden filmler ve diziler bir öğretim materyali olarak kullanılmaya başlamıştır.

Bu tez çalışmasının problem durumu öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersi Tarih ünitelerinin öğretiminde tarihsel film ve dizilerin kullanımına yönelik bilgi, tutum ve görüşlerinin ne olduğunun açığa çıkarılması ve öğretmenlerin ihtiyaçlarına yönelik program temelli bir sinema ve dizi kullanma kılavuzu geliştirilmesidir.

1.2. Araştırma Soruları

Tarihsel Film ve Diziler ile Tarih Öğretimi Hakkında Bilgi ve Farkındalık Kategorisi

1. Sosyal Bilgiler öğretmenleri sinema ve tarihsel film kavramlarını nasıl algılamaktadır?
2. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sinema tarihindeki önemli dokümanter filmleri bilme durumları nedir?
3. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin tarihsel film ve dizilerden yararlanabilecekleri ünite ve konuları bilme düzeyleri nedir?
4. Sosyal Bilgiler öğretmenleri, tarihsel film ve dizilerin kullanımı konusunda lisans eğitimleri boyunca aldıkları ilgili dersleri nasıl değerlendirmektedir?

Tarihsel Film ve Diziler ile Tarih Öğretimi Hakkında Tutumlar Kategorisi

1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin tarihsel film ve dizilerin kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, tarihsel film ve dizilerin sosyal bilgiler derslerine uygunluğu hakkındaki düşünceleri nelerdir?
3. Sosyal Bilgiler öğretmenleri, mevcut öğretim programlarını tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusuna yaklaşım açısından nasıl değerlendirmektedirler?

Tarihsel Çevre ile Tarih Öğretimi Uygulamalarına Yönelik Görüşler Kategorisi

1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusunda karşılaşılan ya da karşılaşılabilecek sorun ve zorluklara ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusunda karşılaşılan ya da karşılaşılabilecek sorun ve zorlukların çözümüne ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusunda öğrenme-öğretme etkinlik önerileri nelerdir?

1.3. Amaç

Tezin temel amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih eğitiminde tarihsel film ve dizilerin kullanımına yönelik tutum, görüş ve olanaklarını derinlemesine belirlemek ve gerek öğretmenlerin önerilerini gerekse de konuyla ilgili literatürü temel alan materyal kullanma kılavuzları geliştirerek, program geliştirme süreçlerine katkı sağlamaktır.

1.4. Önem

Araştırma, tarihsel film ve dizilerin bir öğretim materyali olarak yeterince kullanılmadığını ya da kullanıldığında da çeşitli eksiklik ve yanlışlıklar yapıldığını gösteren farklı araştırma bulgularını referans almaktadır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların, öğretmenlerin tarihsel film ve dizilerin kullanımı konusunda vurguladıkları sorunların anlaşılmasına ve bu sorunlara yönelik çözümler geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Bunlar, öğretim programları hazırlanmasında ders materyalleri tasarımına, özel öğretim yöntemlerinden medya ve sinema prodüksiyon sektörüne varan çerçevede çok boyutlu çözümler olabilir.

Araştırma, konuyla ilgili Türkçe literatür referans alındığında orijinal, güncel ve öğrenme-öğretme sürecine katkı sağlayıcı niteliktedir. Araştırmanın çıktularından biri olarak üretilmesi planlanan “Öğretim Programı Temelli Etkinlik Kılavuzları” tamamen özgün bir çalışma olarak planlanmıştır. Bu kılavuz çok kapsamlı bir sinema ve dizi arşivinin taranması, programlarla ilgili olanların seçilmesi, belirli soru ve kriterler ekseninde izlenmesi, belirli kesitlerinin kronolojik ya da tematik olarak öğretim programında yer alan ünite ve konularla ilişkilendirilmesi gibi zor bir çalışmanın ürünü olacağından, öğretmenler için son derece işlevsel ve yararlı bir öğretim materyali olacaktır.

1.5. Varsayımlar

1. Verilerin toplandığı okullardaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Türkiye genelindeki Sosyal Bilgiler öğretmenlerini temsil ettiği varsayılmıştır.
2. Veri toplama aracının amacına hizmet ettiği düşünülmektedir.
3. Öğretmenler, uygulanan testleri samimi bir şekilde cevaplamışlardır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Nitel araştırma ve görüşme tekniğine dayalı bir veri toplama aracı kapsamlı bir uygulama zamanı gerektirdiğinden, araştırma Bursa ilindeki 6 Ortaokul ve bu okullarda görev yapmakta olan Sosyal Bilgiler Öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.
2. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerini ayrıntılı yansıtamayabilirler.
3. Öğretmenler konu ile ilgili önyargılı görüşlere ya da kavram kargaşalarına sahip olabilirler.
4. Elde edilecek veriler ölçülemez nitelikte oldukları için, konuyla ilgili gerçeğin bütününe temsil etmeyebilirler.

1.7. Tanımlar

Bilgi Çağı: 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlayan bu çağa günümüzde “Bilgi Çağı” denilmektedir. Çağımızda bilim ve teknoloji hızla gelişiyor. Bu gelişmeler hızını “bilgi” den almaktadır. (Akman, 2000: 355)

Bilgi Toplumu: Bilginin temel güç ve başlıca sermaye kaynağı olduğu toplumdur. Bilgi toplumunda, bilgi amaç değil, araçtır ve toplumsal yaşamın her aşamasını aydınlatan, yönlendiren başlıca güçtür. Bilgi toplumunda, bilgi bir hayat biçimi, düşünme ve yaşam tarzıdır (Fındıkçı, 1998: 83).

Dizi film: Ana karakter ve mekan ortaklığına sahip farklı olaylar içeren bölümler bütünü ifade etmektedir (Macit, 2014: 50).

Eğitim: Toplumun ve başka insanların etkisiyle bir insanın kendi davranışlarında değişmeler oluşturması sürecidir (Sever ve Koçoğlu, 2013: 2).

Görsel Materyal: Öğretim içeriğinin görsel düşünme ve iletişim yoluyla daha etkili algılanmasını sağlayan yardımcı materyallerdir (Örten, Keskin ve Ekici, 2013: 84).

Görsel Okuryazarlık: İnsanın görerek ve diğer algılama deneyimleriyle bütünleştirerek geliştirebileceği bir grup görme yetisidir (Debes 1968, Akt. Tüzel, 2010: 693).

İletişim Kanalı: Oluşturulan mesajın alıcıya iletilmesini sağlayan ortam (araç-gereç), yöntem ve tekniklerdir (Yalın, 2009: 13).

İletişim: İki veya daha fazla insan arasında anlamları ortak kılma süreci olarak tanımlanabilir (Yalın, 2009: 12).

Öğrenme: Tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı/sürekli değişikliklerdir (Bacanlı, 2003: 145).

Öğretim Materyali: Öğretim aracı bir iletişim kanalı olarak kaynakla (öğretmen) öğrenciler (alıcılar) arasında bilgi paylaşımına imkân sağlayan ortamdır. Öğretim materyalleri ise, farklı araçlarla sunulan bilgiler, mesajlar, malzemelerdir (Yalın, 2009: 92).

Öğretim Teknolojisi: İletişim devriminin yarattığı, öğretmen, kitap ve yazı tahtası yanında öğretimsel amaçlar için kullanılacak kitle iletişim araçlarıdır (Yalın, 2009: 4).

Öğretim: Öğrencinin gelişimine yardım eden ve öğrenenin bilgiyi kavrama, öğrendiklerini dönüştürme ve transfer etme yeteneğini geliştiren bir süreçtir (Bruner 1966, Akt. Aküzüm, 2013: 6).

Teknoloji: Teknoloji, bilimsel bilgiye dayalı olarak, makina ve cihazları imal etme bilgisidir (Günay, 2017: 163).

2.Bölüm

Literatür

Öztaş (2008) yaptığı araştırmada deney grupları ve kontrol grubu öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Cumhuriyet Dönemi” ünitesi başarı puanlarının gruplara (deney-kontrol), ölçümlere (öntest-sontest) ve bunların ortak etkisine göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmıştır. Verilerden elde edilen bulguların sonuçlarından hareketle, tarih öğretiminde film kullanılmasının etkinliklerle de pekiştirilmesiyle öğrencilerin olayları/durumları daha iyi kavrayabilmelerine, akıl yürütmelerine ve eleştirel becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tarih öğretiminde film kullanılması etkili bir öğrenme gerçekleşmesine ve öğrenci başarısına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Filmlerin sadece tarih öğretiminde değil diğer derslerde de etkili bir öğrenme gerçekleşmesine katkıda bulunabileceği söylenebilir (Öztaş, 2008: 253).

Efe (2010) filmle öğrenme etkinliklerine dayalı öğretim uygulanan sınıftaki öğretmenlerin başarı düzeyleri ile yapılandırıcı öğretim uygulanan sınıftaki öğrencilerin “sosyal bilgiler öğreniyorum” ünitesi testine ait başarı puanlarının deney öğrencisinden sonrasında sonrasına anlamlı bir farklılık gösterdiği, yani farklı işlem guruplarında (deney gurubu ve kontrol grubu) olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin “sosyal bilgiler öğreniyorum” ünitesi testi başarı düzeyleri üzerinde ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu bulgu filmle öğretim yapmanın ve yapılandırıcı yöntemleri uygulamanın öğrencilerin “sosyal bilgiler öğreniyorum” ünitesi ait başarıların artırmadan farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Deney grubu öğrencilerinin “sosyal bilgiler öğreniyorum” ünitesine ait uygulamaya bağlı olarak başarıları değiştirmektedir. Öğrenci “sosyal bilgiler öğreniyorum” ünitesi başarılarında gözlenen bu farklılıkların filme öğretim yapmaktan kaynaklandığını söyleyebiliriz. Filme yapılan öğretimin başarıyı arttırmada daha etkili olduğu görülmektedir (Efe, 2010: 80-81).

Öztaş (2007)'de, tarih öğretiminde, filmle öğrenme etkinliklerine dayalı yapılan öğretim ile öğretmen merkezli yapılan öğretimin (düz anlatım, soru-cevap), öğrenci başarısı üzerine etkisini ölçmek amacıyla örnekleme alınan okulda yapılan uygulama sırasında filmle öğretim yapılan deney gruplarındaki öğrencilerin tarih dersine karşı ilgi ve motivasyonlarının ilk derslerden itibaren bir artış gösterdiği ve araştırmaya heveslendikleri görülmüştür. Bu durum hem uygulama sırasında yapılan gözlemlerden hem öğrencilerle yapılan konuşmalardan ('teneffüse çıkmayalım', 'boş geçen dersimize siz gelin' vb. diyenler olmuştur) hem de uygulama ile ilgili yazılı olarak öğrencilerden alınan cevaplardan elde edilmiş bir sonuçtur. Film gösterim etkinliği ile öğrenci, öğrenme sürecine aktif olarak katıldığından öğrenme daha zevkli hale gelmektedir. Verilerden elde edilen bulguların sonuçlarından hareketle, tarih öğretiminde film kullanılmasının etkinliklerle de pekiştirilmesiyle öğrencilerin olayları/durumları daha iyi kavrayabilmelerine, akıl yürütmelerine ve eleştirel becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Öztaş, 2007: 179).

Bu çalışmada ise Sosyal Bilgiler dersinde belgesel film kullanımının akademik başarıya ve bilinçli farkındalık düzeylerine etkisinin araştırılmıştır. Buna göre "belgesel film destekli öğretim" in yapıldığı deney grubunda bulunan öğrencilerin Yeryüzünde Yaşam Ünitesi Akademik Başarı Testi (YYÜABT) öntest-sontest puanları arasında sontest puanları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu artışın, sontest puanları lehine olması, Yeryüzünde Yaşam Ünitesinin belgesel film kullanılarak işlenmesinin deney grubundaki öğrencilerin başarılarını istatistikî olarak arttırdığı sonucunu vermektedir. Aynı şekilde geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin öntest ve sontest YYÜABT başarı puanları arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarıları da deney grubunda olduğu gibi süreç sonunda, süreç başına göre daha yüksektir. Fakat deney grubunda elde edilen başarı düzeyi ile

kıyaslandığında, kontrol grubunda bu artış daha az gerçekleşmiştir. Bu sonuca göre geleneksel öğretim yöntemleri ile yapılan öğretime göre belgesel film destekli öğretimin akademik başarı puanlarına daha fazla katkı sağladığını ifade etmek mümkündür (Bektaş Öztaşkın, 2013: 155-156).

Sosyal Bilgiler dersinde belgesel film kullanımı öğrencilerin bilinçli farkındalıklarının artmasında etkili olduğu ifade edilebilmektedir. Ancak geleneksel yöntemin kullanıldığı kontrol grubundaki öğrencilerin Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ) öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Buna göre ise araştırma sonuçlarını geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin bilinçli farkındalıkları üzerinde etkisi olmadığı şeklinde yorumlamak mümkündür (Bektaş Öztaşkın, 2013: 157).

Erzurum’da 7 tarih öğretmeniyle yapılan odak grup görüşmesinde öğretmenlerin, tarih konulu film ve dizilerin başta tarih konularını somutlaştırmak olmak üzere derslere birçok açıdan katkı yaptığını düşünmektedirler. Bununla beraber derslerde tarih konulu film ve dizi kullanan öğretmen oranı istenilen düzeyde değildir. Öğretmenler bu yapımların katkıları yanında ideolojik ve yanlı olması, belirli hassas noktalara ağırlık vermesi ve öğrencilerin bu hassas noktalara takılıp kalmasını da olumsuz görüşler olarak dile getirmişlerdir (Kaya ve Günal, 2015: 41).

Muratalan’ın araştırmasında uygulamış olduğu ankette öğretmenlerin “Tarihi filmlerin tarih öğrenmek için yeterli kaynaktır” görüşüne büyük bir çoğunlukla katıldıkları görülmüştür. Ancak yapılan araştırma çerçevesinde belirtildiği gibi tarihi filmler tarih öğretiminde yeterli kaynak değillerdir. Tarihi filmlerin derslerde verilen bilgilerin desteklenmesi gerektiğinde kullanılması bilinen bir gerçektir. Tarihi filmle öğrencinin merakı arttırılarak ve araştırma yaparak sorgulamasını sağlamak amaçlanmaktadır (Muratalan, 2011: 153).

Bozkurt ve Bayındır'ın yapmış olduğu araştırmaya 336 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan adayların %64.9'u tarihi yapımları takip etmektedir. Adayların %69'u tarihi yapımların tarih öğretimine katkısı olduğunu, %94.9'u ise bu yapımların hazırlanmasında akademik desteğin alınması gerektiğini düşünmektedir. Adayların %65.2'si bu yapımların okullarda öğretim materyali olarak kullanılabileceğini düşünmekte ve bunu destekler nitelikte toplumunda tarihi, tarihi yapımlardan öğrendiğine inanmaktadır. Formasyon Tarih Öğretmen adayları diğer bölümlerde okuyan öğretmen adaylarına göre tarihi yapımların tarihi sevdirdiğini ve kronolojiyi çok iyi verip, dönemin sosyo-kültürel ve ekonomik geçmişini çok iyi yansıttığını düşünmektedir. Tarihi yapımları takip eden adayların, takip nedenlerinin medeniyetimizi tanıtmayı, milli şuur ve bilinç kazandırması, tarih bilgisini arttırıp tarihi sevdirmesi olduğu görülmüştür. Tarihi yapımların öğretime katkısı olduğunu düşünen adayların, bu yapımların tarihe bakış açısını değiştirip, konuların detayını işlediği, ezberci eğitimden uzaklaştırdığı ve tarihe olan ilgiyi arttırdığı yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür. Teknik hatalar yapıp, konunun saptırılabilmesi için kesinlikle akademik destek alınması, özellikle bu yapımlarda Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun denetimine ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Tarihi yapımların okullarda öğretim materyali olarak kullanılabileceği yönünde de adaylar görüş bildirmiştir. Bu sonuçlara dayalı olarak; devlet kurumlarınca tarihi dizilerin denetiminin sağlanması, bir tarih öğretim aracı olarak da üretiminin desteklenmesi, toplumsal tarih bilincinin oluşması için tarihi yapımların nitelik ve nicelik olarak arttırılması, her yaş kitlesinin anlayacağı şekilde tarihi mekân, zaman, olay ve gerçeklerin işlenmesi gerektiği önerilmektedir (Bozkurt ve Bayındır, 2015: 214).

Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde filmlerin kullanımına ilişkin görüşlerini belirleyebilmek amacıyla öğretmen adaylarıyla grup görüşmesi yapılmıştır. Bu görüşmelerde elde edilen verilere göre öğretmen adaylarının, filmlerin sosyal bilgiler dersi içeriği ile ilgili bilgi, beceri ve değerleri desteklemesi bakımından önemli olduğunu belirttikleri görülmüştür.

Onlar filmlerin öğrenme-öğretme sürecinde birden çok duyu organına hitap eden, kalıcı ve eğlenceli bir öğrenmeye destek sağladığının altını çizmişlerdir. Bu bağlamda dersin kazanımlarına dayanılarak seçilen filmler ve film kesitleri ders planı çerçevesinde öğrencilere izletilebilir (Kaya ve Çengelci, 2011: 134).

Ocak ve Selimoğlu (2016)'da tarih dizilerinin tarihi gerçekleri yansıtmasına yönelik öğrenci görüşleri alındığında beş öğrenci tarih dizilerinin tarihi gerçekleri yansıttığını düşünmektedir. Aynı zamanda öğrenciler dizilerin tarihi gerçeklerle beraber dönemin savaş ve sosyo-ekonomik boyutunu da öğrendiklerini düşünmektedirler. Dizilerin tarihi gerçeği yansıtmadığını düşünen öğrenciler özellikle dini yönden dizilerin gerçeği yansıtmadığını düşünmektedirler. Altı öğrenci tarih dizilerinin tarih dersleri için önemli olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilere göre tarih dizileri bilgilerin kalıcılığı, ilgi ve merak için önemli bir unsurdur. Sekiz öğrenci ise dizilerin tarih dersi için önemli olmadığını düşünmektedir. Öğrenciler dizileri zaman geçirme amaçlı izledikleri için onlar için tarihi bir amaç gütmemektedir. Onlar için dizi ancak bir zaman geçirme aletidir. Tarih dizilerindeki karakter ve olayların öğrenci üzerindeki temsil niteliği açısından izlenimleri sorulduğunda üç öğrenciye göre tarih dizileri gerçekleri yansıtmaktadır. Tarih dizilerinden öğrencilerin etkilenme yönünün olumlu-olumsuz veya etkisiz olduğunu tespit etmek amacıyla sorulan soruda öğrencilerden beşi olumlu yönde etkilendiğini belirtmiştir. Öğrenciler dizilerden değerler aktarımı yapmakla beraber öğrendikleri bilgilerin kalıcılığını sağlamaktadırlar. Öğrencilerden altısı dizilerin tarih derslerinde öğretim materyali olarak kullanabileceğini düşünmektedirler. Öğrenciler dizilerin görsellik katması açısından tarih derslerinde etkili bir öğretim materyali olacağı görüşündedirler (Ocak ve Selimoğlu, 2016: 447-449).

Muhteşem Yüzyıl dizisinin lise öğrencilerinin üzerindeki etkilerinin incelendiği araştırmada çalışmanın örnek olayını oluşturan Muhteşem Yüzyıl'ın bir 'kurgu' olduğu dolayısıyla da dizide anlatılanların gerçeklerle tam olarak örtüşmediğini söyleyen öğrencilerin

ya diziyi izlemediği ya da izlese dahi anlatılanları gerçek olarak kafasında kurgulamadığı gözlenmiştir. Buradan hareketle birçok öğrencinin zihninde Kanuni algısının değişmediği saptanmıştır. Ancak sayıca az olmakla birlikte dizide anlatılanların kimi öğrencileri etkilediği ve Kanuni algısında değişikliklerin olduğu da elde edilen bir diğer veri olmuştur. Analiz sonucunda medya iletilerinin izler/alıcı kitle üzerinde direkt ve güçlü şekilde etkili olmadığı ve aynı iletinin farklı kişilerce, farklı şekillerde algılandığı saptanmıştır (Şeker ve Şimşek, 2012: 119).

Tarih öğretiminde tarihi film ve tarihi dizilerin kullanılmasına ilişkin tarih bölümü öğrencilerinin görüşlerinin alındığı araştırma sonunda, tarih öğretiminde tarihî film ve tarihî dizilerin kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinde en yüksek ortalamayı 2 numaralı (Tarihî film ve diziler tarih dersini zevkli hale getirir.) göstergesinin ($\bar{X}=4,2404$) oluşturduğu; en düşük ortalamayı ise 19 numaralı (Tarihî film ve diziler bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağlar.) göstergesinin ($\bar{X}=3,3221$) oluşturduğu görülmektedir. Bu duruma göre tüm ortalamaların 3'ten büyük olmasından dolayı öğrencilerin tarihî filmler ve tarihî dizilerin; öğretilen/öğretilecek konuya güdülenmeyi sağladığını, dersi daha zevkli, ilgi çekici, heyecan verici ve sürükleyici hale getireceğini, tarih konularının öğrenilmesini kolaylaştıracağını, etkili, kalıcı ve uzun süreli öğrenme sağlayacağını, sınıf ortamına getirilmesi mümkün olmayan araç ve gereçlerin, mekânların, olay ve olguların gösterimini sağlayacağını, tarihî olayları ve soyut kavramları somutlaştıracağını, izlenme sonrası öğrencilerle etkinlik (tartışma, beyin fırtınası vb.) yapılabilecek bir öğretim materyali olduğunu, kitaplarda anlatılan siyasi tarihe ek olarak insan öykülerine de temas ettiklerini, etkinlikler uygulanan bir derste öğrencilerin dersin bir parçası olduklarını, öğrenciye gördüğü eski ile günümüzde bulunduğu yeniyi karşılaştırma imkânı sağladığını, vatan ve millet sevgisinin oluşmasına katkı sağladığını, öğrenmeyi pekiştirdiğini, öğrenciye grup halinde ve bireysel ödev verebilme imkânı sağladığını, değerlerin aktarılmasında etkili olduğunu,

öğrencilere üst düzey düşünme becerileri kazandırdığını, dikkatini sürekli canlı tuttuğunu, araştırma duygusunu geliştirdiğini, bir tarih konusu ile ilgili oluşmuş peşin fikirlerin ortadan kaldırılmasını sağladığını, konulara ait parça parça olan bilgilerin birleştirilmesini sağladığını, olayların geçtiği dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısının daha kolay anlaşılmasını sağladığını, tarihsel empati yapmalarını sağladığını düşündükleri görülmektedir (Öztaş, 2015: 26-27).

Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarihi filmlerin kullanımıyla yapılan öğretime ilişkin öğrencilerin görüşlerinin incelendiği çalışma sonucunda çalışma grubundaki öğrenciler tarihi içerikli filmlerin kullanımını öğrenmede etkili ve olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Tarihi içerikli filmler öğrencilerde anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlamakta ve soyut olan tarih somutlaşmakta, geçmişini yaşamış gibi hissedilen öğrenciler tarihsel empati yapmaktadır. Öğrencilerin olumlu görüşleri tarihi içerikli filmlerin öğrenmedeki olumlu etkisini ortaya koymaktadır (Savaş ve Arslan, 2014: 144).

İlköğretim 7.sınıf “ Ülkeler Arası Köprüler” ünitesi ‘ ‘ Birinci Dünya Savaşı ve Çanakkale’de Mustafa Kemal” konusunun öğretiminde çizgi film izletilerek gerçekleştirilen öğretimle, ders işlenişinde klasik yöntemin (anlatım metodu) kullanıldığı öğretimin, uygulandığı toplam 70 öğrenci üzerinde ön-test son-test tekniği uygulanarak yapılan çalışmada elde edilen verilere göre anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Çizgi filmlerin, işitsel ve görsel özelliği sayesinde ilköğretim dönemindeki çocukların eğitimlerini olumlu etkilediği gözlemlenmektedir. Sosyal Bilgiler öğretiminde çizgi filmlerin kullanımı öğrencilerin başarısını artırmada etkilidir (Özer, 2012: 79).

Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı araştırma kapsamında ortaya çıkan sonuçlara göre; tarihi filmlerin faydalı olduğuna inanılsa da tarih derslerinde kullanılma oranının düşük olduğudur. Öğrencilere uygulanan anketlerin sonuçlarına bakıldığında görülmektedir ki düzenli olarak,

Çanakkale gibi belgesel filmlerin dışında izletilen herhangi bir film yoktur. Gerek öğrenci gerek öğretmen cevaplarından genellikle ‘Çanakkale’ konulu belgesellerin izletildiği görülmüştür. Öğrencilerin okul dışında en çok izledikleri tarihi film ise ‘120’ dir. Bu film öğrenciler tarafından oldukça etkileyici bulunmuştur. Her ne kadar tarihi film izleme ve izletme oranı düşük olsa da izlenenler ışığında öğrenciler ve öğretmenler tarihi filmlerin ve TV dizilerinin öğrencilerin tarih dersine olan ilgisini artırdığını ifade etmişlerdir (Aktekin ve Çoban, 2012: 158).

Sonuç olarak; gelişmekte olan diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de üzerinde durulması gereken önemli sorunlardan biri, öğrencinin görsel-işitsel etkileşimi ve eğitimidir.

3.Bölüm

Yöntem

3.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırmada ayrıntılı ve derinlemesine veri toplama, katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenme, mevcut durumları anlama ve açıklama amacıyla nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır (Büyüköztürk vd. , Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014: 22).

Araştırma, olgu bilim deseni çerçevesinde yürütülmüş ve betimsel analiz yapılmıştır. Öğretmenlerin film ve dizi kullanımına yönelik mesleki bilgi ve deneyimleri konusunda olgusal veri elde etmek amacıyla anket formu kullanılmış; olgu bilim deseninin gereği olarak yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği de kullanılarak ayrıca veri toplanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 1999: 283).

Görüşmeci önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir. Sorular veya konuların belirli bir öncelik sırasına konması zorunlu değildir. Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasının güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Görüşmeci, görüşme sırasında soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha çok sohbet tarzı bir yöntem benimseyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 132).

3.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın modeli açısından, görüşülen öğretmenler bir örneklem grubu değil, çalışma grubu olarak tanımlanmış ve bu grup Bursa ilindeki alt, orta ve üst gelir gruplarını temsil eden 6 ortaokulda görevli 23 sosyal bilgiler öğretmeninden oluşturulmuştur.

3.3. Veri toplama araçları

Gerek “Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı” başlıklı anket formu gerekse açık ve kapalı uçlu sorular içeren aynı başlıklı Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu ilgili literatüre ve araştırma sorularına dayanarak tez danışmanının önerileri çerçevesinde tarafımızca hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formu ve görüşme soruları önce alanla ilgili 4 uzman öğretim üyesinin inceleme ve görüşüne sunulmuş, ardından, gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra pilot görüşme ve uygulamalar eşliğinde 2 sosyal bilgiler öğretmenin görüşü alınmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu yüz yüze uygulanmış olup, uygulama süreci yaklaşık 30- 35 dakika sürmüştür. Görüşme sürecinde veriler yazılarak ve ses cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerin hepsi randevu alınarak, eğitim kurumunda boş bir odada gerçekleşmiştir.

3.4. Verilerin toplanması ve çözümlenmesi

Görüşme formundan elde edilen veriler, betimsel analiz kullanılarak incelenmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden hazırlanmış temalara göre düzenlenebileceği gibi, araştırma sırasında ortaya çıkan sorular ya da boyutlar da dikkate alınarak sunulabilmektedir. Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguların okuyucuya düzenlenmiş ve yorumlanmış şekilde sunulmasıdır. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 243).

Anket formu ve görüşmelerden elde edilen veriler önceden tasarlanan araştırma sorularının yer aldığı kategorilere göre düzenlenmiş ve frekans/yüzdeleri hesaplanarak yorumlanmıştır.

Temaların belirlenmesinde nitel analiz yöntemlerinden kategori oluşturma yöntemi kullanılmıştır. Bunun yanında verilerin analiz edilebilmesi ve katılımcıları görüşlerinin etik kural çerçevesinde ele alınabilmesi için her bir katılımcıya kod verilmiştir. Kayıt aşamasının ardından veriler ortak ya da benzer özellikler doğrultusunda kategoriler altında değerlendirilmiştir. Katılımcıların kimliğinin gizli tutulması açısından, görüşme esnasında katılımcılar Ö1 (Öğretmen 1), Ö2 (Öğretmen 2) olarak kodlanmıştır. Gözlem yapılan öğretmenlere ilişkin kısaltmalar görüşmelerdeki sıra numarası dikkate alınarak yapılmıştır.

Yapılan çözümlemenin güvenilirliği bakımından, yarı yapılandırılmış görüşme kayıtları, Sosyal Bilgiler öğretmeni ve aynı zamanda tez aşamasında bulunan iki Yüksek Lisans öğrencisine okutulup incelenmiştir. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (2015: 64) Güvenirlilik=görüş birliği/(Görüş birliği+görüş ayrılığı) formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Yazarlara göre %90 ve üzeri olduğu durumlarda istenen güvenilirlik sağlanacağı düşünülmüştür. Bu incelemelerden çıkan sonuçlar ile araştırmacı tez yazarının sonuçları arasındaki örtüşme oranı % 92 olarak bulunmuş olması çalışmanın güvenilirliği açısından yeterli görülebilir.

4.Bölüm

Bulgular

a) Anket Formu Bulguları

Tablo 1

Tarih eğitimiyle ilgili ünite ve konularda kullanmak üzere, öğrenci düzeyine uygun yeterli sayıda sinema ürünü bulunduğunu düşünüyor musunuz?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Hayır (Ö1 - Ö23)	23
2	Evet	0

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

12 kadın ve 11 erkek öğretmenin tamamı yanıt olarak 1 numaralı maddeyi seçmiştir.

Öğretmenlerin tamamı tarih eğitimiyle ilgili ünite ve konularda kullanmak üzere öğrenci düzeyine uygun yeterli sayıda sinema ürünü bulunmadığını düşünmektedir.

Tablo 2

Derslerinizde sinema ürünlerinden yararlanıyorsanız, bir akademik yıl içinde film ve dizilere dayalı kaç etkinlik düzenliyorsunuz?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	2 etkinlik (Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö12, Ö14, Ö20, Ö22, Ö23)	10
2	1 etkinlik (Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö16, Ö21)	6
3	Yararlanmıyorum (Ö6, Ö15, Ö17)	3
4	4 etkinlik (Ö18, Ö19)	2
5	3 etkinlik (Ö2)	1
6	4'ten fazla etkinlik (Ö1)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 1, 2 ve 4, erkek öğretmenlerin 1, 2 ve 3 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 3 numaralı maddelerde, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1 ve 2 numaralı maddelerde, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 4 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin çoğunluğu derslerinde film ve dizilerden yararlanmakta, yararlanma sıklığı bir akademik yılda 1-2 kez şeklinde gerçekleşmektedir. “Yararlanmıyorum” seçeneği erkek öğretmenlerde yüksek frekans gösterirken, “Yılda 4 etkinlik” seçeneği kadın öğretmenlerde yüksek frekans göstermektedir.

Tablo 3

MEB, özel kuruluşlar ya da gönüllü kişiler tarafından kategorize edilerek arşivlenmiş ve öğretmenlerin erişimine sunulmuş yeterli sinema ürünü kaynakları mevcut mu?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Hayır (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6,Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23)	22
2	Evet (Ö16)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın ve erkek öğretmenlerin eşit olarak 1 numaralı maddede daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerden birinin 2, diğer öğretmenlerin tümünün ise yine 1 numaralı maddede daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin biri hariç tamamı kamu ya da özel sektör tarafından kategorize edilerek arşivlenmiş ve öğretmenlerin erişimine sunulmuş yeterli sinema ürünü kaynakları olmadığını belirtmektedir.

Tablo 4

Lisans eğitimi yıllarında almış olduğunuz öğretmenlik eğitiminin, derslerinizde tarihsel film ve dizilerden yararlanabilmek için uygun ve yeterli mesleki bilgi ve becerileri kazandırdığını düşünüyor musunuz?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Kısmen yeterli (Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23)	13
2	Hiç yeterli değil (Ö3, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö22)	8
3	Yeterli (Ö7)	1
4	Yanıt yok (Ö4)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın ve erkek öğretmenlerin eşit olarak 1 ve 2 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ile 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1 ve 2 numaralı maddelerde, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 4 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin çoğunluğu lisans eğitimlerinin film ve dizilerden yararlanabilmek için uygun ve yeterli mesleki bilgi ve becerileri kazandırma konusunda kısmen yeterli olduğunu ya da hiç yeterli olmadığını belirtmektedir.

Tablo 5

Tarihsel film ve dizilerden yararlanmanıza katkı sağlayacak nitelikte, çağdaş öğretim yöntemleri ve/ya da öğretim materyalleri konularında katıldığınız hizmetiçi eğitim uygulamaları oldu mu?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Hayır (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23)	21
2	Evet (Ö5, Ö21)	2

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın ve erkek öğretmenlerin çoğunluğu 1 konulu madde de daha yüksek frekansa sahiptirler. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise yine öğretmenlerin tamamı yanıt olarak 1 numaralı maddeyi tercih etmiştir.

Öğretmenlerin ikisi hariç tamamı film ve dizilerden yararlanmalarına katkı sağlayacak nitelikte herhangi bir hizmetiçi eğitim almadıklarını belirtmektedir.

Tablo 6

Tarihsel film ve dizilerin öğrenme içeriğini somutlaştırdığını ve öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Evet (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23)	22
2	Hayır (Ö11)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Cinsiyet ve kıdem yılı değişmeksizin biri hariç tüm öğretmenler yanıt olarak 1 numaralı maddeyi tercih etmiştir.

Çeşitli sorun ve zorluklara karşın, öğretmenler çoğunlukla film ve dizilerin öğrenme içeriğini somutlaştırıp öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve öğrenme kazanımlarının gerçekleşmesi konusunda olumlu bir farklılık yarattıklarını düşünmektedirler.

Tablo 7

Sizce tarihsel film ve dizilerden yararlanmak, kazanımların gerçekleşmesi konusunda olumlu bir farklılık yaratmakta mıdır?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Belirgin düzeyde olumlu bir farklılık yaratmaktadır (Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23)	19
2	Düşük düzeyde olumlu bir farklılık yaratmaktadır (Ö3, Ö8, Ö11, Ö22)	4
3	Herhangi bir olumlu farklılık yaratmamaktadır	0

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Cinsiyet ve kıdem yılı değişmeksizin öğretmenlerin tamamına yakını yanıt olarak 1 numaralı maddeyi tercih etmiştir.

Tablo 8

Tarihsel film ve diziler, bir öğretim materyali olarak sizce nasıl izlenirse daha yararlı olabilir?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Eserlerin belirli kesitlerinin ilgili konu ve kazanımlarla eşleştirilerek izlenmesi yeterlidir (olay temelli izleme) (Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö20, Ö21, Ö22)	11
2	Fim ya da dizi bölümü bir bütün olarak izlenmelidir (kronolojik izleme) (Ö1, Ö3, Ö4, Ö10, Ö14)	5
3	Önceden belirlenmiş belirli temalara odaklanarak, yalnızca o temalar izlenmelidir (imgeleme yönelik izleme) (Ö12, Ö15, Ö17, Ö23)	4
4	Takdir ve empati duygusunu geliştirmek için epik sahnelere odaklanarak izlenmelidir (duyuşsal izleme) (Ö16, Ö18, Ö19)	3

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 1, 2 ve 4, erkek öğretmenlerin 1 ve 3 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 3 ve 4, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 3, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 4 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Film ve dizilerden yararlanma tekniği olarak, öğretmenlerin çoğunluğu eserlerin belirli kesitlerinin kazanımlar ile eşleştirilerek kullanılmasını daha uygun bulmaktadır.

Tablo 9

Tarihsel film ve dizilerden yararlanmayı güçleştiren aşağıdaki sorunları önem sırasına göre numaralandırınız.

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Öğrenci düzeyine uygun eser yetersizliği (Ö3, Ö10, Ö12, Ö13, Ö16, Ö17, Ö20, Ö23)	8
2	Erişilebilir sinema kaynaklarının yetersizliği (Ö2, Ö3, Ö4, Ö14, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21)	8
3	Ünite ve konulara uygun eser yetersizliği (Ö3, Ö11, Ö13, Ö17, Ö18, Ö21, Ö22)	7
4	Hazırlık çalışmalarının zaman alması (Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö20)	5
5	Etkinlik maliyeti (Ö16, Ö17, Ö20, Ö21)	4
6	Öğretmenin bilişsel ve sanatsal donanımı (Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö21)	7
7	Öğretmenin materyal kullanma becerileri (Ö3, Ö4, Ö7, Ö16, Ö19, Ö20)	6
8	Etkinlik zamanının fazla olması (Ö3, Ö6, Ö10, Ö13, Ö22)	5

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

En önemli sorun konusunda kadın öğretmenlerin 2 ve 3, erkek öğretmenlerin 1 numaralı maddelerde; en az önemli sorun konusunda ise kadın öğretmenlerin 8 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 4 ve 6, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 3, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 3, 6 ve 7 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin nazarında, öğrenci düzeyine uygun eser yetersizliği ve erişilebilir sinema kaynaklarındaki eksiklikler film ve dizilerden yararlanmayı güçleştiren en önemli sorunlar olarak dikkati çekmektedir.

Film ve dizilere dayalı etkinliklerin fazla zaman alması yönündeki sorun yalnızca kadın öğretmenler tarafından yüksek frekans ile dile getirilirken; film ve dizi kullanmanın öğretmenlerde belirli bilişsel ve sanatsal donanımı gerektirmesi 1-9 ve 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerde yüksek frekans göstermiştir.

Tablo 10

Tarihsel film ve dizilerin kullanımı, sizce derslerin hangi bölümünde daha etkili ve yararlı olabilir?

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	Geliştirme bölümü (Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23)	16
2	Sonuç bölümü (Ö4, Ö7, Ö14, Ö16)	4
3	Giriş bölümü (Ö5, Ö10, Ö20)	3

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 1 ve 2, erkek öğretmenlerin 1 ve 3 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ile 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin 1 ve 3, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 2 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin çoğunluğu film ve dizilerin derslerin giriş ya da değerlendirme bölümlerinde değil, geliştirme bölümlerinde kullanılmasının daha etkili ve yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

b) Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Bulguları

Tablo 11

Çalışma Grubuna Alınan Öğretmenlere İlişkin Bilgiler

Değişkenler n= 23		f
Lisans Diploması Alanı	Sosyal Bilgiler	22
	Diğer	1
Cinsiyet	Erkek	11
	Kadın	12
Görev Süreleri	1-9	11
	10-19	8
	20 ve üstü	4

1. Bilgi ve Farkındalık Kategorisindeki Bulgular

Tablo 12

Tarihsel film ve dizilerde en çok ilgi çeken ve merak uyandıran unsurlar

S.N.	Kodlanmış unsurlar	f
1	Tarih bilimsel gerçekler ile uyumluluk düzeyi (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö10, Ö12, Ö18, Ö19, Ö22)	10
2	Tarihsel mekan ve tarihsel doku (Ö1, Ö8, Ö11, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23)	9
3	Konu edindiği kültürel özellikler ile uyumluluk düzeyi (Ö6, Ö9, Ö11, Ö17, Ö21, Ö23)	6
4	Dönemi yansıtma düzeyi (Ö2, Ö6, Ö7, Ö19, Ö21)	5
5	Film ve dizilerdeki karakterler (Ö16, Ö17, Ö18)	3
6	Sinematek ayrıntıların uygunluğu (Ö12, Ö22)	2
7	Bilgilendirme düzeyi (Ö14)	1
8	İlgisiz yanıt (Ö13)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Cinsiyet açısından kadın öğretmenlerin 1, 4 ve 3, erkek öğretmenlerin 2, 3 ve 5 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 2, 3, 5 ve 6; 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2, 4 ve 7; 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 8 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenler tarihsel film ve dizilerde çoğunlukla eserin tarih bilimsel gerçeklere uygunluğu ve eserlerde kullanılan mekân ve dokular ile ilgilenmektedir. Eserlerin, konu aldıkları dönemi yansıtma düzeyleri hem kadın hem de erkek öğretmenler için frekansı yüksek bir ölçüttür.

Tablo 13

Tarihsel film ve diziler kullanılarak işlenmeye uygun olan konular

S.N.	Kodlanmış 5. sınıf konuları	f
1	İlkçağ Medeniyetleri (Ö3, Ö16, Ö21)	3
Kodlanmış 6. sınıf konuları		
1	Bilim, Teknoloji ve Toplum Ünitesi (Ö11)	1
2	Demokrasinin Serüveni (Ö5)	1
3	Hz. Muhammed'in Hayatı (Ö8)	1
4	İpek Yolunda Türkler konusu (Ö5)	1
5	Tüm üniteler (Ö1)	1
Kodlanmış 7. sınıf konuları		
1	Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişimi (Ö9, Ö15, Ö16, Ö18)	4
2	15. yy. ve 19. yy. arasında Avrupa'da meydana gelen olaylar (Ö7, Ö8, Ö11)	3
3	I. Dünya Savaşı (Ö8, Ö10, Ö12)	3
4	Kültür ve Miras Ünitesi (Ö3, Ö5, Ö17)	3
5	İletişim Ünitesi (Ö9, Ö11)	2
6	Küresel Bağlantılar ünitesinin tüm konuları (Ö5, Ö10)	2
7	Haçlı Seferleri (Ö8)	1
8	İstanbul'un Fethi (Ö20)	1
Kodlanmış 8. sınıf konuları		

1	Atatürkçülük konuları (Ö1, Ö3, Ö8, Ö11, Ö17, Ö19, Ö22, Ö23)	8
2	Kurtuluş Savaşı (Ö2, Ö3, Ö9, Ö11, Ö20, Ö23)	6
3	Tüm konular (Ö4, Ö6, Ö13, Ö14)	4
4	Milli Mücadele Dönemi (Ö5, Ö17, Ö23)	3
5	Çanakkale Cephesi (Ö2, Ö3)	2
6	Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı (Ö2, Ö8)	2

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 8. sınıfın 1, 2, 3 ve 5, 5. sınıfın 1 ve 7. sınıfın 2 numaralı maddesinde; erkek öğretmenlerin ise 8. sınıfın 1, 2 ve 4, 7. sınıfın 1, 3 ve 4 numaralı maddelerinde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 7. sınıfın 1 ve 3, 5. sınıfın 1 ve 8. sınıfın 1 ve 3 numaralı maddelerinde, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 8. sınıfın 1, 2, 4 ve 5, 7. sınıfın 4 numaralı maddesinde, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 8. sınıfın 1 numaralı maddesinde yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Genel olarak 7 ve 8. sınıf konuları tarihsel film ve dizi kullanımını için daha uygun kabul edilirken, 6. sınıf konuları düşük düzeyde kabul görmekte, 5. sınıf konularında ise yalnızca İlkçağ Medeniyetleri konusu tarihsel film ve dizi kullanımına uygun kabul edilmektedir. Atatürkçülük ve Kurtuluş Savaşı konularının tarihsel film ve dizi kullanımına uygunluğu konusunda erkek ve kadın öğretmenler yüksek frekans ile hemfikirdirler. Kıdem açısından, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin tarihsel film ve dizileri yalnızca 8. sınıfta ve Atatürkçülük ile ilgili konular çerçevesinde kullanmayı uygun buldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 14

Tarihsel film ya da dizilerin derste kullanılmaya uygunluk ölçütleri

S.N.	Kodlanmış ölçütler	f
1	Kazanımlara uygun olması (Ö2, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16, Ö20, Ö21, Ö23)	13
2	Öğrenci düzeyine uygun olması (Ö2, Ö3, Ö6, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20, Ö22, Ö23)	10
3	Tarihsel gerçeklere uygun ve nesnel olması (Ö5, Ö6, Ö12, Ö17, Ö19, Ö21)	6
4	Ahlaki değerlere uygun olması (Ö5, Ö13, Ö16, Ö23)	4
5	Ders sürelerine uygun kısa metrajlı film olması (Ö5, Ö7)	2
6	Film seti ve kostüm gibi sinematek ayrıntıların uygunluğu (Ö2, Ö17)	2
7	Öğrencilerin ilgisini çekmesi (Ö15, Ö21)	2
8	Senaryonun amacı (Ö3, Ö22)	2
9	Belgesel nitelikte olması (Ö4)	1
10	Öğrencilere belirli bir dönemi yaşatması (Ö1)	1

11 İlgisiz yanıt (Ö14)
(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

1

Kadın öğretmenlerin 1, 2, 3 ve 8, erkek öğretmenlerin 1, 2, 4 ve 3 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2, 3 ve 7, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 2, 1, 4 ve 6, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 3 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğrenme kazanımlarına, öğrenci düzeyine ve tarihsel gerçeklere uygunluk tarihsel film ve dizilerin derste kullanımı açısından öğretmenlerin yüksek frekans ile belirttikleri başlıca ölçütleri oluşturmaktadır. Bu ölçüt açısından öğretmenlerin cinsiyeti ve kıdemi bağlamında belirgin bir farklılık gözlemlenmemiştir. Bu ankete katılan öğretmenler yukarıda verilen tablodaki dönem filmi tanımlamalarının dışında şöyle ilginç yanıtlar da vermişlerdir:

Vatanımın, milletimin milli değerlerine uygun ise ve dersimi daha ileri götürecekse izletirim.

Tablo 15

Öğretmenlere göre dönem filmi

S.N.	Kodlanmış tanımlar	f
1	Bir dönemi, o dönemin koşul ve gerçeklerine uygun bir biçimde ve yansız olarak yansıtan filmlerdir (Ö3, Ö7, Ö11, Ö15, Ö16, Ö19, Ö21, Ö22)	8
2	Genelleyici yanıt (Ö6, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18)	6
3	Bir dönemin dokusunu ifade eden filmlerdir (Ö1, Ö8, Ö9, Ö17)	4
4	Tarihsel bir olayı konu alan ve bu olayın geçtiği çağı, çevreyi, kişileri yansıtan filmlerdir (Ö23)	1
5	Herhangi bir dönemin farklı boyutlarını ele alan filmlerdir (Ö20)	1
6	Geçmiş ve tarihsel unsurları somutlaştırarak günümüze taşıyan filmlerdir (Ö4)	1
7	Tarihi estetik bir biçimde gözler önüne seren filmlerdir (Ö2)	1
8	Bulunduğu dönemi, geçmişte bugünü ilgilendiren ya da gelecekte olacakları anlatan filmlerdir (Ö5)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 1, 2, 6 ve 7, erkek öğretmenlerin diğer maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 ve 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 3, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1, 6 ve 8 maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Dönem filmi kavramı konusunda kadın öğretmenler belirli bir dönemin tarafsız, somut ve estetik bir biçimde sahneye konmasını ifade eden genel yanıtlar verirken, erkek öğretmenler ise aynı kavramı belirli bir dönemin tarihsel dokusu, dönemi etkileyen değişkenler, olay ve karakterleri gibi daha ayrıntılı yanıtlar ile açıklamışlardır. Yine kıdem açısından bakıldığında da 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin dönem filmlerinde belirli bir dönemin somutlaştırılması ve geçmiş-bugün ilişkisi kurulması yönünde özellikler aradıkları anlaşılmaktadır.

Bu ankete katılan öğretmenler yukarıda verilen tablodaki dönem filmi tanımlamalarının dışında şöyle ilginç yanıtlar da vermişlerdir:

- *Sadece magazinsel konuların değil, bilinmeyen ve geride kalan konuların o döneme has tüm özelliklerinin aktarıldığı filmlerdir.*
- *Tarihi estetik bir şekilde gözler önüne seren filme dönem filmi denir.*
- *Günün şartlarındaki olaylara ve kavramlara göre çekilen filmlerdir diye düşünüyorum.*

2. Tutumlar Kategorisindeki Bulgular

Tablo 16

Öğretmenlerin tarihsel film ve dizilerin öğretim materyali olarak kullanılmasına yönelik tutumları

S.N.	Kodlanmış olumlu tutumlar	f
1	Soyut bilgileri somutlaştırır (Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö15, Ö16, Ö20, Ö22)	11
2	Derse yönelik ilgi ve dikkati artırır (Ö1, Ö2, Ö9, Ö12, Ö17, Ö22, Ö23)	7
3	Genelleyici yanıt (Genel olarak olumlu buluyorum) (Ö3, Ö4, Ö13, Ö14, Ö21)	5
4	Öğrencilerin güdülenmesini sağlar (Ö1, Ö17, Ö23)	3
5	Zamandan tasarruf sağlar (Ö2, Ö9, Ö23)	3
6	Daha fazla duyu organına hitap ederek öğrenmenin kalıcı olmasına katkı sağlar (Ö6, Ö19)	2
7	Öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesini sağlar. (Ö5, Ö18)	2
Kodlanmış olumsuz tutumlar		
1	Ders süreleri film ya da dizilerden yararlanmak için yeterli değildir (Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö11, Ö15, Ö21, Ö22)	8
2	Öğretim programına uygun film ya da dizi bulmak güçtür (Ö3, Ö11, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23)	7
3	Dersin kazanımlarından sapmaya yol açabilir (Ö1, Ö8, Ö17, Ö20)	4
4	Uzadığı ölçüde öğrencilerin sıkılmasına ya da dikkatlerinin azalmasına yol açabilir (Ö9, Ö10, Ö13)	3
5	Okullarda uygun ortam ve donanım olmaması teknik sorunlar yaratır (Ö6, Ö7)	2
6	Öğretmenler için uzun bir hazırlık süreci gerektirir (Ö2, Ö7)	2
7	Uzun zaman alır (Ö1, Ö10)	2
Kodlanmış Belirsiz Tutum		
1	Yanıt yok (Ö5, Ö12, Ö14)	3

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1, 3 ve 6, kodlanmış olumsuz tutumların 1, 2, 5 ve 6, erkek öğretmenlerin ise kodlanmış olumlu tutumların 1, 2 ve 4, kodlanmış olumsuz tutumların ise 3, 2 ve 4 numaralı maddelerinde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1 ve 2, kodlanmış olumsuz tutumların ise 1 ve 4 numaralı maddelerinde, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 2, 3 ve 4, kodlanmış olumsuz tutumların ise 2 ve 6 numaralı maddelerinde; 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 6 ve 7, kodlanmış olumsuz tutumların ise 1 ve 2 numaralı maddelerinde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Tarihsel film ve diziler konuları somutlaştırması ve öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekmeleri bağlamında öğretmenler tarafından olumlu bir materyal olarak kabul edilmektedir. Bu konuda erkek öğretmenler kadın öğretmenlerden farklı olarak film ve dizilerin zamandan tasarruf sağlama işlevi olduklarını dile getirmişlerdir. Öğretim programlarına uygun film ya da dizi bulma sorunu, tüm kıdem düzeylerindeki öğretmenler tarafından bir olumsuzluk olarak dile getirilmiştir.

Tablo 17

Öğretmenlerin tarihsel film ve dizilerin öğretim yöntemi olarak kullanılmasına yönelik tutumları

S.N.	Kodlanmış olumlu tutumlar	f
1	Daha fazla duyu organına hitap ederek öğrenmenin kalıcı olmasına katkı sağlar (Ö2, Ö6, Ö15, Ö19, Ö20, Ö22)	6
2	Dersin ilginç hale gelmesini sağlar. (Ö1, Ö5, Ö17)	3
3	Genelleyici yanıt (Genel olarak olumlu buluyorum) (Ö4, Ö7, Ö13)	3
4	Soyut bilgilerin somutlaştırılmasını sağlar (Ö5, Ö16, Ö18)	3
5	Duyuşsal öğrenmeye katkı sağlar. (Ö1)	1
6	Güdülenmeyi artırır (Ö1)	1
7	Neden-sonuç ilişkilerinin kavranmasını kolaylaştırır (Ö20)	1
8	Öğrenme-öğretmeyi kolaylaştırır. (Ö9)	1
Kodlanmış olumsuz tutumlar		
1	Öğretim yöntemlerini destekleyen materyal olarak kullanılmaları daha uygun olur (Ö2, Ö3, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö21, Ö23)	8
2	Ders süreleri yeterli değildir (Ö6, Ö19, Ö22, Ö23)	4
3	Kazanımlara uygun film ya da dizi bulmak güçtür (Ö1, Ö6, Ö9, Ö10)	4
4	Film ve diziler öğretim yöntemi olarak kullanılamazlar (Ö3, Ö5, Ö14)	3
5	Uzadığı ölçüde öğrencilerin sıkılmasına ya da dikkatlerinin azalmasına yol açabilir (Ö17, Ö22)	2
6	Yöntem olarak kullanılmaları zaman kaybına neden olur (Ö20, Ö23)	2
7	Film ve dizilerin yöntem olarak kullanılmaları sınırlı konular için uygundur (Ö15)	1
8	Öğrencilerin yaşına ve düzeyine uygun film ya da dizi bulmak güçtür (Ö6)	1

Kodlanmış Belirsiz Tutum		
1	Yanıt yok (Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18) (* Ö: Kodlanmış öğretmen)	9

Kadın öğretmenlerin, kodlanmış olumlu tutumların 1, 3 ve 4, kodlanmış olumsuz tutumların 1, 2, 3 ve 4 numaralı maddelerinde; erkek öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1, 2 ve 4, kodlanmış olumsuz tutumların 1, 3 ve 6 numaralı maddelerinde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1 ve 4, kodlanmış olumsuz tutumların 1, 3 ve 2 numaralı maddelerinde; 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1, 2 ve 3, kodlanmış olumsuz tutumların 1 ve 4 numaralı maddelerinde, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise kodlanmış olumlu tutumların 3 ve 4, kodlanmış olumsuz tutumların 2 ve 4 numaralı maddelerinde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Film ya da dizi kullanımının süre olarak uzaması halinde ilgi ve dikkati dağıtmaya başladığının yalnızca 1-9 yıl kıdeme sahip öğretmenler tarafından; öğretmenler için yoğun bir hazırlık süreci gerektirmesinin yalnızca 10-19 yıl kıdeme sahip öğretmenler tarafından ve ders sürelerinin film ve dizi kullanmaya uygun olmadığına yalnızca 20 yıl ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenler tarafından yüksek frekans ile dile getirilmiş olması dikkat çekicidir. Öğretmenler, birden fazla duyu organına hitap ettikleri için film ve dizilerin öğrenmenin kalıcılığına katkı sağladığını düşünmekte; ancak film ve dizi kullanımını bir öğretim yöntemi değil öğretim materyali tercihi olarak kabul etmektedirler.

Tablo 18

Öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretim programının tarihsel film ve diziler konusundaki çerçevesine yönelik tutumları

S.N.	Kodlanmış olumlu tutumlar	f
1	Mevcut öğretim programı tarihsel film ve dizilerden yararlanmaya uygun niteliktedir (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö20, Ö22, Ö23)	14
2	Mevcut öğretim programı belgesel türündeki yapımlara uygundur (Ö2)	1
Kodlanmış olumsuz tutumlar		
1	Mevcut öğretim programı tarihsel film ve dizilerden yararlanmaya uygun değildir (Ö9, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21)	6
Kodlanmış Belirsiz Tutum		
1	İlgisiz yanıt (Ö6, Ö7)	2

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1 ve 2, kodlanmış olumsuz tutumların 1 numaralı maddesinde; erkek öğretmenlerin kodlanmış olumlu tutumların 1, kodlanmış olumsuz tutumların yine 1 numaralı maddesinde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise kıdemi kaç yıl olursa olsun, tüm öğretmenlerin kodlanmış olumlu ve olumsuz tutumların her ikisinde de 1 numaralı maddede yüksek sahip oldukları saptanmıştır. Öğretmenlerin çoğunluğu mevcut sosyal bilgiler öğretim programını tarihsel film ve dizilerden yararlanmaya uygun nitelikte bulmaktadır.

3. Görüşler Kategorisindeki Bulgular

Tablo 19

Öğretmenlerin tarihsel film ya da dizilerden yararlanırken hazırlık ve etkinlik süreçlerinde dikkat ettikleri noktalara ilişkin görüşleri

S.N.	Kodlanmış görüşler	f
1	Kazanımlara uygun film seçmeye dikkat ederim (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö10, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23)	11
2	İzlenecek film ya da dizi ile ilgili bilgiler vererek güdüleme yapmaya dikkat ederim (Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö11, Ö14, Ö16, Ö20, Ö21, Ö23)	10
3	İlgisiz yanıt (Ö6, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18)	8
4	Etkinlik sürecinde, gerekli gördüğüm anlarda izlemeye ara vererek sözlü açıklamalar yapmaya dikkat ederim (Ö1, Ö5, Ö7, Ö11, Ö14, Ö22)	6
5	İzlenen film ya da dizi ile ilgili, dersin sonuç bölümünde değerlendirme çalışması yapılmasına dikkat ederim (Ö2, Ö11, Ö16, Ö19, Ö20, Ö23)	6
6	Film ya da dizilerin bir giriş dersinin ardından geliştirme aşamasında izlenmesine dikkat ederim (Ö2, Ö3)	2
7	Filmi izletmek için en uygun zamanın ne zaman olduğuna dikkat ederim (Ö4, Ö22)	2
8	Belirli bir noktaya dikkat etmiyorum (Ö1)	1
9	Film izleme etkinliğinden sonra konuyla ilgili drama yöntemi kullanmaya dikkat ederim (Ö5)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 1, 2, 4 ve 5, erkek öğretmenlerin ise 1, 2, 3 ve 5 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 3 numaralı maddelerde, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 4 numaralı maddelerde, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1, 2, 4 ve 5 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenler tarihsel film ya da dizilerden yararlanırken hazırlık ve etkinlik süreçlerinde en çok öğrenme kazanımlarına uygun film ya da dizi seçmeye ve uygun bir güdüleme yapmaya önem vermektedirler.

Tablo 20

Öğretmenlerin tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusundaki sorun ve zorluklara karşı çözüm önerileri

S.N.	Kodlanmış öneriler	f
1	Okullarda film izlenebilecek ortamların oluşturulması ve materyallerin bulundurulması sağlanmalıdır (Ö5, Ö7, Ö11, Ö12, Ö15, Ö16, Ö20, Ö21, Ö23)	9
2	Öğrenci düzeyine uygun, bilimsel gerçeklerle çelişmeyen yeterli sayı ve çeşitlilikte film ve dizi üretilmelidir (Ö1, Ö3, Ö12, Ö13, Ö14, Ö22, Ö23)	7
3	MEB tarafından derste izlenecek nitelikte filmler üretilmeli ya da belirlenmelidir (Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö17)	6
4	Ders süresi içinde izleyip tamamlayabilmek amacıyla kısa metrajlı eğitici filmler üretilmelidir (Ö2, Ö9, Ö10, Ö13, Ö16)	5
5	Film izlemek için, ders saatlerine uygun film izleme zamanları eklenmelidir. (Ö5, Ö21)	2
6	Okul yöneticileri ve öğretmenlerine öğretimde film ve dizilerden yararlanma konusunda hizmet içi eğitim verilmelidir (Ö11, Ö23)	2
7	Ahlaki değerlere uygun yeterli sayıda film ve dizi üretilmelidir. (Ö19)	1
8	Eğitim Fakültelerinin ilgili derslerinde film ve dizilerden yararlanma konusu ayrıntılı ve yeterli düzeyde ele alınmalıdır (Ö18)	1
9	Okullarda İnternet altyapısı ve video portalları erişime açık olmalıdır (Ö7)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın ve erkek öğretmenlerin eşit olarak 1, 2, 3 ve 4 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1 ve 4, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 2 ve 3, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 1 ve 3 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin tarihsel film ve dizilerden daha etkin yararlanabilmek için okullarda film izlenebilecek ortamların oluşturulup buralarda gerekli araç-gereçlerin arşivlenmesini, gerek sinema sektörü gerekse de MEB'in eğitici filmler kategorisinde üretim yapmalarını önermektedirler. Öneri açısından, diğerlerinden farklı olarak 1-9 yıl kıdeme sahip öğretmenler kısa metrajlı eğitici filmler üretilmesini önermektedir.

Tablo 21

Öğretmenlere göre, tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusunda, öğretim programları temel alınarak hazırlanacak materyal listeleri ve materyal kullanma kılavuzlarının taşınmaları gereken özellikler

S.N.	Kodlanmış özellikler	f
1	İlgisiz yanıt (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö21, Ö22)	12
2	Kılavuzlarda, filmler kazanımlarla ilişkilendirilerek izlenecek zamanlar belirlenmelidir (Ö7, Ö11, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18)	6

3	Kılavuzlar anlaşılır ve sade bir dille yazılmalıdır (Ö5, Ö6, Ö20, Ö23)	4
4	Kılavuzlarda izleme etkinliği sonrası için film kontrol listeleri hazırlanmalıdır (Ö17, Ö23)	2
5	Kılavuzlarda filmlerin süreleri belirtilmelidir (Ö18)	1
6	Kılavuzlarda, uygulanacak yöntemler ve açıklayıcı örnekler yer almalıdır (Ö19)	1

(* Ö: Kodlanmış öğretmen)

Kadın öğretmenlerin 1, 2, 5 ve 6, erkek öğretmenlerin ise 1, 3 ve 4 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları saptanmıştır. Görev süreleri bakımından karşılaştırma yapıldığında ise 1-9 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 3 ve 5, 10-19 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin 1, 2 ve 4, 20 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerin ise 3 ve 6 numaralı maddelerde daha yüksek frekansa sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin film ve dizi kullanımına ışık tutacak örnek materyal kullanma kılavuzlarının hangi bilgi ve yönlendirmeleri içermeleri gerektiği konusunda belirgin bir bilgi ya da düşüncelerinin olmadığı söylenebilir.

5.Bölüm

Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma, giriş bölümünde atıf yaptığımız, farklı ülke ve zamanlarda yapılmış çeşitli araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik gösteren sonuçlar ortaya koymuştur. Örneğin farklı araştırmalarda, bilgi ve farkındalık açısından bakıldığında, öğretmenlerin film ve dizilerin öğrenme öğretme süreçlerine yönelik olumlu ya da olumsuz etkileri konusunda belirli bilgilerinin olduğu ancak, film ve dizilerden ne zaman, nasıl ve hangi etkinlikler ile yararlanacakları konusunda kendilerini yetersiz hissettikleri sonucu ortaya çıkmaktaydı.

Bu konuda, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinden paralel sonuçlar elde ettiğimizi söylemek olanaklıdır:

- Öğretmenlerin çoğunluğu derslerinde film ve dizilerden zaten yararlandıklarını ve bunu bir akademik yıl içinde en az 1-2 kez denediklerini belirtmişlerdir.

Bozkurt ve Bayındır (2015)'in yapmış olduğu araştırmaya katılan 336 öğretmen adayının vermiş olduğu cevaplara göre %65.2'si bu yapımların okullarda öğretim materyali olarak kullanılabilceğini düşünmektedir. Kaya ve Günel (2015)'e göre; derslerde tarih konulu film ve dizi kullanan öğretmen oranı istenilen düzeyde değildir. Aytekin ve Çoban (2012)'e göre; Tarih derslerinde tarihi film ve dizilerin kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı araştırma kapsamında ortaya çıkan sonuçlara göre; tarihi filmlerin faydalı olduğuna inanılsa da tarih derslerinde kullanılma oranının düşük olduğudur.

- Öğretmenler tarih öğretiminde film ve dizilerden yararlanmanın önemi ve yararları, film ve dizi kullanımı için gerekli bileşenler ya da kısıtlayıcı etmenler konusunda birikimli olduklarını gösteren yanıtlar vermişlerdir.

- Öğretmenler film ve dizileri belirli bir yöntem ya da teknik, tanımlanmış etkinlikler ya da uygun değerlendirme faaliyetleri ile birlikte kullandıklarını düşündürecek yanıtlar vermemişlerdir.

- Nitekim öğretmenlerin tamamına yakını, Eğitim Fakültelerindeki öğrencilik yıllarında, film ve dizilerden yararlanmayı mümkün kılacak bilgi ve beceriler kazanmadıklarını ve meslek hayatlarında da bu konuda herhangi bir hizmet içi eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Diğer araştırmalar ile paralelliğin öğretimde film ve dizi kullanımına yönelik tutumlar için de geçerli olduğu söylenebilir. Diğer araştırmalara gönderme yaparken öğretmenlerin film ve dizi kullanımını önemsediklerini ve derslerinde olabildiğince yararlanmaya yönelik olumlu bir tutum içinde olduklarını belirtmiştik. Bu çalışmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin film ve dizi kullanımına yönelik tutumları da büyük ölçüde olumludur:

- Öğretmenler, yürürlükteki sosyal bilgiler öğretim programını tarihsel film ve dizilerden yararlanmaya uygun nitelikte bulmaktadır.
- Öğretmenlere göre film ve diziler öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekmekte, konuları somutlaştırmakta, birden fazla duyu organına hitap etmekte ve böylece daha kalıcı bir öğrenme sağlamaktadır.

Öztaş (2008, 2015), Efe (2010), Bektaş Öztaşkın (2013), Kaya ve Çengelci (2011), Savaş ve Arslan (2014) ve Özer (2012) derslerde film kullanılmasının etkili bir öğrenme gerçekleşmesine ve öğrenci başarısına katkıda bulunacağını düşünmektedirler.

Muratalan (2011)'e göre; yapılan araştırmasında tarihi filmler tarih öğretiminde yeterli kaynak değillerdir. Tarihi filmlerin derslerde verilen bilgilerin desteklenmesi gerektiğinde kullanılması bilinen bir gerçektir.

Şeker ve Şimşek (2012)'e göre; medya iletilerinin izler/alıcı kitle üzerinde direkt ve güçlü şekilde etkili olmadığı ve aynı iletinin farklı kişilerce, farklı şekillerde algılandığı saptanmıştır.

- Öğretmenler film ve dizileri yalnızca bir öğretim materyali ya da teknolojisi olarak kavramsallaştırmakta, film ve dizi kullanımını “filmlerle öğretim” denilebilecek bir tür özel öğretim yöntemi olarak kabul etmediklerini belirtmektedir.

Son olarak, öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri de özellikle film ve dizi kullanımının önündeki engel ve sorunlar açısından büyük benzerlikler taşımaktadır. Örneğin, diğer araştırma sonuçlarına dayanarak “zaman uyumsuzluğu, öğretmen yeterliliği ve uygun materyal bulma” başlıkları altında kodladığımız sorunlar büyük ölçüde Türkiye’deki sosyal bilgiler öğretmenleri için de geçerlidir:

- Öğretmenlere göre en temel sorun tarih eğitimiyle ilgili ünite ve konularda kullanılmaya değer öğrenme kazanımlarına ve öğrenci düzeyine uygun yeterli sayıda eser bulunmuyor olmasıdır.

Kaya ve Günal (2015)’e göre kazanımlara uygun olmayan bu yapımların katkıları yanında ideolojik ve yanlı olması, belirli hassas noktalara ağırlık vermesi ve öğrencilerin bu hassas noktalara takılıp kalmasını da olumsuz görüşler olarak dile getirmişlerdir.

- Öğretmenler okullarda sinema ortamı oluşturmak için yeterli ve uygun fiziksel ve teknolojik koşullar olmadığını belirtmiştir.

- Öğretmenler film ve dizi kullanımının öğretmenlerde belirli bilişsel ve sanatsal yeterlilikleri zorunlu kıldığını belirtmektedir.

- Öğretmenlere göre film ve dizilerin kısa süreli kesitler halinde ve özellikle de dersin geliştirme bölümünde kullanılmaları daha verimli ve yararlı olmaktadır.

- Öğretmenler film ya da dizi kullanımında başarının özellikle de uygun film ya da dizi seçimi, öğretmenin ciddi bir ön hazırlık yapması ve etkili bir güdüleme gerçekleştirmesine bağlı olduğunu düşünmektedir.

- Farklı ülkelerdeki araştırmalara katılan öğretmenlerin dile getirdiği “dönem filmlerinin kurgusallığı” sorunu, tamamen bu kavram ile dile getirilmemiştir. Ancak, birincil

ölçüt olarak dile getirilen “film ve dizilerin tarihsel gerçekliği bilimsel gerçeklere uygun bir biçimde yansıtması” ifadesi, aslında aynı kurgusallık kaygısının farklı biçimde dile getirilmiş olmasından ibarettir.

- Örneğin benzeri bir durum diğer ülkelerin öğretmenleri tarafından dile getirilen “değer ve ahlak sorunu” başlığı altında kodladığımız sorunlar için de geçerlidir. Bu araştırmaya katılan öğretmenler bu tür bir sorunu dile getirmemişlerdir. Ancak bu, değer ve ahlak ölçütünün dikkate alınmamasıyla değil, değer ve ahlak konusunun denetimiyle ilgili bir konudur. Batı toplumlarındaki yerel demokrasi gelenekleri okullara yönelik böyle bir denetimin daha ziyade toplumsal çevre ve sivil inisiyatifler aracılığıyla gerçekleşmesi sonucunu doğururken, Türkiye’de bu konu daha ziyade bir idarî ve politik denetim konusudur. Doğal olarak, ilgili denetim kuruluşları tarafından genel izleyici ya da çocuk izleyici için uygun olmadığı yönünde kodlanmış eserlerin okul ortamında kullanılması elbette söz konusu değildir.

Elde edilen bu araştırma sonuçlarından hareketle, film ve dizilerin tarih öğretiminde daha sık, daha etkili ve daha verimli kullanılması için ilgili kişi ve kurumlar tarafından şu öneriler çerçevesinde gerekli çalışmalar yapılabilir:

- Öğretmen yetiştiren kurumların lisans programlarında yer alan dersler, özellikle Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı başlıklı dersler, çağdaş öğretim teknolojilerinin geldiği nokta açısından güncellenmeli, bu dersleri okutmakta olan akademik personelin güncel teknoloji ve materyallerin kullanımını açısından hizmet içi eğitim alması sağlanmalıdır.

- Milli Eğitim Bakanlığı, halen yürütmekte olduğu ilgili projeleri ve öğretmen ve öğrencilere yönelik web tabanlı hizmetleri çerçevesinde dijital kütüphane kapasitesini artırmalı, yürürlükteki öğretim programlarını kısa metrajlı didaktik film ve belgeseller ile desteklemelidir.

- MEB ve sinema sektörünün işbirliği ile eğitim amaçlı kullanıma açık çevrimiçi bir sinema ve belgesel kütüphanesi kurulmalıdır.

- Film ve dizilerin didaktik amaçlı kullanımında başat başarı değişkeni öğretmendir. Bu bağlamda, MEB öğretmenlerinin yalnızca film ve diziler değil, genelde çağdaş öğretim teknolojileri konusunda yeterli düzeyde hizmet içi eğitimler yoluyla verimlilikleri artırılmalıdır.

- Konuyla ilgili çalışan akademisyenler ya da lisansüstü tez çalışması yapan öğrenciler tarafından, öğretmenlerin hizmetine sunulmak ve öğretmenlere esin kaynağı oluşturmak üzere “izleme öncesi, izleme sırası ve izleme sonrası” öğretmen çalışmalarını ayrıntılı olarak gösteren uygulama kılavuzları, ders planları ya da çalışma yaprakları üretilmelidir.

6.Bölüm

Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Üniteleri İçin Tarihsel Film ve Diziler ile Öğretime Yönelik Öğretim Programı Temelli Bir Materyal Kılavuzu

Çalışmanın bu bölümünde, tezin başlığı ve konusunda da belirtildiği üzere tarih eğitiminde film ve dizilerden yararlanmak isteyen öğretmenler için, filmi önceden izlemeyi, uygun kesitleri saptamayı, ölçme değerlendirme etkinlikleri hazırlamayı, öğrencilerde motivasyon yaratacak izleme öncesi ve izleme sonrası faaliyetler tasarlamayı ve tüm bunları öğretim programı ve öğrenme alanı kazanımları ile ilişkilendirmeyi gerektirecek ön hazırlık çalışmalarını ikame eden bir materyal kullanma kılavuzu hazırlanmıştır.

Kılavuzun hazırlanmasında öncelikle Ortaokul Sosyal Bilgiler ve TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin ünite ve konuları ile “tarihsel olay” ve “kronoloji” olarak eşleşen 223 adet film belirlenmiş ve tüm bu filmler 4 temel ölçüte uygun olup olmadıkları dikkatle analiz edilerek izlenmiş; özellikle de “şiddet, korku, simgesel propaganda ve cinsellik” gibi unsurların bulunmamasına duyarlılık gösterilmiştir. Bu ölçütler şunlardır:

1. Öğrencilerin yaşları ve düzeylerine uygunluk
2. Ünite ve / ya da konuya uygunluk
3. Öğrenme alanı ve konunun kazanımlarına uygunluk
4. Sınıf içi etkinliklere uygunluk

Bu 4 ölçütü mercek altına alan çözümleyici izlemenin yanı sıra, her film için ayrı ayrı aşağıdaki incelemeler yapılmıştır:

- TV’de yayımlanmış filmler için, bu filmler zaten öndenetimden geçerek belirli yasal ölçütler yönünden çeşitli kısıtlamalara tabi tutulduğundan, filmlerin TV yayım

bilgilerine ve RTÜK izleyici uyarı sınıflandırmaları bağlamındaki özelliklerine bakılmıştır.

- Sinema eleştirmelerinin filmler hakkındaki yorumları okunmuştur.
- Prodüksiyon kuruluşu, senaryo yazarı ve yönetmen tarafından, gala oturumlarında kamuoyuna verilen önbilgiler değerlendirilmiştir.
- Sinema hakkında sinemaseverler tarafından oluşturulmuş ya da sinema sanatına yönelik kurumsal ve ticari niteliği olan tartışma forum platformları incelenmiştir.
- Çeşitli ülkelerde ve çeşitli dillerde sinema ile öğretim konusunda yayına açılmış ve çocuklara yönelik film önerilerinde bulunan bir dizi web sitesi taranmıştır.

Filmlerin seçilmesine dayalı bu ön inceleme ve izleme çalışmasının sonucunda, öğretmenler için örneklem oluşturmaya uygun 50 film seçilmiştir. İzlemeler yapıldıktan sonra 19 film için film izleme kılavuzu hazırlamaya karar verilmiştir. İncelenen 223 filmin inceleme sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 22
Filmlerin Seçilmesine Dayalı Ön İnceleme

Film Adı	Yaş ve Düzeye Uygunluk	Ünite ve/ya da Konuya Uygunluk	Kazanımlara Uygunluk	Sınıf İçi Etkinliklere Uygunluk
1. 300 Spartalı	-	-	-	+
2. Ateş Savaşı	-	+	-	-
3. Ben Hur	+	-	-	+
4. Çin Seddi	+	-	-	-
5. Gladyatör	-	-	-	-
6. Truva	+	+	-	+
7. Cengiz Han	+	+	-	+
8. Cennetin Krallığı	+	+	+	+
9. Çağrı	+	+	+	+
10. Direniş Karatay	+	+	+	+
11. Kral Arthur	+	-	-	-
12. Yunus Emre Aşkın Sesi	+	+	-	+
13. Amadeus	+	+	-	+
14. İbni Sina: Hekim	+	-	-	-
15. Kaptan Alatriste	-	-	-	-
16. Luther	+	+	+	+
17. Yeni Dünya: Amerika'nın Keşfi	+	+	+	+
18. 120	+	+	+	+

19. Atçalı Kel Mehmet	+	+	-	+
20. Cenneti Beklerken	+	+	-	+
21. Deliler Fatih'in Fermanı	+	+	-	+
22. Elizabeth	-	-	-	+
23. Ertuğrul 1890	+	-	-	+
24. Eve Dönüş Sarıkamış 1915	+	+	-	+
25. Fetih 1453	+	+	+	+
26. Hacivat ve Karagöz Neden Öldürüldü?	+	+	-	+
27. İstanbul'un Fethi	+	+	+	+
28. Kervan 1915	+	+	-	+
29. Özgürlük Rüzgârı	-	-	-	+
30. Sarıkamış Çocukları	+	+	+	+
31. Savaş Atı	+	-	-	-
32. Son Osmanlı: Yandım Ali	+	+	-	+
33. Son Umut	+	+	-	+
34. Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok	+	+	-	+
35. A Tree Grows In Brooklyn	+	-	-	-
36. A very long engagement	+	+	-	-
37. Admiral	+	-	-	-
38. All The King's Men	-	-	-	-
39. Animal Farm	+	-	-	-
40. Ararat	+	-	-	-
41. Battleship Potemkin	+	-	-	-
42. Boystown	+	-	-	-
43. Dr. Zhivago	+	+	-	-
44. Eleanor Roosevelt	+	-	-	-
45. Fall of Eagles	-	+	-	-
46. Flyboys	+	-	-	-
47. Gallipoli	+	+	+	+
48. Inherit the Wind	+	-	-	-
49. Iron Jawed Angels	+	-	-	-
50. It's a Wonderful Life	+	-	-	-
51. Kit Kittredge: An American Girl	+	-	-	-
52. Knute Rockne -- All American	+	-	-	-
53. La Masseria delle Allodole	+	-	-	-
54. Lawrence of Arabia	+	+	-	-
55. Luna Park	-	-	-	-
56. Matewan	+	-	-	-
57. Mayerling	-	-	-	-
58. My Family	+	-	-	-
59. Nicholas and Alexandra	+	+	-	-
60. Oberst Redl	+	-	-	-
61. Oktyabr	+	+	-	-
62. Partners of the Heart	+	+	-	+
63. Paths of Glory	+	+	-	+
64. Reds	+	-	-	-
65. Something the Lord Made	+	-	-	-
66. The Autobiography of Miss Jane Pittman	+	-	-	-
67. The Color Purple	-	+	-	-
68. The Glenn Miller Story	+	-	-	-
69. The Great Gatsby	+	-	-	-
70. The Jazz Singer	+	-	-	-
71. The Light Horse Men	+	+	-	+
72. The lost battalion	+	+	-	-
73. The Promise	+	-	-	-
74. To Kill A Mockingbird	+	-	-	-
75. Warm Springs	+	-	-	-
76. Çanakkale 1915	+	+	+	+

77. Revealing Gallipoli	+	+	+	+
78. Çanakkale Yolun Sonu	+	+	+	+
79. Gelibolu	+	+	+	+
80. Atatürk'ün Fedaisi Topal Osman	+	+	+	+
81. Ateşten Günler	+	+	+	+
82. Bir Millet Uyanıyor	+	+	+	+
83. Kurtuluş (Dizi 6 Bölüm)	+	+	+	+
84. Mahsusa	+	-	-	-
85. Cumhuriyet	+	+	+	+
86. Cumhuriyet (Dizi 5 Bölüm)	+	+	+	+
87. Veda	+	+	+	-
88. A Midnight Clear	+	+	-	-
89. Apollo 13	+	-	-	-
90. April 9th	+	+	-	+
91. Bataan	+	-	-	-
92. Battle of Britain	+	-	-	-
93. Cabaret	+	+	-	-
94. Casablanca	+	-	-	-
95. Cross of Iron	+	+	-	-
96. Çöküş (Downfall)	-	+	+	+
97. Darkest Hour	+	+	-	+
98. Dunkirk	-	+	-	+
99. Eleanor Roosevelt	+	-	-	-
100. En Uzun Gün(The Longest Day)	+	+	-	+
101. Fat Man and Little Boy	+	+	-	-
102. Flags of Our Fathers	-	+	-	-
103. Flame&Citron	+	+	-	+
104. Fury	+	+	-	+
105. Grave of the Fireflies	+	+	-	-
106. Hacksaw Ridge	+	+	-	-
107. Hazine Avcıları	+	+	-	-
108. Hidden Figures	+	-	-	-
109. Hiroshima Maiden	+	-	-	-
110. Cannibal Holocaust	+	-	-	-
111. Iwo Jima'dan Mektuplar	+	+	-	-
112. Jakob the Liar	+	+	-	-
113. Judgment at Nuremberg	+	+	+	-
114. Kapıdaki Düşman (Enemy at the Gates)	+	+	-	-
115. Kırımli	+	+	-	-
116. Malena	+	-	-	-
117. Max manus: Man of War	+	+	-	-
118. Memphis Belle	+	+	-	-
119. Mephisto	+	-	-	-
120. Midway	+	+	-	-
121. Mrs. Miniver	+	-	-	-
122. My Family	+	-	-	-
123. Nuremberg	+	+	+	+
124. Patton	+	+	-	-
125. Pearl Harbor	+	-	-	-
126. Piyanist	+	+	-	+
127. QB VII	+	+	-	-
128. Saints & Soldiers	+	+	-	+
129. Savaş ve Barış	+	+	-	-
130. Saving Private Ryan	+	+	-	-
131. Sink the Bismarck	+	+	-	+
132. Something the Lord Made	+	-	-	-
133. Sophie Scholl - The Final Days	+	+	-	-
134. South Pacific	-	+	-	-

135. Stalingrad	-	+	-	-
136. The Bridge on the River Kwai	+	+	-	+
137. The Chosen	-	+	-	-
138. The Garden of the Finzi-Continis	+	+	-	-
139. The Good German	+	+	-	-
140. The Imitation Game: Enigma	+	-	-	+
141. The last bastion	-	+	-	-
142. The Right Stuff	+	-	-	-
143. The Thin Red Line	+	-	-	-
144. The Way Back	+	+	-	-
145. The White Rose	+	+	-	-
146. Tora! Tora! Tora!	+	+	-	-
147. Triumph of the Will	+	+	-	-
148. Truman	+	-	-	-
149. Tuskegee Airmen	+	-	-	-
150. Twelve O'Clock High	+	+	-	-
151. Valkyrie	+	+	-	-
152. Warm Springs	+	-	-	-
153. A Story about a Bad Dream	+	-	-	-
154. Adam Resurrected	+	-	-	-
155. Aimée & Jaguar	-	+	-	-
156. Amen	+	+	-	-
157. Anne Frank	+	+	-	-
158. Au revoir, les enfants	+	-	-	-
159. Bent	+	-	-	-
160. Conspiracy	+	+	-	-
161. Conspiracy of Hearts	+	-	-	-
162. Death in Love	-	+	-	-
163. Defiance	+	+	-	-
164. Distant Journey	+	+	-	-
165. Edges of the Lord	-	+	-	-
166. Escape from Sob_bor	+	+	-	-
167. Europa Europa	+	+	-	-
168. Fateless	+	-	-	-
169. Father	+	-	-	-
170. Forbidden	+	+	-	-
171. From Swastika to Jim Crow	+	-	-	+
172. Fugitive Pieces	+	+	-	-
173. God on Trial	+	-	-	-
174. Hanuszka	+	-	-	-
175. Il Portiere di Notte	-	+	-	-
176. Into the Arms of Strangers: Stories of the Kindertransport	+	-	-	-
177. Jakob the Liar	+	+	-	-
178. Kapò	+	+	-	-
179. Korczak	+	+	-	-
180. Les Uns et les Autres	+	-	-	-
181. Life Is Beautiful (La vita è bella)	+	-	-	-
182. L'ultima orgia del III Reich	+	-	-	-
183. Madare sefridarajeh	+	-	-	-
184. Marion's Triumph	+	+	-	-
185. Monsieur Klein	+	-	-	-
186. Nirgendwo in Afrika (Nowhere in Africa)	+	-	-	-
187. Nuit et Brouillard	+	+	-	-
188. Out of the Ashes	+	-	-	-
189. Paradise Camp	+	+	-	-
190. Paragraph 175	-	-	-	-
191. Passenger	+	-	-	-
192. Perlasca	+	+	-	-

193. Pola's March	+	-	-	-
194. Samson	+	-	-	-
195. Schindler's List	+	+	-	-
196. Seven Beauties	+	+	-	-
197. Shadows of Memory	+	-	-	-
198. Shoah	+	+	-	-
199. Sisters in Resistance	+	+	-	-
200. Skokie	+	-	-	-
201. Sophie's Choice	+	+	-	-
202. Sunshine	+	-	-	-
203. The Boy in the Striped Pajamas	+	+	-	-
204. The Counterfeiters	+	-	-	-
205. The Day the Clown Cried	+	+	-	-
206. The Devil's Arithmetic	+	+	-	-
207. The Diary of Anne Frank	+	+	-	-
208. The Fifth Horseman is Fear	+	+	-	-
209. The Grey Zone	+	+	-	-
210. The Last Stage	+	-	-	-
211. The Ninth Circle	-	-	-	-
212. The Pawnbroker	+	+	-	-
213. The Reader	+	-	-	-
214. The Relief of Belsen	+	+	-	-
215. The Shop on Main Street	+	-	-	-
216. The Sixth Battalion	+	-	-	-
217. The Story of Chaim Rumkowski and the Jews of Lodz	+	+	-	-
218. The Wannsee Conference	+	+	-	-
219. The Witness	+	-	-	-
220. Train of Life	+	-	-	-
221. Uprising	+	-	-	-
222. Visas and Virtue	+	-	-	-
223. War and Remembrance	+	-	-	-

Birçok uzmanı kapsayan uzun soluklu bir ekip çalışmasıyla yüzlerce film ve diziyi içeren bir Kılavuz hazırlanması elbette mümkündür. Dahası farklı öğretim teknolojileri ve materyalleri için bu tür kılavuzların MEB ve özel kuruluşlarca hazırlanması ya da hazırlanması bu tez çalışmasının öneri ve temennileri arasında yer almaktadır. Ancak yalnızca bu tezin sınırları açısından düşünülürse, birincisi tez hazırlığı için mevzuat gereği öngörülen zaman böyle bir kılavuzun tek bir araştırmacı tarafından hazırlanmasını olanaksız kılmaktadır. Öte yandan insanlık var oldukça hem eğitim gereksinimi ve eğitim kurumlarının hem de gerek görsel sanatlar ve sahne sanatları gerekse de iletişim teknolojilerinin var olacağı ve tüm bunlar arasında kaçınılmaz etkileşim bulunacağı dikkate alındığında, bu tür kılavuzların hazırlanmasında ana aktörün daima öğretmenler olacağı açıktır. Üstelik zaman aktıkça, yaşamın ve insan uygarlığının yapısı, içeriği ve görünümleri değiştikçe gündem de

değişecek ve bilim sanat sonsuz sayıda ürün vermeye devam edecektir. Dolayısıyla, insanoğlunun bilimsel ve sanatsal birikimi ne ilktir ne de son ve eğer bunlardan başta eğitim-öğretim olmak üzere farklı alanlarda yararlanacaksak, önemli olan kullanıcıların ve paydaşların metodolojik beceriler kazanmış olmalarıdır.

Bu bağlamda, bu tez çalışmasında hedeflenen, mümkün olabilecek en çok sayıda filmi içeren bir tür katalog hazırlayarak bir skora ulaşmak değildir. Hazırladığımız kılavuz ile asıl amacımız, öğretmenlere tarih eğitiminde film ve dizilerden yararlanırken uygun filmlerin nasıl seçileceği, filmlerde ve film kullanma deneyimlerinde neyin önemli olduğu, zamanın nasıl verimli kullanılacağı, hangi noktalara odaklanabilecekleri, aşamalar halinde ne tür etkinliklere yer verebilecekleri konusunda örnekler sunmak ve onları kendi filmlerini seçip kendi kılavuzlarını hazırlamaya teşvik etmektir.

Bu amaç çerçevesinde kılavuzu hazırlarken aşağıdaki sorulara yanıt arayan bir hassasiyet ile hareket edilmiştir:

1) Olayların akışı içinde kronolojik geçişleri (örneğin gün, hafta, ay, yıl, öncesi-sonrası, başlangıcı-sonu, nedeni-sonucu) algılamamızı sağlayacak belirteçler (örneğin altyazılar, belirgin replikler, belirgin olaylar) var mı? Örneğin izlenen film aşağıdaki türden sorulara yanıt veriyor mu?

Savaşın bittiğini nereden anlıyoruz?

Komutanın öldüğü bilgisi nasıl veriliyor?

Ne zaman göç ettiklerini hangi bilgiden öğreniyoruz?

2) Film genel bir toplumsal, dönemsel, ulusal ya da uluslararası ambiyans filmi mi (örneğin savaş koşulları, savaş ve insan, barış ve insan) yoksa belirli olay, yer, kurum ya da kişilere mi odaklanmış?

3) Film belirli olay, yer, kurum ya da kişilere odaklı ise bunlar hakkında görece ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlayacak betimlemeler, tanıtlar, ilişkilendirmeler var mı? Varsa

bunlar bilimsel doğrular ile örtüşüyor mu? Örneğin izlenen film sınıf içinde sorulabilecek, aşağıdaki türde olası sorulara yanıt verecek nitelikte mi?

Film, içerik olarak hangi olaylar dizisinden oluşmaktadır?

Filmde yola çıkarak Hitler'in karakterini tanımlayınız.

Diktatörlüğün çeşitli boyutları hakkında bir kavram ağı oluşturunuz.

Propagandanın kitleler üzerindeki önemini açıklayınız.

4) Film içinde özel tarih bilimsel kavramlar geçiyor mu? Geçiyorsa bu sahne ve replikler kavram öğretimine uygun mu? Örneğin öğrencilerin kavram yanlışlarının saptanmasına yönelik çalışmalara, kavramları örneklendirmeye, kavramların belirli özelliklerinin vurgulanmasına ya da kavramların ayrıntılı açıklanabilmesine katkı sağlıyor mu? Özetle, film boyunca, kavram öğretiminde kullanılabilecek bir ya da birkaç kavram öne çıkıyor mu?

5) Filmde gerilim ve çatışmanın dayandığı ana fikir ve tarafların görüş farklılıkları ya da neyi isteyip neyi reddettikleri açık mı? Örneğin film, öğretmen tarafından hazırlanacak bir kavram karikatürü üzerinden tartışmaya uygun belirgin görüş kutupları içeriyor mu?

6) Dil açısından, filmde belirgin yöresel ağızlar (diyalekt), dönemsel deyişler, belirli atasözleri, maniler, tekerlemeler, edebiyatta da kullanılan mecazlar, kişi ve yer lakapları var mı?

7) Filmde iklimsel ve/ya da coğrafi betimleme yapmamızı mümkün kılacak belirteçler ya da sahneler var mı?

TROY

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 5
Öğrenme Alanı	: Kültür ve Miras
Süre	: 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır.
Beceriler	: 1) Estetik 2) Kültürel mirasa duyarlılık
Kavramlar	: 1) Kültür 2) Ortak Miras 3) Destan 4) Savaş

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Troya, M.Ö. 1200 yılında Çanakkale Boğazı yakınlarına kurulmuş bir yerleşim yeridir. Troya kentinden, Homeros'un M.Ö. 720 yılında yazmış olduğu İlyada adlı destanda da bahsedilmektedir. Efsaneye göre kent ele geçirilirken, surları aşamayan düşman kuvvetleri yaptıkları Troya atının içine saklanarak kalenin içerisine sızmışlardır. Bu efsaneye dayanılarak 1973 yılında Kültür Bakanlığı tarafından Troya atının bir maketi yaptırılmış ve Troya kentinin bugünkü yerleşim yeri olan Çanakkale'ye konulmuştur. Bu Troya atı yıllar içinde harap hâle gelmiş, Troya efsanesini sinemaya uyarlayan Hollywood yeni ve aslına uygun bir Troya atı yaparak çekimlerde kullanmış ve daha sonra onu Çanakkale halkına teslim etmiştir. Troya atı günümüzde pek çok insanın ziyaret ettiği bir turistik nokta olmuştur. Troya filminin, Troya atının kullanılışıyla ilgili bir bölümünü izleyeceksiniz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Troya atı hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere destan hakkında bilgi verilmeli ve Troya yerleşim yeri atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

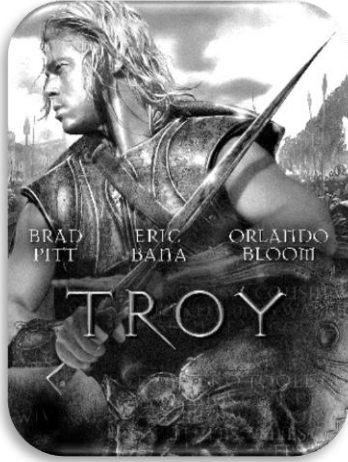
2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (12 dakika)

Süre	Etkinlik
8'	<ul style="list-style-type: none"> Troya atının kültürel öneminin anlatıldığı ünite, konuyla ilişkilendirilmiş zengin bir materyal kullanmak amacıyla Troya atının savaşta kullanımını ve bunun sonuçlarının aktarıldığı 02.15.44-02.23.00 arasındaki kesit izletilecektir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin dikkatini, Troya atının içine askerlerin saklanması, atın kalenin içine sokulması ve gece askerlerin Troya atından çıkması bölümlerine çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

13'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? Filmde kalenin içine askerlerin Troya atıyla girmeye çalışmalarının sebebi nedir? Troyalıların atın içindeki düşman askerlerini fark etmemelerinin sebebi nedir? Sizce filmdeki kıyafetlerle günümüz kıyafetleri arasında fark var mı? Varsa sizce bu neden kaynaklanıyor? Filmde geçen yerleri atlas üzerinde gösterir misiniz? Filmdeki karakterler nasıl haberleşiyor? Bu film size ne kazandırdı? Filmten sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
	<p>10.Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp ev ödevi olarak yapmalarını sağlayınız.</p>

TROY ÇALIŞMA YAPRAĞI

Antik Yunan döneminde Troya Prensi Paris ve Sparta Kraliçesi Helena arasındaki aşkın sonucunda iki ülke arasında savaş çıkmıştır. Helena'nın kocası Kral Menelaus çok öfkelidir. İntikam almak isteyen Menelaus, kardeşi Mikene Kralı Agamemnon'un da yardımıyla Troya'ya savaş açar. Agamemnon'un asıl amacı Ege denizini ele geçirmektir. Fakat Troya zorlu bir hasımdır. Tarih boyunca hiçbir ordu Troya duvarlarını aşamamıştır. Troya kralı Priam ve Prens Hector kenti korumak için her şeyi yaparlar.

- Troy, Troya ve Truva sözcüklerinin anlamlarını araştırın ve bulduğunuz tanımları aşağıda bırakılan boşluklara yazınız.

Troya _____ :

Truva _____ :

Troy _____ :

- Troya Savaşı'nı araştırarak aşağıdaki ok işaretlerine filmde geçen olayların tarihlerini ve dikdörtgen içlerine de o tarihte hangi olayın gerçekleştiğini yazınız.

CENGİZHAN

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 6
Öğrenme Alanı	: Kültür ve Miras
Süre	: 35'+5'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: 1) Kültürel mirasa duyarlılık 2) Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
Kavramlar	: 1) Kültür 2) Destan ve Yazıt 3) Göçebe hayat 4) Bozkır

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	• Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	• Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Cengizhan filmi, Moğolların hükümdarı Cengizhan'ın hayatı anlatmaktadır. Moğol hükümdarı zorlu yaşam koşulları altında hayatta kalmayı başarmaktadır. Moğolların yaşam alanlarının da Orta Asya olduğunu ve Türkler ile Moğolların kültürel özelliklerinin benzerlik göstermektedir. İzlerken Orta Asya'nın coğrafi özelliklerine ve yaşam alanlarına dikkat çekilmelidir.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz İlkçağda Orta Asya'da bulunan Türklerin yaşamları hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	• Belirtilen bölüm seyrettilmeden önce öğrencilere Orta Asya hakkında bilgi verilmeli ve Orta Asya atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	• Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (10 dakika)

Süre	Etkinlik
6'	• Türklerin Orta Asya'daki yaşam biçimlerinin anlatıldığı üniteye, konuyla ilişkilendirilmiş zengin bir materyal kullanmak amacıyla bozkır, göçebe hayatı, çadır kültürü, at binme ve Gök Tanrı inancıyla ilgili sahnelerin bulunduğu Cengizhan filminin 03.15- 04.00 ve 09.50-11.30 arasındaki bölümleri izletilecektir.
2'	• Öğrencilerin dikkatini, bozkır yaşamının, bitki örtüsünün, insanların giydiği kıyafetlerin ve kullandıkları ulaşım araçlarının olduğu bölümlere

	çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (10 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> Filmde bulunulan yerin coğrafi özellikleri nasıldır? Sizce filmdeki kıyafetlerle günümüz kıyafetleri arasında fark var mı? Varsa sizce bu neden kaynaklanıyor? Filmde gösterilen yerleri harita üzerinde gösteriniz. Filmde kullanılan savaş aletleri ve kullanılan ulaşım araçları nasıldır? Bu film size ne kazandırdı? Filmten sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
5'	8. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

CENGİZHAN ÇALIŞMA YAPRAĞI

Cengiz Han – Mongol filminin konusunda Tarihinin en korku salan kudretli hükümdarı Cengiz Han’ın hayatından kesitleri izleyeceğiz. Cengiz Han, genç Timuçin’in savaşarak tutsaklıktan kurtuluşunu ve dünyanın yarısını darmadağın eden uçsuz bucaksız Moğol İmparatorluğunun kurucularından olan acımasız Hükümdar Cengiz Han rütbesine sahip oluşunu konu edinmiştir.

- **Töre, Gelenek ve Örf sözcüklerinin anlamlarını araştırın ve bulduğunuz tanımları aşağıda bırakılan boşluklara yazınız.**

Töre _____ :

Gelenek _____ :

Örf _____ :

- **Aşağıda boş bırakılan bölümlere tabloda verilen uygun kelimelerle doldurunuz. (Kavimler Göçü, Kurgan, Balbal, Kurultay, Yuğ, Şaman, Kağan)**

1. Türklerde bir ölünün kahramanlıklarını göstermek için mezar başlarına dikilen taşlara denir.
2. Eski Türklerde Hükümdarlara verilen unvana denir.
3.Türklerde tanrı tarafından verildiğine inanılan yönetme yetkisidir.
4. Türklerde, devlet işlerinin görüşüldüğü meclislere denir.
5.eski Türklerde ölü için düzenlenen törendir.
6.,Türklerde mezarlarına verilen isimdir.
7. Hun Türklerinin batıya göç edip, çağ değiştiren olayadenir.

- **Türklerin buldukları coğrafi bölgeleri ve yaşam biçimlerini dikkate alarak göç etmelerinin nedenlerini düşününüz. Orta Asya'dan göç etmemiş olsaydık yaşamınız nasıl olurdu yazınız.**

A large area of horizontal blue lines for writing, with a faint 'depositphotos' watermark visible across the page.

DİRENİŞ KARATAY

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 6
Öğrenme Alanı	: Kültür ve Miras
Süre	: 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI. ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.
Beceriler	: 1) Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi 2) Kültürel mirasa duyarlılık
Kavramlar	: 1) Savaş 2) Hilal taktiği

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Türklerin savaş esnasında uyguladığı taktiklerden biri olan Hilal taktiği önemli savaşları kazanmamızı sağlamıştır. Orta Asya'da kullanılan bu taktik filmde Köseadağ Savaşında Moğollar tarafından Türklere karşı kullanılmıştır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz hilal taktiği hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere Köseadağ Savaşı hakkında bilgi verilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
15'	<ul style="list-style-type: none"> Alaeddin Keykubad'ın ölümü ile Moğolların Anadolu'daki baskıları artmıştır. Selçuklu ordusu ile Moğol ordusu Sivas yakınlarındaki Köseadağ mevkiinde karşılaşmışlardır. Köseadağ Savaşı'nı Moğollar kazanmış ve sonucunda Anadolu'da merkezi otorite zayıflamıştır. Böylece Türkiye Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. Filmde savaş detaylı bir şekilde yer almıştır. Savaş süreci gerçekçi bir şekilde sahnelenmiştir. Savaşta Moğollar tarafından Türklerin de sıklıkla kullandığı bir bozkır hilesi olan Hilal taktiği kullanılmıştır. Hilal taktiği çok başarılı bir şekilde aktarılmıştır ve savaşı kaybetmenin ordu gücü ile değil savaşta yapılan hamlelerle olduğu gösterilmiştir. Bu bölümler dönemi iyi bir şekilde yansıtan savaş sahneleridir. Konu anlatıldıktan sonra ilgili bölüm

	öğrencilere seyrettirilmelidir. (00.19.40-00.32.40) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Türklerin savaş taktikleri hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, öleceklerini bile bile saldırıya geçen öncü birliklere ve ordunun düşmanın etrafını sardığı bölümlere çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (10 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Filmde saldırıya geçen asker sayısının az olmasının sebebi nedir? 2.Filmde saldıran askerlerin geri çekilmesinin sebebi nedir? 3.Filmde düşmana saldıran öncü birliklerin öleceklerini bile bile saldırmalarının sebebi nedir? 4.Filmde savaşı kazanmak için uygulanan hilal taktiği başarılı olmuş mudur? 5.Filmde gösterilen savaş taktiğini beğendiniz mi? Sizce bu taktiğin uygulanması doğru mudur?
	6. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

DİRENİŞ KARATAY ÇALIŞMA YAPRAĞI

Alaeddin Keykubat'ın zehirlenmesinin ardından tahta geçen Gıyaseddin Keyhüsrev, Anadolu Selçuklu Devleti'nin topraklarını koruyacak yetenekte bir hükümdar olmadığından, Moğol Ordusu'nun iştahını kabartır. Devlet, yıkılma tehlikesi altına girer. Ancak Emir Celaleddin Karatay'ın (Mehmet Aslantuğ) kadın, erkek, genç ve yaşlısıyla topyekün örgütlediği halk, tüm gücüyle Moğollara direniş için hazırlık yapmaktadır.

- **Kullanılan savaş taktiği gibi savaşın sonucunu değiştirecek bir taktik önerisinde bulununuz.**

A large area of the page is reserved for writing, featuring horizontal blue lines and a faint watermark reading 'depositphotos'.

DİRENİŞ KARATAY

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 7
Öğrenme Alanı	: Üretim, Dağıtım ve Tüketim
Süre	: 35'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Tarih boyunca Türklerde meslek edindirme ve meslek etiği kazandırmada rol oynayan kurumları tanır.
Beceriler	: 1) Değişim ve sürekliliği algılama 2) Zaman ve kronolojiyi algılama 3) Araştırma
Kavramlar	: 1) Dayanışma 2) Dürüstlük 3) Çalışkanlık

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Filmde, Ahilik teşkilatının kalfalıktan ustalığa geçiş töreni olan Şed kuşanma töreninin sahnelendiği bölümü seyredeceğiz. Ahilik teşkilatının sadece bir esnaf ve zanaatkârlar örgütü olmadığını aynı zamanda devletin kalıcı olması içinde çalışmalar yaptığını ve ahilik ocağını başarıyla tamamlayan Ahilerin ahlaklarıyla da örnek olmaları için eğitim gördüklerini öğreneceğiz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Ahi Teşkilatı hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere esnaflık ve zanaatkarlık hakkında bilgi verilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (10 dakika)

Süre	Etkinlik
6'	<ul style="list-style-type: none"> Moğol bakışından kaçarak Anadolu'ya göç eden bazı şeyh ve dervişler Ahi Evran öncülüğünde Anadolu'da Ahilik teşkilatını kurmuşlardır. Bir esnaf birliği olan Ahiler halkın meslek edinerek kalkınmasında ve Türk varlığının Anadolu'da kalıcı olmasında önemli rol oynamışlardır. Filmde Ahilerin ustalığa geçiş için yaptığı tören sahnelenmiştir. Usta olan kişinin sadece yaptığı işle değil ahlakıyla da örnek bir kişi olduğu gösterilmiştir. Barışta işini yapan bir usta, savaşta vatani için savaşan bir asker olduğu

	belirtilmiştir bu da Ahilerin sadece bir esnaf örgütü olmadığını göstermektedir. (00.04.05-00.05.20)
2'	• Öğrencilerin dikkatini, ustalığa geçen kişiye kuşak bağlanması ve Ahi teşkilatının başındaki kişinin ahlakla ilgili söylediği sözlere çekiniz.
2'	• Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (10 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Filmde Ahilik teşkilatının ustalığa geçecek olan kalfadan kılıç yapmasını istemesinin sebebi nedir? 2.Ahilik teşkilatının üyelerine 'Can taşıyan mahlukata, çiçeğe, böceğe, ağaca, saygılı olup şefkatle yaklaşacaksın.' demesinin sebebi nedir? 3.Ahilik teşkilatının üyelerine 'Sulhta işini yapan bir usta, vatani için can veren bir alp olacaksın.' demesinin sebebi nedir? 4.Ahilerin 'Bu devletin en muhkem surları Ahilerdir.' demesinin sebebi nedir? 5. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 6. Bu film size ne kazandırdı? 7. Filmden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 8. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
	9. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp evde yapmalarını sağlayınız.

DİRENİŞ KARATAY / ÇALIŞMA YAPRAĞI

Alaeddin Keykubat'ın zehirlenmesinin ardından tahta geçen Gıyaseddin Keyhüsrev, Anadolu Selçuklu Devleti'nin topraklarını koruyacak yetenekte bir hükümdar olmadığından, Moğol Ordusu'nun iştahını kabartır. Devlet, yıkılma tehlikesi altına girer. Ancak Emir Celaleddin Karatay'ın (Mehmet Aslantuğ) kadın, erkek, genç ve yaşlısıyla topyekün örgütlediği halk, tüm gücüyle Moğollara direniş için hazırlık yapmaktadır.

- **Dayanışma, dürüstlük ve çalışkanlık sözcüklerinin anlamlarını araştırın ve bulduğunuz tanımları aşağıda bırakılan boşluklara yazınız.**

Dayanışma :

Dürüstlük :

Çalışkanlık :

- **Aşağıdaki cümlelerin başına doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazınız.**

- (.....) 1. Bir kişinin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli işe meslek denir.
- (.....) 2. 13. yüzyılda Anadolu'da kurulan esnaf ve zanaatkarlar birliğine Enderun denir.
- (.....) 3. Ahiliğin Osmanlı'da devam ettiği esnaf ve zanaatkar teşkilatına medrese denir.
- (.....) 4. Esnaf ve zanaatkârların iş yaptığı çarşılara “bedesten” denirdi.
- (.....) 5. Şed kuşanma çiraklıktan kalfalığa geçişte yapılan bir törendir.
- (.....) 6. Ahilik teşkilatı esnaf ve zanaatkârların ahlaklı olmasını nasihat etmektedir.

- **Ahilik teşkilatının doğruluk ve dürüstlüğe verdiği önemi konu alan bir karikatür çalışması yapınız.**

120

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
Süre	: 40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, harita, atlas, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: 1) Karar Verme Becerisi 2) Zaman ve kronolojiyi algılama
Kavramlar	: 1) Taarruz ve savunma 2) Tehcir 3) Soykırım

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (10 dakika)

Süre	Etkinlik
2'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Osmanlı Devleti 1. Dünya Savaşı sırasında dört bir taraftan düşman saldırısına uğramıştır. Osmanlı ordularının başında bulunan Enver paşa da Kafkas Cephesini aşarak hem Rusları saf dışı bırakmak hem Bakü petrollerine sahip olmak hem de Orta Asya'da bulunan Türklerle birleşmek istemiştir. Ama ordunun hem cephanesi hem de soğuk havaya dayanıklı kıyafeti yoktu. Filmde Kafkas cephesindeki askeri birliklerimize götürülmek üzere Van'dan yola çıkmış olan bir cephane kervanının hikayesi aktarılmıştır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz savaşlarda yaşanan zorluklar hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
3'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere Kafkas cephesi hakkında bilgi verilmelidir ve Kafkas cephesi harita üzerinde gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (10 dakika)

Süre	Etkinlik
100'	<ul style="list-style-type: none"> Filmde Kafkas Cephesi'nde cephane tükenince yakın illerden biri olan Van'da haberin duyulması üzerine cepheye cephane götürmek için hazırlık yapılır. Fakat ilde asker kalmadığı için yaşı büyük olanların cephaneyi götürmesi Van'ın sahipsiz kalmasına ve Ermenilere ait zararlı cemiyetlerinin saldırılarına açık hale gelmesine neden olacaktır. Bu yüzden çocukların da isteğiyle cephaneyi cepheye çocuklar götürecektir.

	Filmin tamamı öğrencilere izlettirilmelidir.
2'	• Öğrencilerin dikkatini, çocukların yaptığı fedakarlığa ve söylediği sözlere çekiniz.
2'	• Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (10 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin '120' ismi verilmiş? 2. Filmde ilk sahne nasıl başlıyor? 3. Film hangi tarihler arasını anlatıyor? 4. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 5. Filmde tanıdığınız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 6. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 7. Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 8. Filmde canlandırmak istediğiniz karakter hangisidir? Neden? 9. Filmde hangi ulaşım aracı kullanılmaktadır? 10. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 11. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 12. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 13. Filmde Ermenilerin, Türk çocuğunu tedavi etmesinden dolayı Ermeni doktoru öldürmesinin sebebi nedir? 14. Filmde, Ermeni göçlerinin Ermeniler tarafından engellenmeye çalışılmasının sebebi nedir? 15. Filmde, 120 çocuğun cephaneyi götürmek istemelerinin sebebi nedir? Siz olsaydınız cephaneyi götürmek ister miydiniz? 16. Bu film size ne kazandırdı? 17. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 18. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
	19. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp evde yapmalarını sağlayınız.

120 ÇALIŞMA YAPRAĞI

Birinci Dünya Savaşı esnasında sınır birliklerinde cephanesiz kalır ve Van'da dehşet top sesleri duyulmaktadır. Kışın en sert zamanıdır. Ordu, Van'ın insanlarından yardım ister. Onların kaynakları mevcuttur. Ancak Türk-Rus harbi nedeni ile bölgenin tüm erkekleri imparatorluğun dört bir köşesinde savaşmaktadırlar. O nedenle de bu yardım çağrısına cevap veremezler. Van'ın çocukları bir şeyler yapmak isterler. Oğlunu savaşta kaybetmiş bir okulu müdürü cephanenin Sarıkamış'a nakledilmesini önerince 12-17 yaş aralığında 120 gönüllü çocuk yola koyulurlar.

- **Tehcir, Göç ve Hicret sözcüklerinin anlamlarını araştırın ve bulduğunuz tanımları aşağıda bırakılan boşluklara yazınız.**

Tehcir :

Göç :

Hicret :

- **Filmin sizde iz bırakan sahnelerini oluş sırasına göre aşağıdaki kutucuklara yazınız.**

↑	↑	↑
↓	↓	↓

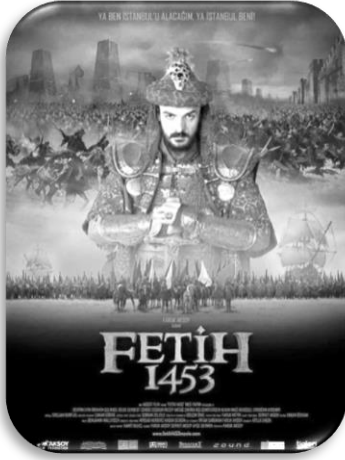
-
- **120 filminde çocukların göstermiş olduğu kahramanlıkları konu edinen bir şiir yazınız.**
-

	<p>önlemler ve savaş öncesi Katolik kilisesinden yardım istemesi sahnelenmiştir. (00.50.20-00.51.04 dk.)</p> <p>Filmde, Fatih Sultan Mehmet'in kişilik özelliklerinden özellikle kararlı ve planlı olması gösterilmiş; çok yönlü bir kişiliği olan Fatih Sultan Mehmet'in iyi bir komutan ve lider olmasının yanında Avni lakabını kullanan iyi bir şair olması gösterilmiştir. (01.12.40- 01.13.15 dk.)</p> <p>Filmin son sahnelerinde surlara yapılan saldırılar, Şahi toplarının kullanımı, mancınıkların ve Grek ateşinin kullanımı gösterilmiştir. (01.26.15-01.34.00 dk.) Filmin son bölümlerinde fethin gerçekleştiği anlar, surlara Ulubatlı Hasan tarafından Osmanlı sancağının dikilmesi, fetih gerçekleştiikten sonra Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'a girişi ve İstanbul halkı olan Ortodokslara şehri terk etmelerine gerek olmadan dinlerini kendi istedikleri şekilde yaşayabileceklerine dair bizzat söz vermesi sergilenmiştir. (02.13.00-02.29.00 dk.)</p> <p>Film konu işlendikten sonra tamamı öğrencilere seyrettirilebilir.</p>
5'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, yukarıda belirtilen bölümlere çekiniz.
5'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (15 dakika)

15'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin 'Fetih 1453' ismi verilmiş? 2. Filmde ilk sahne nasıl başlıyor? 3. Film hangi tarihler arasını anlatıyor? 4. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 5. Filmde tanıdığınız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 6. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 7. Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 8. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 9. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 10. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 11. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettikten sonra Ortodokslara dinlerini yaşama konusunda serbestlik getirmesinin sebebi nedir? Sizce doğru yapmış mıdır? 12. Bu film size ne kazandırdı? 13. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 14. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
	<p>15. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp evde yapmalarını sağlayınız.</p>

FETİH 1453 ÇALIŞMA YAPRAĞI

1453 Yılında, Fatihlerin fatihi 2. Mehmet babası 2. Murat'ın ölümünün ardından 2. kez tahta oturmuştur. Artık aklında her zaman düşündüğü Bizans İmparatorluğu'na ait Konstantinopolis adındaki Şehri 'de Osmanlı Devleti topraklarına katmaktır. Konstantinopolis Bizans'a ait son kalan yerdir. İstanbul'un fatihi burayı fetih etmek için her şeyi feda etmeye hazırdır. Fatih Sultan Mehmet sayesinde Osmanlı Devlet'inin yeni bir çağa nasıl girdiğini konu alan fetih 1453 filminde henüz çok genç yaşta padişah olan Mehmet'in İstanbul'u fetih etmesini konu alıyor.

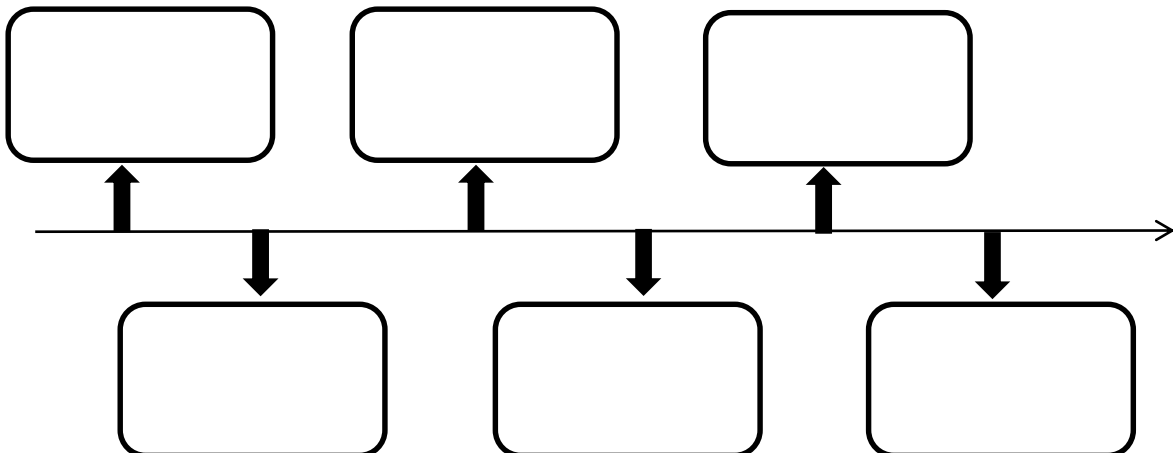
- Fetih, Gaza ve Cihat anlayışı ve Cihan Hâkimiyeti sözcüklerinin anlamlarını araştırın ve bulduğunuz tanımları aşağıda bırakılan boşluklara yazınız.

Fetih :

Gaza ve Cihat :

Cihan Hâkimiyeti :

- Aşağıdaki kutucuklara parantez içinde verilen olayları oluş sırasına göre yazınız.(Rumeli Hisarı'nın yapılması, gemilerin karadan yürütülmesi, Karamanoğlu Beyliği'yle savaş hazırlığı, Ayasofya'ya giriş, Şahi toplarının yapılması, kuşatmanın başlaması)

- İstanbul'un fethinin gerçekleşmemesi sonucunda size ne gibi durumlar ortaya çıkardı? Alternatif görüşlerinizi yazınız.

The image shows a grid of 15 horizontal lines for writing, arranged in a 3x5 pattern. The lines are light blue and separated by white space. A watermark 'depositphotos' is repeated diagonally across the page, with small camera icons at the intersections of the lines.

HACİVAT VE KARAGÖZ NEDEN ÖLDÜRÜLDÜ?

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 7
Öğrenme Alanı	: Birey ve Toplum
Süre	: 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.
Beceriler	: 1) İletişim 2) Medya okuryazarlığı
Kavramlar	: 1) İletişim 2) Empati 3) Ben ve sen dili

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	• Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	• Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (İletişim kişiler arasında duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin akla gelebilecek her türlü biçim ve yolla kişiden kişiye karşılıklı olarak aktarılmasına denir. İletişim esnasında herhangi bir aksaklık yaşanırsa iletişim olumlu sonuçlanmaz. Aktarılmaya çalışılan düşünceler yanlış anlaşılabilir. Şimdi izleyeceğimiz bölümde olumsuz iletişime örnektir.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz olumlu iletişimin önemi hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	• Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere iletişim hakkında bilgi verilmelidir.
2'	• Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (12 dakika)

Süre	Etkinlik
8'	• Filmde, Karagöz ile Hacivat güldüren ve aynı zamanda da düşündürülen sohbetleri ile karşımızda. Cahil ama bir o kadar da akıllı, asabi ve komik Karagöz, kendisinin aksine kıvrak zekâsıyla her işin içinden kolayca çıkıveren Hacivat ile tanışır. Onların aralarında yapmış oldukları konuşmalar halkın ilgisini çeker. Filmde tarihi gerçekler dikkate alınmamış, seyirciyi eğlendirmek ön plana alınmıştır. Argo sözcükler kullanıldığı için öğrencilerin yaş düzeyine uygun değildir. Ancak yanlış anlaşılmanın olduğu, olumsuz iletişime örnek verebileceğimiz sahneler bulunmaktadır (00.02.30-00.03.10)-(00.22.30-00.25.40). Konu

	anlatıldıktan sonra örneklendirme için film ilgili bölümü izlettirilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, yanlış anlaşılmanın olduğu bölümlere çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

3'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Filmde iletişimin doğru şekilde kurulamamasının sebebi nedir? 2. Olumlu iletişim kurmak için neler yapılmalıdır? 3. Filmdeki örnek olay gibi bir iletişim yaşadınız mı? Neden?
10'	<ol style="list-style-type: none"> 4. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

HACİVAT VE KARAGÖZ NEDEN ÖLDÜRÜLDÜ? ÇALIŞMA YAPRAĞI

Karagöz ile Hacivat güldüren ve aynı zamanda da düşündüren sohbetleri ile karşımızda. Mekân Bursa ve zaman 14. Yüzyıl. Cahil ama bir o kadar da akıllı, asabi ve komik Karagöz, kendisinin aksine kıvrak zekâsıyla her işin içinden kolayca çıkıveren Hacivat ile tanışır. Orhan Gazi'nin adına yapılan caminin inşaatında beraber çalışmaya başlarlar. Bu sırada mizah yönü kuvvetli sohbetleri hemen fark edilir. Atışmaları sırasındaki komiklikleri o kadar ünlü olur ki, davetten davete koşmaya başlarlar. Ancak şöhretin bedeli ağırdır.

- **Hacivat ve Karagöz arasında gerçekleşen aşağıdaki konuşmayı sınıfta dramatizasyon yöntemiyle canlandırınız.**

- Hacivat** : Karagözüm, sucuk aldım. Gel mangal sefası yapalım.
- Karagöz** : Birer kangal alalım ama benim bahçe küçük, kangala dar gelir.
- Hacivat** : Kangal demedim Karagözüm, mangal dedim. Mangalda sucuk pişirelim.
- Karagöz** : Kangalla çocuk bir arada olmaz. Yaşar'ı kangal ısıtır.
- Hacivat** : Canım, ne Yaşar'ı, ne kangalı, sucuk dedim, mangal dedim.
- Karagöz** : He öyle söylesene, sucuğu mandalla tavana asarsın.
- Hacivat** : O neden? Neden sucuğu tavana asıyorsun?
- Karagöz** : Kurusun diye. Kuru sucuğun tadı farklı olur.
- Hacivat** : Tamam Karagözüm, sucuğu kuruttum, mangalı bahçeye oturttum.
- Karagöz** : Ben senin bahçeye gelmem, Hacivat.
- Hacivat** : Gelmezsen gelme. Ben de kendime ziyafet çekerim.

(Hacivat uzaklaşıp giderken)

- Karagöz** : Seni gidi beni bilmez. Kangalı kesmiş, sucuk yapmış, mangalda pişirecekmiş. Bende o sucuğu yiyecek göz var mı?

- **Hacivat ve Karagöz arasında yaşanan olumsuz iletişim örneği gibi bir iletişim örneği de siz oluşturunuz.**

A large rectangular area with a light blue grid pattern, intended for writing a communication example. The grid consists of 10 horizontal lines and 10 vertical lines, creating a 10x10 grid of squares. The grid is overlaid with a faint, repeating watermark of the word 'depositphotos' in a light blue color, oriented diagonally from the bottom-left to the top-right.

HACİVAT VE KARAGÖZ NEDEN ÖLDÜRÜLDÜ?

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 6
Öğrenme Alanı	: Ülkemiz ve Dünya
Süre	: 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Popüler kültürün, kültürümüz üzerindeki etkilerini sorgular.
Beceriler	: 1) Kültürel mirasa duyarlılık 2) Araştırma 3) Eleştirel düşünme
Kavramlar	: 1) Kültür 2) Kültürel unsur

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	• Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	• Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Kültür, bir toplumun duyuş ve düşünüş birliğini oluşturan, gelenek durumundaki her türlü yaşayış, düşünce ve sanat varlıklarının tümüdür. Hacivat ve Karagöz'de kültürel öğelerimizden birisidir. Şimdi Hacivat ve Karagözle ilgili bir sahneyi izleyeceğiz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Hacivat ve Karagöz hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	• Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere Hacivat ve Karagöz hakkında bilgi verilmelidir.
2'	• Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttıkları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

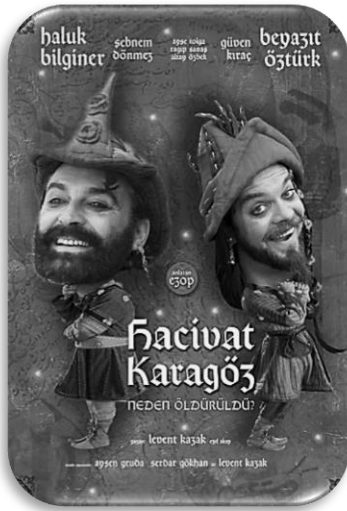
2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (8 dakika)

Süre	Etkinlik
6'	• Hacivat ve Karagöz gölge oyununun tanıtılması ve Hacivat ve Karagöz arasındaki konuşmaların kültürümüze örnek olması amacıyla seyrettirilebilir. (00.22.30-00.25.40)-(01.19.15-01.21.45)
2'	• Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (17 dakika)

7'	Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız: 1.Filmde Hacivat ve Karagöz neden anlaşmamaktadır? 2.Hacivat ve Karagöz nasıl bir ikilidir? Komik midir? 3.Hacivat ve Karagözü izlemek eğlenceli midir? 4.Gölge oyununu daha önce izlediniz mi?
10'	5. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp gönüllü olanların drama çalışması yapmasını sağlayınız.

HACİVAT VE KARAGÖZ NEDEN ÖLDÜRÜLDÜ? ÇALIŞMA YAPRAĞI

Karagöz ile Hacivat güldüren ve aynı zamanda da düşündüren sohbetleri ile karşımızda. Mekân Bursa ve zaman 14. Yüzyıl. Cahil ama bir o kadar da akıllı, asabi ve komik Karagöz, kendisinin aksine kıvrak zekâsıyla her işin içinden kolayca çıkıveren Hacivat ile tanışır. Orhan Gazi'nin adına yapılan caminin inşaatında beraber çalışmaya başlarlar. Bu sırada mizah yönü kuvvetli sohbetleri hemen fark edilir. Atışmaları sırasındaki komiklikleri o kadar ünlü olur ki, davetten davete koşmaya başlarlar. Ancak şöhretin bedeli ağırdır.

- **Hacivat ve Karagöz arasında gerçekleşen aşağıdaki konuşmayı sınıfta dramatizasyon yöntemiyle canlandırınız.**

Hacivat : Merhaba Karagöz'üm, uğurlar olsun!
Karagöz : İftar kokuları burnuna dolsun!
Hacivat : Hah hah hah!... Eksik olma, beni yine güldürdün! Aman!...
Karagöz : Ne oldu Hacı Cavcav, kel kafanı bit mi ısırıldı?
Hacivat : Değil efendim! Sen göbeklenmişsin?...
Karagöz : Pataklarım ha, ağzını bozma!
Hacivat : Canım fena bir şeyi mi söyledim?
Karagöz : Köftehor, "Sen köpek yemişsin!" dedin ya!...
Hacivat : Efendim hiç öyle söyler miyim? Yani göbek yapmışsın diyorum.
Karagöz : Ne zaman börek yapmışsın?...
Hacivat : Allah iyiliğini versin, hemen saçmalamaya başladın! Kilo almışsın...
Karagöz : Bizde terazi yok ki, kilo alıp ne yapayım?
Hacivat : Nasıl anlatmalı?... Şişmanlamışsın!...
Karagöz : Öyle söylesene! Hay hay!...
Hacivat : Nasıl da fark etmemişim? Çok kilo almışsın!
Karagöz : Köftehor, başka türlü geçinebilir miyim?
Hacivat : Canım, Ramazan'da kilo almanın geçinmekle ne alâkası var anlayamadım?
Karagöz : Anlayamayacak ne var? Her akşam birkaç iftira, her gece birkaç sahura gidiyoruz ya, tabii bir ayda yirmi iki kilo şişmanlıyorum.
Hacivat : Allah Allah?...
Karagöz : Sonra da parasızlıktan Ramazan sonrası on bir ay akşam yemekleri ile idare ettiğim için ayda iki kilo zayıflayıp, gelecek Ramazan'a kadar idare ediyorum.
Hacivat : Allah iyiliğini versin! Bırak şakayı ama Karagöz'üm, şişmanlık iyi değil! Çeşitli hastalıklara sebep olur.

-
- Karagöz** : Hay hay!... Sen şimdi bırak şişmanlığı da Hacı Cavcav, aklıma bir bilmece geldi.
- Hacivat** : Hatırın kalmasın, sor bakalım?
- Karagöz** : Ama bilemezsen bize iftara geleceksiniz!
- Hacivat** : Anlayamadım? Öyle şey olur mu?
- Karagöz** : Pataklarım ha, bal gibi olur!
- Hacivat** : Bilemeceyi bilirsem, siz bize iftara geleceksiniz? Ters oldu ama sor bakalım?
- Karagöz** : Ters sensin! İyi dinle!... Bugün hangi gün?
- Hacivat** : Canım bırak bugünü de sen şu bilmeceyi sor bakalım?
- Karagöz** : Köftehor, sordum ya!...
- Hacivat** : Allah Allah, ne zaman sordun? “Bugün hangi gün?” dedin o kadar...
- Karagöz** : İyi ya, işte o bilmece idi.
- Hacivat** : Efendim öyle bilmece olur mu? Çocuklar bile cevabını hemen verir. Bugün hangi gün olacak? Sen de biliyorsun ki Cumartesi...
- Karagöz** : Bilemedin Hacı Cavcav!...
- Hacivat** : Hah hah hah, haydi Pazar olsun!
- Karagöz** : Düşün de öyle cevap ver!
- Hacivat** : Düşünecek ne var? Cumartesi, Pazar olmazsa... Pazartesi, Salı, Çarşamba...
- Karagöz** : İyi düşün de sonra mızıkçılık yapma!
- Hacivat** : Kaldı bir gün... Bildim, Cuma!...
- Karagöz** : Bilemedin!...
- Hacivat** : Allah Allah?... Pekâlâ, bilemedim, cevabını sen söyle bakalım!
- Karagöz** : Köftehor, bugün Ramazan günü...
- Hacivat** : Birader böyle bilmece olur mu? Sen uydurdun!
- Karagöz** : Baştan kabul etmeseydin!
- Hacivat** : Haklısın ama bana doğru dürüst bir bilmece soracaksın zannettim. Ne olacak şimdi?...
- Karagöz** : Söyledim ya, bu akşam bize iftira geleceksiniz?
- Hacivat** : Karagöz’üm, sen bizi kolay kolay iftara dâvet etmezsin ya, bu işin içinde bir bit yeniği var.
- Karagöz** : Bit yemi yok, fare zehiri var.
- Hacivat** : Pekâlâ sorması ayıp olmasın da iftarda bize neler ikram edeceksin bakalım?
- Karagöz** : Köftehor bilmiyor musun? Neler getirirseniz onları beraberce yiyeceğiz.
(Yürümeye devam ederler.)
-

SON OSMANLI YANDIM ALI

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
Süre	: 40' + 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.
Beceriler	: 1) Vatanseverlik 2) Millî birlik ve beraberlik
Kavramlar	: 1) Cemiyetler 2) Manda ve Himaye 3) Kuvayı Milliye 4) Misak-ı Milli

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
3'	• Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
2'	• Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Kurtuluş Savaşı öncesinde Osmanlı Devleti'nin başkentinde yaşanan olayları, Mustafa Kemal'in yapmış olduğu hazırlıkları ve halkın bu yaşananlar karşısında göstermiş olduğu tepkileri izleyeceksiniz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Kurtuluş mücadelesi hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
8'	• Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere İstanbul'un işgal edilmesi ve Kurtuluş Savaşı hakkında bilgi verilmelidir.
2'	• Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttıkları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (40 dakika)

Süre	Etkinlik
38'	• Filmin ilk dakikalarında İstanbul işgal edilmiş ve düşman gemileri Boğaz'a demir atmışlardır. Mustafa Kemal'in düşman gemilerini görünce "Geldikleri gibi giderler." dediği an sahnelenmiştir. (00.00.10-00.02.05) Mustafa Kemal ile Ahmet İzzet Paşa arasında yapılan bir görüşmeye yer verilmiştir. Mustafa Kemal, Ahmet İzzet Paşa'dan sadrazam olmasını ister ve vatanın kurtuluşunun ancak böyle gerçekleşebileceğini dile getirir. Kurtuluş için İstanbul'da çareler aranır. (00.06.12-00.07.35) Meclis-i Mebusan toplanıp sadrazamın kim olacağı görüşülür. Mustafa Kemal ve arkadaşlarının istekleri

	<p>gerçekleşmez. Kurtuluşun artık İstanbul'dan gerçekleşmeyeceği anlaşılır. (00.14.20-00.15.30)</p> <p>İşgal altında bulunan İstanbul'da Osmanlı askerlerinin durumu aktarılmıştır. Askerlere yardım etmek isteyen filmin kahramanı Yandım Ali, düşman askerleri tarafından engellenmek istenir. (00.24.15-00.26.37)</p> <p>Meclis-i Mebusan'ın kapatılması ve kapatılan meclisin milletvekillerinin tutuklanması sahnesi bulunmaktadır. (00.36.50-00.37.42) Milletvekillerinin düşman kuvvetlerinden kaçıp kurtulmaları ve Anadolu'ya kaçmak istedikleri sahneler yer almaktadır. (00.38.30-00.39.20)</p> <p>Filmin kahramanı Yandım Ali'nin geçmişte yaşamış olduğu bir olaya yer verilir. Yandım Ali, I. Dünya Savaşı'nın başlamasına neden olan Alman gemileri Yavuz ve Midilli gemilerinden Yavuz gemisinin mürettebatında çalışmaktadır. Yavuz gemisinin Odesa limanını bombaladıktan sonra geri dönerken Alman subayların kutlama yapmalarına ve Türk subaya, siz de kutlayın artık bizimle ortak oldunuz, dediği bir sahneye yer verilmiştir. Gerçek olan, bu iki geminin Rus şehirlerini bombalamasıdır. Geriye kalan kısım ise hayal ürünüdür ancak bu sahnelerin Osmanlı Devleti'yle Almanya'nın savaşa birlikte girmesinin çocukların akıllarında kalmasına etki edeceği kesindir. (00.43.30-00.44.50)</p> <p>Filmin bu kısmında Karadeniz'de Rumların Türklere saldırıları sahnelenmiştir. Karadeniz'de yaşanan bu olayları durdurmak için Karadeniz'e bir ordu müfettişi gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Fakat bu müfettişlik için başvurular alınacak ve başvurular arasından elemeler yapılacaktır. Mustafa Kemal'de kararını vermiştir. Ali Fuat Paşa ve Kazım Karabekir Paşa ile görüşmesinde onlara bu müfettişliğe başvuracağını ve Anadolu'ya geçmek istediğini söylemiştir. İki paşa da Mustafa Kemal'e onun emrinde olduklarını bildirmektedirler. (00.49.00-00.53.05)</p> <p>Mustafa Kemal'in evinde Anadolu'ya geçince yapılacaklarla ilgili bir toplantı gerçekleşmektedir. Bu toplantıda Mustafa Kemal niyetini açıkça ortaya koymaktadır. (00.54.21-00.59.30)</p> <p>Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçtikten sonra yayınlamış olduğu genelge gösterilmiştir. Bu genelgeden etkilenen Yandım Ali, Anadolu'daki direniş için silah kaçırmak istediğini söyler. (01.30.00-01.31.20) Silahların Anadolu'ya gönderilmesi sahnesi yer almaktadır. Vatanın kurtuluşu için mücadele eden insanların azim ve kararlılıkları sahnelenmiştir. Bu azim ve kararlılıktan etkilenen Yandım Ali, sevgilisine aşklarından daha önemli bir şey olduğunu ve vatani için Anadolu'ya geçmek istediğini söylemiştir. (01.52.40-01.58.35)</p> <p>Belirtilen bölümlerin dışındaki sahnelerde yer yer öğrencileri olumsuz etkileyebilecek cinsel içerikli bölümler bulunduğundan filmin tamamının seyrettirilmesi uygun değildir. Bu yüzden belirlenen bölümler, konular işlendikten sonra öğrencilere izlettirilmelidir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (25 dakika)

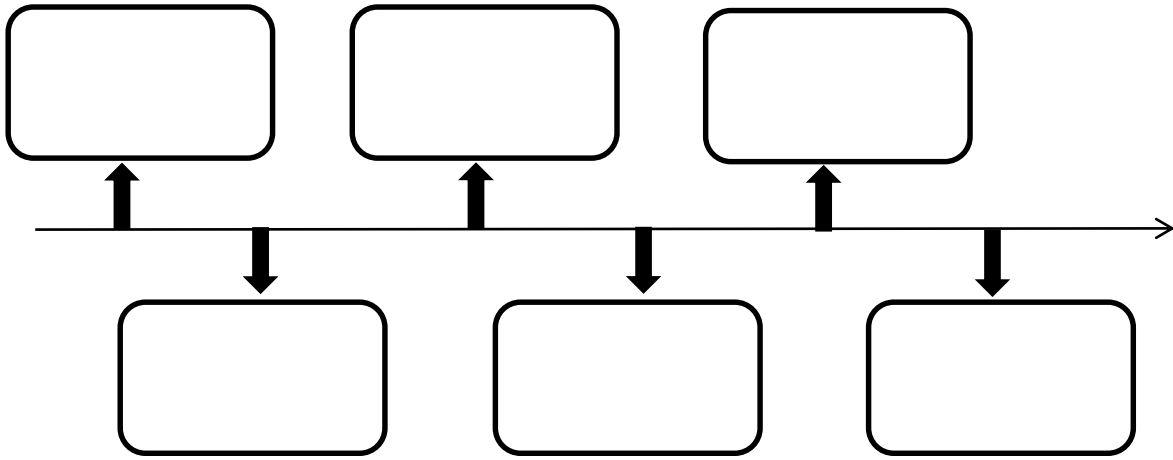
10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Filmde Mustafa Kemal'in "Geldikleri gibi giderler!" sözü niçin söylenmiştir? Bu sözü Mustafa Kemal'in hangi özelliğini göstermektedir? 2. İzlediğimiz sahneler hangi tarihler arasını anlatıyor? 3. İzlediğimiz bölümde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 4. Bildiğiniz hangi tarihi karakterler filmde yer almıştır? 5. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 6. Bu film size ne kazandırdı? 7. Filmden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 8. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
15'	<p>Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp yapmasını sağlayınız.</p>

SON OSMANLI YANDIM ALİ ÇALIŞMA YAPRAĞI

İstanbul'un işgal altında olduğu karanlık yıllarda, yedi düvelin Osmanlı'ya karşı bayrak açtığı Kurtuluş Savaşının farklı cephelerinde geçen olaylardan alıntıdır. Aynı konumlarda bulunmuş iki insanın hayatının anlatıldığı bu yapımda tarihi karakterler başroldeler: Biri, İstanbul Boğazı'na demirlemiş düşman ordularını görünce 'Geldikleri gibi giderler' diyen büyük komutan Gazi Mustafa Kemal Paşa, diğeri ise evli sevgilisini kaçırıp Viyana'ya gitme planları yapan, donanmadan terhis edilmiş Yandım Ali'dir.

- Aşağıdaki kutucuklara İstanbul'un işgalinden Milli Mücadele'nin başlangıcına kadar yaşanan olayları filmi göz önünde bulundurarak sırasıyla yazınız.

- Seyrettiğimiz filmle ilgili olarak hazırlanan aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Son Osmanlı Mebuslar Meclisi nerede açılmıştır?
A) İstanbul B) Ankara C) Amasya D) Erzurum E) Sivas
2. Son Osmanlı Mebuslar Meclisi hangi tarihte açılmıştır?
A) 10 Ağustos 1920 B) 3 Mayıs 1920 C) 12 Ocak 1920
D) 16 Mart 1920 E) 23 Nisan 1920

- 3. Son Osmanlı Mebuslar Meclisi'nde ilan edilen önemli belgeye ne ad verilir?**
 A) Misak-ı Milli Milliye
 B) Kuvayı Milliye
 C) Hâkimiyet-i Milliye
 D) Misak-ı İktisadi
 E) İrade-i Milliye
- 4. Son Osmanlı Mebuslar Meclisi'nde milli mücadeleyi destekleyen milletvekillerinin kurduğu gruba ne ad verilir?**
 A) Hâkimiyet-i Milliye
 B) Vilayet-i Şarkıye
 C) Hukuk-u Beşer
 D) Müdafaa-i Hukuk
 E) Felah-ı Vatan
- 5. Misak-ı Millînin ilanı neye sebep olmuştur?**
 A) Hükümet değişikliğine
 B) Mebuslar Meclisi'nin açılmasına
 C) İstanbul'un işgaline
 D) Sevr Antlaşması'nın imzalanmasına
 E) TBMM'nin açılmasına
- 6. Osmanlı Mebuslar Meclisi'nin açılmasını, Mustafa Kemal daha önce kimden istemiştir?**
 A) Ali Fuat Paşa'dan
 B) Tevfik Paşa'dan
 C) Salih Paşa'dan
 D) Damat Ferit Paşa'dan
 E) Ahmet İzzet Paşa'dan
- 7. Son Osmanlı Mebuslar Meclisi hangi Sadrazam zamanında açılmıştır?**
 A) Tevfik Paşa
 B) Ahmet İzzet Paşa
 C) Ali Rıza Paşa
 D) Damat Ferit Paşa
 E) Salih Paşa
- 8. Mondros Ateşkes Anlaşması'nda "İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden herhangi bir durum halinde istedikleri bölgeleri işgal edebilecek" olması aşağıdakilerden hangisini gösterir?**
 A) İtilaf Devletleri'nin manda politikası izlediğini
 B) Türklerin ulusal bağımsızlık hareketinin önüne geçildiğini
 C) Wilson İlkelerinin uygulandığını
 D) Osmanlı toprak bütünlüğünü tehdit altına girdiğini
 E) İtilaf Devletlerinin Kurtuluş mücadelesini destekledikleri

ÇAĞRI

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 6
Öğrenme Alanı	: Kültür ve Miras
Süre	: 40'+40'+40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.
Beceriler	: 1) Zaman ve kronolojiyi algılama 2) Kültürel mirasa duyarlılık
Kavramlar	: 1) Cahiliye dönemi 2) Hicret 3) Kâbe 4) İslam

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (12 dakika)

Süre	Etkinlik
3'	• Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
2'	• Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Hz. Muhammed'in doğumundan ölümüne kadar yaşananların anlatıldığı bir filmidir. Filmde, İslam inancına uygun olarak Hz. Muhammed'in görüntüsü ve sesi ile ilgili bir canlandırma kullanılmamıştır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz İslamiyet'in doğuşu hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	• Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere dönemin şartları hakkında bilgi verilmeli ve Arap yarımadası atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	• Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

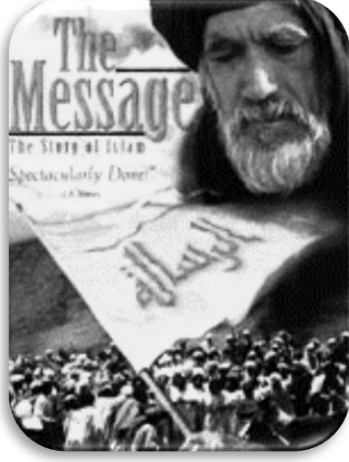
2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (174 dakika)

Süre	Etkinlik
170'	• Hz. Muhammed'in hayatının anlatıldığı Çağrı filminin tamamı öğrencilere izlettirebilir. Film, konu anlatıldıktan sonra öğrencilerin konuyu somutlaştırması ve kalıcılığının sağlanması amacıyla seyrettirilebilir.
2'	• Öğrencilerin dikkatini, Hz. Muhammed'in İslamiyet'i yayma yolunda çekmiş olduğu sıkıntılara çekiniz.
2'	• Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

14'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Sizce filme niçin 'Çağrı' ismi verilmiş? 2.Filmin ilk sahnesinde ne anlatılmaktadır? 3.Film hangi tarihler arasını anlatıyor? 4.Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 5. Filmde tanıdığınız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 6. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 7.Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 8. Filmde canlandırmak istediğiniz karakter hangisidir? Neden? 9.Filmde ulaşım ne ile sağlanmıştır? Günümüz ulaşım araçları ile farklı ise sebebi nedir? 10. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 11. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 12. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 13. Bu film size ne kazandırdı? 14. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 15. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
	16. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağını öğrencilere dağıtıp evde yapmalarını sağlayınız.

ÇAĞRI ÇALIŞMA YAPRAĞI

6. yüzyılda Mekke'de geçen film, bu zaman içerisinde şehirde önde gelen isimleri Mekke'yi alkol ve uyuşturucu gibi maddelerin esiri altında bir yönetim anlayışı hâkimdir. Yeni doğan kız çocukları diri diri gömüldüklerinin anlatıldığı bu acımasız dönem içerisinde Hz. Cebrail tarafından ziyaret edilen Hz. Muhammed, bütün insanları tek bir Tanrı'ya tapmaya davet ediyor ve şehre hâkim olanlar bu duruma karşı duracaktır.

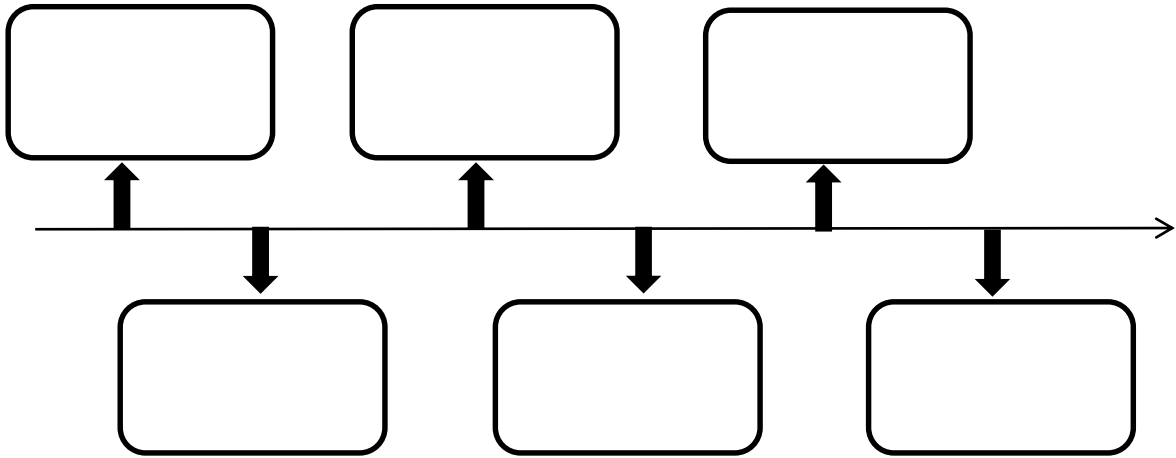
- Aşağıdaki cümlelerin başına, verilen açıklamalara uygun kelimeleri yazınız.

_____, Arapların İslamiyet'ten önce yaşadıkları döneme verilen isimdir.

_____, Hz. Muhammed Mekke'den Medine'ye göçtüğü zaman, Mekke'den gelen Müslümanları konuk edip, onlara yardım edenlere verilen addır.

_____, Hz. Muhammed'e ilk vahyin geldiği mağaradır.

- Aşağıdaki kutucuklara izlediğimiz filmdeki bazı insanların İslamiyet'i kabul etmesindeki güzel nedenleri yazınız.

- İslamiyet'ten önceki sosyal hayat ile İslamiyet'in kabulünden sonraki sosyal hayatımızı karşılaştırınız.

A large rectangular area with horizontal blue lines, intended for writing a comparison between pre-Islamic and post-Islamic social life. The area is overlaid with a faint watermark reading "depositphotos".

LUTHER

Ders	: Sosyal Bilgiler
Sınıf Düzeyi	: 7
Öğrenme Alanı	: Bilim, Teknoloji ve Toplum
Süre	: 40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: 15. ve 20. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini analiz eder.
Beceriler	: 1) Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi 2) Bilimsellik 3) Özgürlük
Kavramlar	: 1) Sanayi 2) Buluş/İcat 3) Rönesans 4) Reform

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (13 dakika)

Süre	Etkinlik
3'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Orta Çağ'da Avrupa'da kilisenin dini kendi çıkarlarına alet ederek kullanması, halkı kandırması ve onları gelir kaynağı olarak görüp gücünü artırmak için kullanması insanları bıktırmıştı. Martin Luther'in öncülüğü ile halk, kiliseye karşı isyan etmiş ve kilisenin gücünün zayıflamasını sağlamıştır. Şimdi kilisenin halkı kendi çıkarlarına göre nasıl kullandığı ile ilgili bazı bölümleri izleyeceğiz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Reform Hareketleri hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettilmeden önce öğrencilere Orta Çağ'da Avrupa'nın durumu hakkında bilgi verilmeli ve Reform Hareketlerinin başladığı Almanya ile Avrupa atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (44 dakika)

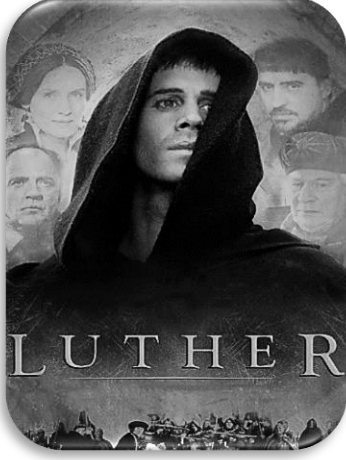
Süre	Etkinlik
40'	<ul style="list-style-type: none"> Filmde Roma'ya giden Martin Luther'in, orada akrabalarına cehennemden çıkarma kağıdı satın alması ve bunun mantıksız olduğunu anlaması (00.11.10-00.13.10), Luther'in affedilme kağıdı ile ilgili itirazlarını halkın yanında dile getirmesi (00.24.10- 00.25.55), affedilme kağıdının ve cenneti garantileyecek kağıdın para karşılığında halka satılması, buna karşı Luther'in prence,

	<p>yapılanların doğru olmadığını anlattığı bir bildiri ile karşı çıkması sahnelenmiştir (00.32.27- 00.43.04). Ardından Luther'in itirazlarının papalık tarafından duyulması ve Roma'ya çağrılıp papa tarafından aforoz edilmesi gösterilmiştir (00.48.05-00.56.10). Luther'in mahkeme tarafından yargılanması, mahkeme tarafından cezalandırılması ve öldürülmeye çalışılması ama buna rağmen kiliseye itiraz etmeye devam etmesi yer almıştır. Sonrasında Luther'in başarılı olması ve İncil'in Almancaya çevrilmesi sahnelenmiştir (01.14.40- 01.30.20) (01.39.20- 01.41.05). Luther, öğrencilerin Reformu ve onu tetikleyen durumları kavrayabilmesi açısından oldukça iyi bir film örneğidir.</p> <p>Reform Hareketleri anlatıldıktan sonra filmin ilgili sahneleri izletilmelidir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, dinde yeri olmayan ve insan aklının almadığı uygulamaların olduğu bölümlerine çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cehennemden çıkarma kağıdı ve affedilme kağıdı satılması mantıklı mıdır? Martin Luther'in bu durumlar karşısındaki tepkisi nasıl olmuştur? 2. Luther'in doğruları söylemesi karşılığında cezalandırılmasının sebebi nedir? 3. Luther'in bütün yapılanlara rağmen İncil'in Almancaya çevrilmesi için çabalamasının sebebi nedir? 4. Bu film size ne kazandırdı? 5. Filmden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 6. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
13'	<ol style="list-style-type: none"> 7. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

LUTHER ÇALIŞMA YAPRAĞI

16. Yüzyılda yaşıyan genç bir hukuk öğrencisiyken, Tanrıya verdiği bir söz yüzünden rahip olmaya karar veren Martin Luther, kıvrak zekâsı ile kısa zaman içinde kilise içinde parlıyor. Avrupa'daki tüm siyasi havaya egemen olan kilisenin yaptıklarına ve süren din sömürüsüne eleştirel bir gözle bakan Luther, düzenden rahatsız oluyor ve inancıyla çelişkiye düşüyor. Kutsal kitapları tekeli altına alan papalık düzenine karşı çıkararak, kısa zaman içinde İncil'i kendi dillerine çeviren Luther, yüzbinlerce taraftar topluyor. Ancak o güne kadar 'bağışlanma ve cennet tapuları' satarak güç ve zenginlik elde etmiş Katolik kilisesi bu isyan sesini bastırmak için elinden geleni yapmaya kararlı tabii ki...

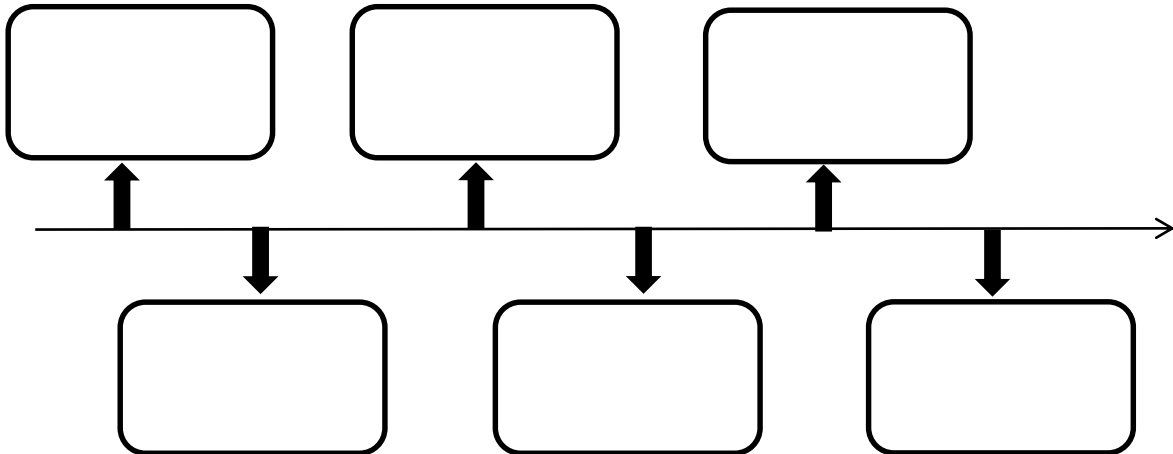
- Engizisyon Mahkemesi, Aforoz etme ve papalık kavramlarını açıklayınız.

Engizisyon Mahkemesi :

Aforoz etme :

Papalık :

- Avrupa'nın ilerlemesini sağlayan gelişmeleri aşağıdaki kutucuklara yazınız.

SON UMUT

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
Süre	: 40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
Kavramlar	: 1) Savaş 2) Ön yargı

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Çanakkale Savaşı'nda İtilaf Devletleri savaşa dünyanın dört bir tarafından, farklı milletlerden askerlerle katılmıştı. Bu savaşa katılan askerlerin birçoğu bir daha evlerine dönemedi, ailelerine kavuşamadı. Bunlardan bir örnek olarak Çanakkale'de savaşmış üç kardeşin hikâyesi aktarılmıştır. Babaları bir daha haber alamadığı çocuklarını aramak için Çanakkale'ye gelmiştir. Orada Türklerle yaşadığı olaylar aktarılmıştır. Türklere düşman olarak gelen bir babanın bu ön yargısından vazgeçmesinin öyküsü aktarılmıştır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Çanakkale Savaşı ve Kurtuluş Savaşı hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettilmeden önce öğrencilere Çanakkale Savaşı hakkında bilgi verilmeli ve Çanakkale ile Afyon atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (12 dakika)

Süre	Etkinlik
46'	<ul style="list-style-type: none"> Film, Çanakkale Savaşı'nda Anzaklar ile Türkler arasında geçen bir savaş sahnesiyle başlar. (00.00.45-00.05.10) Bu savaşın içinde bulunan Türk subaylardan bir yarbay ve bir binbaşı, savaştan dört yıl sonra, Çanakkale cephe bölgesine gelerek orada şehit olan askerlerle ilgili İngilizler tarafından yapılacak olan bir araştırmaya katılırlar. Orada Türk subaylar ve İngiliz askerler arasındaki konuşmalar ile bu yenilginin İngilizlerde nasıl bir düşmanlığa sebep olduğu açıkça sahnelenmiştir. Savaşın o bölgede nasıl bir yıkıma sebep olduğu gösterilmektedir. (00.17.00-00.21.30)

	<p>Savaşa katılan üç Anzak askerinin babası Connor, oğullarını bulabilmek için Gelibolu'ya gelir. Connor'un buradaki aramaları sırasında, Türk subayın Anzaklarla savaşmasına rağmen Connor'u düşman olarak görmeyip ona yardım etmesi, Türklerin insani duygularını göstermektedir. Ayrıca bu bölümlerde savaşta yaşanan kayıplar açıkça gösterilmektedir.(00.40.13-00.57.20)</p> <p>Connor, sağ kalan bir oğlunu bulabilmek için Türk subaylardan yardım ister. Türk subaylarla beraber oğlunun en son bulunduğu yer olan Afyon'a yolculuğa çıkarlar. Afyon yolculuğu sırasında Yunanlıların saldırısına uğrarlar. Yunanlıların bütün Türk askerleri öldürüp subayları esir aldığı sırada Connor'un yardım etmesiyle bir Türk subayı kurtulur ve Afyon'a birlikte yola çıkarlar. Oğlunu Afyon'da bulan baba diğer iki oğlunun nasıl öldüğünü kavuştuğu oğlundan dinler. Yaralı olan ve acı çeken bir oğlunun sağ olan oğlu tarafından acı çekmemesi için başına ateş edilerek öldürüldüğünü öğrenir. Kafatasındaki kurşun izini görünce bunun Türkler tarafından yapıldığını düşünen baba gerçeklerin çok başka olduğunu fark eder. Türklere haksızlık ettiği ortaya çıkar. Yunanlıların Afyon'a saldırısından Connor ve oğlu kaçıp kurtulurlar. (01.23.15-01.42.10)</p> <p>Filmin tamamının izlenmesi uygun değildir. Belirlenen bölümler konu anlatıldıktan sonra öğrencilere seyrettirilmelidir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin dikkatini, Türklerin canı olduğuna inanan babanın yanıldığı ancak daha sonra bu düşüncelerinden vazgeçtiği bölümlere çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> Türk subayların, Anzak askerlerinin babasına, oğullarını araması için yardım etmesinin sebebi nedir? Savaş sırasında Anzaklarla karşı karşıya gelmiş Türk subayları, Anzak askerlerinin babasına düşmanlık beslemekte midir? Seyrettiğimiz sahneler hangi tarihleri yansıtmaktadır? Seyrettiğimiz sahnelerde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? Bu film size ne kazandırdı? Filmden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
15'	<p>8.Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.</p>

SON UMUT ÇALIŞMA YAPRAĞI

Avustralyalı ülkesinde çiftçi olarak hayatını devam ettiren Connor, çok sevdiği karısı ve üç çocuğu vardır. Çocukları 1919 yılında yaşanan Çanakkale savaşına giderler. Çocukları hayatlarını kaybederken Connor hayatına kıyan karısının son isteğini yerine getirmek için çocuklarının yanına Çanakkale'ye giderek onlar kendi vatanlarına gömülmesi için çabasını göreceksiniz.

- **Önyargı ve empati kavramlarının anlamlarını yazınız. Bu kavramlara film sahnelerinden birer örnek veriniz.**

Ön yargı _____ :

Önyargı örneği :

Empati _____ :

Empati örneği _____ :

- **Filmdeki Türk subaylarının yerinde olsaydınız siz de düşman askerlerinin ailelerine yardım eder miydiniz? Niçin?**

Handwriting practice lines for the response to the question above. The lines are blue and include a watermark 'depositphotos'.

ÇANAKKALE 1915

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
Süre	: 40'+40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
Kavramlar	: 1) Savaş 2) Vatanseverlik

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (1915 yılında İtilaf Devletleri, Çanakkale'yi geçip hem Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak hem de Rusya'ya yardım götürmek istemişlerdir. Önce denizden sonra karadan olmak üzere Osmanlı Devleti'ne saldırıda bulunmuşlardır. Bu filmde Osmanlı Devleti'nin vermiş olduğu mücadeleyi izleyeceğiz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Çanakkale Savaşı hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettilmeden önce öğrencilere Çanakkale Savaşı hakkında bilgi verilmeli ve Çanakkale atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (124 dakika)

Süre	Etkinlik
120'	<ul style="list-style-type: none"> Film, Çanakkale deniz ve kara savaşlarının başlangıcından sonuna kadar olan bölümü ayrıntılarıyla konu edinmektedir. Film, Balkan topraklarını kaybetmemiz ile başlamaktadır. Oradan göç etmek zorunda kalan milletimizin yaşadığı ıstırapları açıkça ortaya koymaktadır. Çanakkale Savaşı için seferberlik ilan edildiğinde milletimizin onca acıya rağmen askere yardıma sevinçle koşarak gittiğini göstermektedir. Kalbi vatanın kurtuluşu için çarpan yürekler güzel bir şekilde aktarılmıştır. Çanakkale Savaşı'nda yaşanan neredeyse her olayı filmde bulmak mümkündür. Filmde düşman gemileri ve o gemilerin top atışları gerçekçi olmamış ve filmin diğer sahnelerine göre basit kaçmıştır. Mehmetçiğin filmin başında kıyafetlerinin yeni, ütülü ve sağlam olması o dönemdeki Osmanlı Devleti'nin

	<p>durumu iyi yansıtamamıştır. Seyit Onbaşı'nın top taşıma sahnesi esnasında zorlanması ne kadar zor bir görevi yaptığını gözler önüne sermiştir. Askerlerimizin korkusuz bir şekilde düşmana saldırması Çanakkale Savaşları'nın manevi tarafını, ruhunu ortaya koymuştur. Yaralı düşman askerini cephe hattında kucağına alıp düşman kuvvetlerine teslim eden askerimizin sahnesi Türklerin insani yönünü gözler önüne sermiştir. Komutanı yaralanan askerin onu sırtında tedavi merkezine götürmesi askerlerin birbirlerine olan bağlılığını ve beraberliğini göstermiştir. Yaralanan ve şehit olan askerlerin birbirlerini kollamaları ve ailelerini birbirlerine emanet etmeleri Türklerin birlik ve dayanışmasının ne kadar iyi olduğunu göstermektedir. Mustafa Kemal'in Çanakkale kumandanından izin almadan birliğini Arıburnu'na göndermesi ve sorumluluk alması vatanın kurtuluşunu her şeyden üstün gördüğünün göstergesi olmuştur.</p> <p>Filmin tamamı öğrencilere konu işlendikten sonra izlettirilmelidir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, bize ait olan toprakları ele geçirmek için saldıran düşman kuvvetlerine ve vatanını korumaya çalışan Türk askerlerinin özverisine çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

11'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin 'Çanakkale 1915' ismi verilmiş? 2. Film hangi sahneyle başlıyor? 3. Film hangi tarihler arasını anlatıyor? 4. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 5. Filmde tanıdığınız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 6. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 7. Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 8. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 9. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 10. Türk askerinin cephede yaralanan düşman askerini kucağına alarak düşman hattına taşımasının sebebi nedir? 11. Mustafa Kemal'in birliklerini izin almadan Arıburnu'na götürmesi ve bu hamlenin savaşın seyrini değiştirmesi M. Kemal'in hangi özelliğini göstermektedir? 12. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 13. Bu film size ne kazandırdı? 14. Filmten sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 15. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
10'	<ol style="list-style-type: none"> 16. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

- **Filmin sizde bıraktığı duygulardan yola çıkarak bir şiir yazmayı deneyiniz.**

ÇANAKKALE YOLUN SONU

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
Süre	: 40'+40'+40'+30'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
Kavramlar	: 1) Savaş 2) Mücadele 3) Vatanseverlik 4) Direniş

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (1.Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri Çanakkale Boğazı'nı geçerek hem İstanbul'u işgal edip Osmanlı Devleti'ni savaş dışında bırakmak hem de müttefiki olan Rusya'ya yardım götürmek istiyorlardı. Çanakkale Boğazı'na geldiklerinde beklemedikleri bir savunma ile karşılaştılar. Türkler bütün kuvvetiyle düşmana karşı koymaya hazırды. Türkler, yapılan mücadelelerden sonra savaşı kazanarak vatanlarını düşmana teslim etmemişlerdir. Filmde iki kardeşin Çanakkale Savaşı'nda yaşadıkları anlatılmaktadır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Çanakkale Savaşları hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere Çanakkale Savaşları hakkında bilgi verilmeli ve Çanakkale atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (104 dakika)

Süre	Etkinlik
100'	<ul style="list-style-type: none"> Film, iki kardeşten birinin seferberlik çıktığı için cepheye gidecek olmasıyla başlamaktadır. Ağabey, kardeşini yalnız bırakmak istemediğinden gönüllü olarak askere yazılıp kardeşiyle beraber cepheye gidecektir. Film bu iki kardeşin savaş sırasında yaşadıklarını konu edinmektedir. Filmde vatan ve namusun önemi vurgulanmış, askerler arasındaki konuşmalar zafere olan inanmışlığı hissettirmiştir. İnanç ve imanın vazgeçilmez olduğu

	<p>vurgulanmıştır. Küçük kardeşin cephedeki ilk savunmasında düşman askerlerine insan oldukları için ateş etmektan kaçındığı görülür. Keskin bir nişancı olan ve cephe gerisinde görev yapan küçük kardeş, yanında arkadaşının düşman kuvvetleri tarafından vurulmasına kadar bu durumu devam ettirmiştir. Ateş etmektan kaçan bir Türk askerinin psikolojik durumu seyirciye yansıtılmıştır. Savaşta insan öldürmenin keyfi değil vatani korumak için mecburi olduğu güzel bir şekilde vurgulanmıştır. Cephede oğlu olduğunu öğrenen küçük kardeşin sevinci aktarılmıştır. Her an şehit olabilecek bir askerinin mutluluğu gözler önüne serilmiştir. Ölüme gözünü kırpmadan giden askerlerin cesareti filmde net bir şekilde işlenmiştir.</p> <p>Filmde kıyafetler genel olarak dönemi yansıtmaktadır fakat bazı bölümlerde hemşirelerin ve bazı askerlerin kıyafetlerinin düzenli ve tertemiz olması gerçeklerle uyuşmamaktadır.</p> <p>Filmin tamamı öğrencilere seyrettirilmelidir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, askerliğini yapmış olmasına rağmen gönüllü olarak cepheye gitmek isteyen ve canını vatan için hiçe sayan ağabeye çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

16'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin 'Çanakkale Yolun Sonu' ismi verilmiş? 2. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 3. Filmde tanıdığınız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 4. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 5. Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 6. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 7. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 8. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 9. Film nasıl bitiyor? Filmin nasıl sona bitmesini isterdiniz? 10. Filmde ağabeyin gönüllü olarak askere gitmesinin sebebi nedir? 11. Filmde cephede düşmanla karşılaşan kardeşin ateş edememesinin nedeni nedir? 12. Filmde Hıristiyan olup bizimle beraber savaşan kişinin "Ölürsem sakın beni ayrı koymayın bu topraklara gömün." deme sebebi nedir? 13. Filmde ağabeyin her düşman askerini öldürdüğünde "Allah'ım beni bağışla." demesinin sebebi nedir? 14. Bu film size ne kazandırdı? 15. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 16. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
20	<ol style="list-style-type: none"> 17. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

ÇANAKKALE YOLUN SONUÇALIŞMA YAPRAĞI

İçinde isimsiz kahramanlar Muhsin ve Hasan kardeşlerin de yer aldığı Hilal-i Ahmer cemiyetine mensup destek birliği zorlu bir yol sonrası cepheye ulaşır. Ne var ki siperlere girdikleri anda savaşın tahmin edemedikleri sert ve acımasız yüzüyle karşılaşırlar. Muhsin oldukça keskin bir nişancıdır ama her gün ölümle burun burunadırlar. Yüzbaşı İbrahim Adil, Muhsin'i keskin nişancı olarak görevlendirmiştir ve yüzbaşından istediği tek şey kardeşi Hasan'ın cephe gerisinde görevlendirilmesidir.

- **Seferberlik, taarruz ve cephe sözcüklerinin tanımlarını bulup yazınız.**

Seferberlik _____ :

Taarruz _____ :

Cephe _____ :

- **Filmde izlediğiniz Çanakkale Savaşı'nda yaşanmış önemli olaylardan ilginizi çekenleri aşağıdaki kutucuklara yazınız.**

↑	↑	↑
↓	↓	↓

- **Filmin sizde uyandırdığı duygu ve düşüncelerden yola çıkarak Çanakkale mücadelesini konu edinen bir kompozisyon yazınız.**

The page contains a large area of horizontal blue lines for writing, overlaid with a faint 'depositphotos' watermark. The lines are evenly spaced and cover most of the page's width and height, providing a guide for the student's composition.

ATEŞTEN GÜNLER

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar
Süre	: 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
Kavramlar	: 1) Savaş 2) Sorumluluk

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (14 dakika)

Süre	Etkinlik
4'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Filmde, Mustafa Kemal'in vermiş olduğu şahsi kararların etkileri ile ilgili iki sahne bulunmaktadır. Bu kararların o zamanki yansımalarını izleyeceğiz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Mustafa Kemal'in liderliği hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettilmeden önce öğrencilere Mustafa Kemal'in kişisel özellikleri hakkında bilgi verilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (16 dakika)

Süre	Etkinlik
12'	<ul style="list-style-type: none"> Film, 1.Dünya Savaşı'nın son günleri ve İstanbul'un İngilizler tarafından işgali ile başlamaktadır. İstanbul'da yaşayan halkın yaşadığı korku, endişe ve gerginliği konu edinmektedir. İstanbul'da yapacak bir şey kalmayınca kurtuluş için son çare olan Anadolu'ya geçiş yolculuğunu ve verilen mücadeleleri konu edinmektedir. Yaşanan zor günler, kişiler üzerinden izleyiciye aktarılmaya çalışılmıştır. Sıkıcı ve uzun bir film olmuştur. Sahneler arasında kopukluklar bulunmaktadır. Eski bir film olduğundan net bir görüntü yoktur. Kıyafetler dönemi yansıtmaktadır. Özellikle silahla ateş etme sahneleri gerçeği yansıtmayacak şekilde amatörce olmuştur. Filmin iki sahnesi derslerimizde kullanılabilir: Birinci sahne Mustafa Kemal, Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı yaptığı süreçte gerçekleşmektedir. İngilizlerin zorlamasıyla orduların acilen terhis edilmesi istenir. Harbiye Nezaretinden gönderilen telgrafla Mustafa

	<p>Kemal'den orduları terhis etmesi ve kontrolü İngilizlere vermesi istenir. Mustafa Kemal de cevap olarak bu emrin kendi inandıklarına ve karakterine uygun olmadığını, İngilizlerin gelmesi halinde ateşle karşılık verileceğini bildirir. Bunun üzerine Yıldırım Ordularının görevine son verilmesine ve Mustafa Kemal'in derhal İstanbul'a çağrılmasına karar verilir. (Bölüm 1-00.22.40-00.27.14)</p> <p>İkinci sahnede ise Mustafa Kemal'in trenle İstanbul'a gelişi anlatılır. Trenin gara yanaşması sırasında oğlunu dört yıl önce Çanakkale'ye göndermiş bir annenin, gördüğü her askere oğlumu gördünüz mü diye sormasını sahnelenir. Dört yıl geçmesine rağmen oğlundan haber alınamamasının annenin üstünde bıraktığı acı savaşın nasıl kayıplara neden olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Bu annenin feryadı, Mustafa Kemal'in savaşın en hararetli olduğu zamanı hatırlamasını sağlar. Mustafa Kemal'in, yanındaki askerlere "Ben size taarruzu değil ölmeyi emrediyorum!" emrini vermesi, askerlerini nasıl şehadete gönderdiği gözler önüne serilir. (Bölüm 1- 00.27.15-00.32.40)</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, filmin Mustafa Kemal'in vermiş olduğu kararlarla ilgili bölümlerine çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

5'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mustafa Kemal'in ordularını terhis etmemesinin sebebi nedir? 2. İngiliz ordusu, bölgeyi teslim almaya gelirse ateşle karşılık vereceğini söylemesi M. Kemal'in hangi kişilik özelliğini göstermektedir? 3. Oğlunu Çanakkale Savaşı'na göndermiş bir annenin feryadı karşısında M. Kemal neler hissetmiştir? 4. Bu film size ne kazandırdı? 5. Filmden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 6. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
5'	<ol style="list-style-type: none"> 7. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

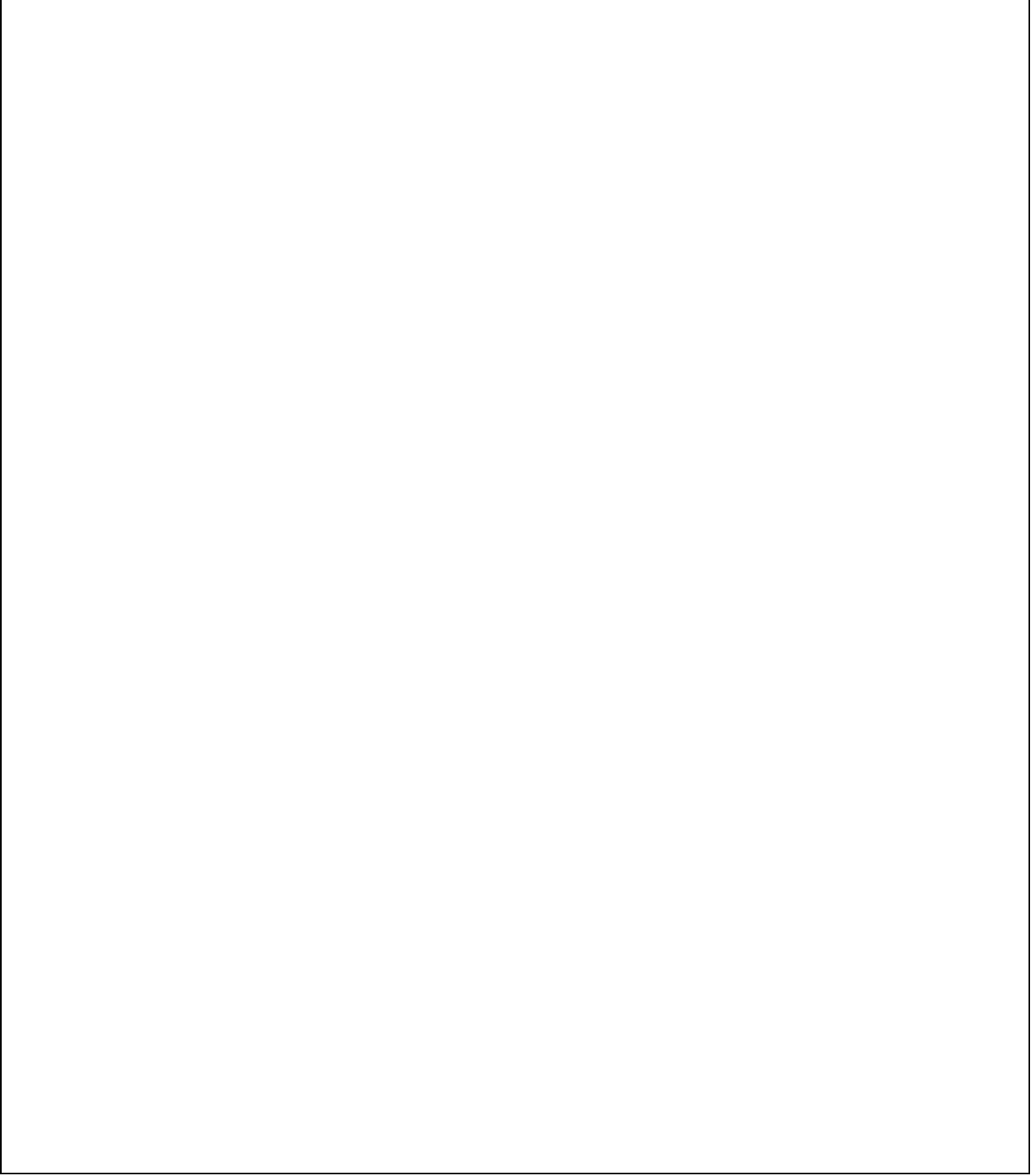
ATEŞTEN GÜNLER ÇALIŞMA YAPRAĞI

1. Dünya Savaşı'nın son günleri... İstanbul'da korku ve gerginlik hâkim... İngilizler, kocasını ve oğlunu Yunan işgalinde kaybeden Ayşe'nin evine el koyunca genç kadın Kuvayı Milliye 'ye katılmak için yola çıkar. Bu esnada tanıştığı Peyami onu bu zorlu yolculukta yalnız bırakmayacaktır. Mücadele kolay olmasa da, uğruna savaşılacak bir amaç ve kaybedilmemesi gereken tek bir umut vardır.

- Mustafa Kemal'in komutanlarından aldığı emirleri yerine getirmeyip kendisinin belirlediği yeni kararlar almasını ve bu kararları uygulamasının sonuçlarını değerlendiren bir yazı yazınız.

A large area of the page is filled with horizontal blue lines, intended for students to write their answers to the question. The lines are evenly spaced and cover most of the lower half of the page. There is a faint watermark 'depositphotos' visible across the lines.

-
- İzlediğiniz sahnelerden fikir olarak savaş günlerini yansıtan bir resim yapınız.
-

TAŞ MEKTEP

Ders	: TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm
Süre	: 40'+40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.
Beceriler	: Zaman ve kronolojiyi algılama becerisi
Kavramlar	: 1) Tekalif-i Milliye 2) Sultani 3) Sancak 4) Mektep

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (1.Dünya Savaşı'nda yenik düşen Osmanlı Devleti, yurdun dört tarafından düşman işgaline uğramaktaydı. Orduları dağıtılan, silahlarına el konulan, bütün haberleşme araçları ele geçirilen Osmanlı Devleti'nin, işgal güçlerine karşı çıkmak konusunda eli kolu bağlanmıştı. Osmanlı Devleti'nin başkenti başta olmak üzere İzmir'in, Eskişehir'in, Afyon'un ve Bursa'nın işgali ile Türklere küçücük bir vatan toprağı kalmıştı. Bu işgallere karşı çıkan TBMM ile birlikte milletimiz hep birlikte düşmanla savaşmaya hazırlanıyordu. Bu zor günlerde milletimiz elinde bulunan her şeyi orduya veriyordu. Askerlik çağına gelmiş herkes cepheye gitmeye can atıyordu. Filmde Kayseri Sultanisinde (lise) okuyan öğrencilerin savaşa gitmeye karar vermesi ve hepsinin Sakarya Savaşı sırasında şehit olmasının gerçek hikâyesini izleyeceğiz.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz vatanseverlik hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere Sakarya Savaşı hakkında bilgi verilmeli ve Kurtuluş Savaşı'nın gerçekleştiği yerler atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (104 dakika)

Süre	Etkinlik
100'	<ul style="list-style-type: none"> Film, Kurtuluş Savaşı yıllarında memleketin durumunu ve halkın işgaller karşısındaki tutumunu konu edinmektedir. Filmin başında Bursa'nın ve Eskişehir'in işgali gösterilmektedir. İşgal edilen Bursa'da Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi türbesine düşman askerleri girmekte ve Yunan komutan Osman Gazi ile dalga geçen bir konuşma yapıp fotoğraf çektirmektedir. Halkın yapılan bu çirkin saldırı karşısında düşmanla savaşma azmi artmıştır. İşgal olunan yerlerde düşman askerleri halkı öldürmekte ve onlara işkenceler yapmaktadır. <p>Kütahya-Eskişehir savaşlarının kaybedilmesi ve ordumuzun Ankara yakınlarına kadar geri çekilmesinin hem TBMM'de hem de halk arasında nasıl bir telaşa sebep olduğu sahnelenmiştir. Düşmanın Ankara yakınlarına kadar gelmesinden dolayı TBMM tarafından bir Yüzbaşı Kayseri Sultanisinin meclis binasına dönüştürülmesi için görevlendirilmiştir. Düşmanın Ankara'yı alması durumuna karşın meclisin Kayseri'ye taşınma fikri mevcuttur. Yüzbaşı Kayseri'ye geldiğinde Sultani son sınıf öğrencileri cepheye katılmak üzere kendi aralarında konuşup karara varmışlardır. Sultani son sınıf öğrencileri arasında gayrimüslim iki öğrenci bulunmasına rağmen onlar da diğer arkadaşlarından ayrı düşünmemekte ve onlarla cepheye gitmeye kararlıdırlar. "Bu savaşın dinle alakası yoktur, bu vatan savunmasıdır. Bu vatan sizin olduğu kadar bizimde vatanımızdır." demeleri savaşın sebebini ve ruhunu çok iyi yansıtmaktadır. Buraya gelen Yüzbaşı oradaki öğrencilere temel askerlik eğitimi vererek gerektiğinde kendilerini korumalarını ister.</p> <p>Bu arada Sakarya Savaşı için hazırlanan Türk askerlerinin başına Mustafa Kemal Paşa geçmiştir. Askerlerin ihtiyaçlarını karşılamak için Tekalif-i Milliye emirlerini çıkarmıştır. Her evden, elde bulunan malzemeler, bir kısmı savaştan sonra geri verilmek üzere istenmektedir. Kayseri'de halk bu talebe çok yoğun bir şekilde katılmıştır. Halk, elinde avucunda ne varsa getirip orduya götürülmek üzere teslim etmiştir. Fakat bazı Ermeniler rahat durmamışlar, bomba hazırlayarak, gelen bu yardımların patlatılmasına neden olmuşlardır. Bu Ermeniler, Türklerin savaşı kaybetmelerinden ne kadar mutlu olacaklarını göstermekte ve ellerinden geleni yapacaklarını söylemektedirler.</p> <p>Savaştan kaçarak evlerine gitmek isteyen birkaç Türk askeri bulunmaktadır. Bunlar bir köyde çeşme başında gizlenirken bir Türk kadınından yiyecek isterler. Onların asker kaçağı olduğunu anlamayan kadın gece karanlık olunca size yiyecek getiririm der. Gece olunca tehlikeli olmasına rağmen askerlere yiyecek getirir. "Siz bizim için savaşsınız da ben sizin için canımı tehlikeye atmışım çok mu?" der. Askerlere artık şu köydeki düşman askerlerine saldırmayacak mısınız, diye sorar. Askerler sayımız az, cephanemiz yok diyerek geçiştirmeye çalışınca kadın asıl sizin yüreğiniz yok, diye çıkışır. Savaştan kaçarak evlerine dönmek için çaba sarf eden asker kaçakları bu Türk kadının asil davranışını görünce kendilerine gelirler. Gece karanlığında düşmana saldırırlar. Biri haricinde hepsi şehit olur.</p> <p>Sultani öğrencilerinin hepsi ve müdiresi cepheye katılmak üzere yola koyulurlar. Cephede Kayseri'den tanıştıkları ve onlara temel eğitim veren</p>

	<p>Yüzbaşının bölüğüne gönüllü asker olarak katılırlar. İlk defa düşmanla karşılaştıkları cephede Kayseri'den arkadaşları olan ve Yunanlılarla birlikte savaşan arkadaşlarını öldürmek zorunda kalırlar. Yanlarında asker kurşunuyla hayatını kaybeden gayrimüslim arkadaşları son nefesini verirken, beni sizlerle birlikte gömün, der. Savaşta bütün Sultani öğrencileri hayatını kaybetmiştir. Bütün son sınıf öğrencileri şehit olduğu için o sene Kayseri Sultanisi mezun verememiştir.</p> <p>Filmin tamamı öğrencilere konu işlendikten sonra izlettirilebilir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, çocukların göstermiş oldukları fedakarlık ve cesarete çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

16'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin 'Taş Mektep' ismi verilmiş? 2. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 3. Filmde tanıdığınız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 4. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 5. Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 6. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? 7. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 8. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 9. Film nasıl bitiyor? Filmin nasıl bitmesini isterdiniz? 10. Filmde Kayseri Sultanisi öğrencilerinin gönüllü olarak askere gitmesinin sebebi nedir? 11. Filmde Sultani öğrencilerinden Müslüman olmayan öğrencilerin de bu savaşa katılmak istemelerinin nedeni sizce nedir? 12. Filmde Bursa'yı işgal eden Yunanlıların Osmangazi türbesine girip hakaret etmelerinin ve Türklerin bu duruma hiddetlenmelerinin sebebi nedir? 13. Filmde asker kaçaklarının kaçma sebepleri nedir? Askerden kaçmalarına rağmen düşmanla savaşma sebepleri nedir? 14. Asker kaçağı olan kişinin babasının evine vardığında babasının, 'Benim senin gibi evladım yok' demesinin sebebi nedir? 15. Filmde ölen Yüzbaşının elinde bulunan bayrağın düşmemesi için öğrencilerin canı pahasına mücadele etmelerinin sebebi nedir? 16. Bu film size ne kazandırdı? 17. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 18. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
25'	<ol style="list-style-type: none"> 19. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

TAŞ MEKTEP/ ÇALIŞMA YAPRAĞI

Sakarya meydan muhaberesini anlatmaktadır. Kayseri Lisesi'nin son sınıfındaki 62 öğrenci 1920-1921 yıllarındaki öğretim döneminde okullarını terk ederler. Tek amaçları Sakarya Meydan Savaşı'na katılıp orduya destek olmaktır. Bu 62 genç nefes Kurtuluş Savaşı'nın en çetin çatışmalarının yaşandığı günlerde vatanları uğruna şehit olurlar. Taş Mektep adlı film bu 62 genç şehidin öyküsünü beyaz perdeye taşıyan bir yapımdır.

- Filmdeki lise öğrencilerinin eğitimlerini yarım bırakıp cepheye gitmesinin olumlu ve olumsuz sonuçlarını yazınız.

Olumlu :

Olumsuz :

- Filmin sizde iz bırakan sahnelerini oluş sırasına göre aşağıdaki kutucuklara yazınız.

-
-
- Filmdeki işgal sahnelerinin sizde bıraktığı olumsuz etkileri ifade eden kısa bir yazı yazınız.
-

A grid of horizontal lines for writing, with a watermark "depositphotos" repeated across the page.

ATATÜRK'ÜN FEDAİSİ TOPAL OSMAN

Ders	: TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Bir Kahraman Doğuyor
Süre	: 40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.
Beceriler	: Karar verme becerisi
Kavramlar	: 1) Meclis 2) Liderlik

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	• Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	• Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (M. Kemal, herkesin korkuya kapıldığı bir anda ümitsizliğe düşmeyerek, buradan geri adım yok; ya öleceğim ya vatani kurtaracağım, diyerek liderliğini göstermiştir.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Mustafa Kemal'in kararlılığı hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	• Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere M. Kemal Atatürk hakkında bilgi verilmelidir.
2'	• Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (10 dakika)

Süre	Etkinlik
6'	• Filmde bizim konu ve kazanımlarımıza uygun tek sahne bulunmaktadır. O da düşman kuvvetlerinin Afyon'a kadar geldiği ve Millet Meclisi içerisinde korkunun hakim olduğu zamanın anlatıldığı sahnedir. Mecliste geri çekilmenin, meclisi taşımanın ve kaçmanın konuşulduğu bir zamanda Mustafa Kemal kürsüye çıkıyor ve ölüncüye kadar orada kalıp savaşacağını söylüyor. Bu sahnelerde Mustafa Kemal'in kararlılığı ve liderliği dikkat çekmektedir. (00.45.15-00.46.55) Filmde izlenmeye uygun görülen sahne Mustafa Kemal'in kişilik özellikleri anlatıldıktan sonra izlettirilmelidir.
2'	• Öğrencilerin dikkatini, Mustafa Kemal Atatürk'ün konuşmasına çekiniz.
2'	• Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)	
5'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. M. Kemal'in düşman gelse dahi geri çekilmeyeceğini söylemesi hangi kişilik özelliğini göstermektedir? 2. Bu film size ne kazandırdı? 3. Filmden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 4. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
10'	4. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

KURTULUŞ

Ders	: TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm
Süre	: 2 Hafta+40'
Materyaller	: Atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Kurtuluş Savaşı dönemindeki tüm kazanımları kapsamaktadır.
Beceriler	: 1) Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi 2) Gözlem Becerisi
Kavramlar	: 1) Savaş 2) Egemenlik 3) Vatan 4)Bağımsızlık

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (10 dakika)

Süre	Etkinlik
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Mondros'un 7. Maddesine dayanarak yurdumuzun her tarafı İtilaf Devletleri tarafından işgale uğramıştır. Yurdumuzun işgaline tepki gösteren halkımız M. Kemal'in etrafında kenetlenmiş ve Kurtuluş mücadelesine başlamıştır. Özellikle, İngilizlerin güdümü altında bulunan Yunanlılarla yapılan savaşlar sonucunda vatanımız düşman işgalinden kurtarılmıştır. Yapılan bu girişimlerin hepsinin ele alındığı filmimiz altı bölümden oluşmaktadır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Kurtuluş mücadelesi hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce Kurtuluş Savaşı'nın yapıldığı bölgeler atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (2 Hafta)

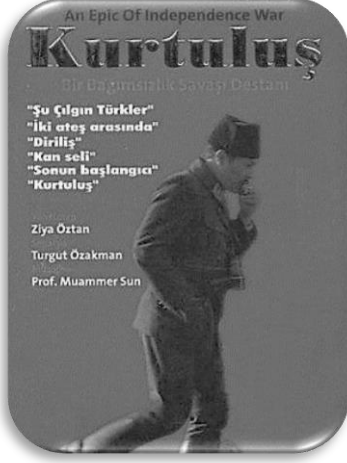
Süre	Etkinlik
2 Hafta	<ul style="list-style-type: none"> Film, II. İnönü Savaşı ile başlayıp Kurtuluş Savaşı'nın her anını detaylı bir şekilde anlatmakta ve Büyük Taarruz 'da Yunan kuvvetlerini yenip yurdumuzdan atmamız ile son bulmaktadır. Film altı bölümden oluşmaktadır. Yaklaşık altı buçuk saat sürmektedir. Bu yüzden okulda veya sınıf ortamında izlenmesi mümkün değildir. Film, konular işlendikten sonra konuların tekrar edilmesi için evde izleme ödevi olarak verilmelidir. Kurtuluş Savaşı dönemi detaylıca aktarılmıştır. Filmde öğrencilere uygun olmayan herhangi bir sahne bulunmamaktadır. Film sahneleri sinematografik ayrıntılar bakımından iyi değildir. Görüntüler çok net değildir ama film savaş dönemini ve dönemin zorluklarını net bir

	<p>şekilde göstermektedir. Özellikle mecliste gerçekleşen görüşmeler milletvekillerinin duygu ve düşüncelerini açıkça ortaya koymuştur. 6 bölümden oluşan dizinin uzun olması öğrencilerin sıkılmasına sebep olabilir. Bu yüzden bölümler halinde günlere bölerek seyrettirmek gerekebilir. Konuların hepsi birbiriyle bağlantılı olduğu için filmin bölünerek bazı bölümlerinin seyrettirilmesi öğrenciler tarafından anlaşılabilirliğini güçleştirir. Filmin konular bittikten sonra öğrenciler tarafından evde izlenmesi uygun olacaktır.</p>
--	--

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin 'Kurtuluş' ismi verilmiş? 2. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 3. Filmde tanıdığımız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? 4. Filmde sevdiğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin seviyorsunuz? 5. Filmde sevmediğiniz karakter hangisidir? Bu karakteri niçin sevmiyorsunuz? 6. Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? 7. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 8. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 9. Bu film size ne kazandırdı? 10. Filminden sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 11. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
20'	<p>12. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.</p>

KURTULUŞ ÇALIŞMA YAPRAĞI

Osmanlı Devletinin çöküşünün ardından işgale uğrayan toprakların savunulmasını ve yeni bir devletin doğuş sürecini ve bu süreçte verilen mücadeleyi anlatan filmde Kurtuluş Savaşı anlatılıyor. Objektif bir anlatım sunulan film Türk sineması açısından bir başyapıt niteliği taşımaktadır.

- Aşağıdaki cümleleri doğru (D) – yanlış (Y) şeklinde değerlendiriniz.

- () II. İnönü Savaşı'ndan sonra yenilgiye uğrayan ordumuz Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmiştir.
- () Sakarya Savaşı öncesinde Mustafa Kemal Paşa başkomutanlık göreviyle ordunun başına geçmiştir.
- () Kütahya-Eskişehir Savaşı öncesinde ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Tekâlif-i Milliye emirleri yayımlanmıştır.

- Aşağıdaki kutucuklara II. İnönü Savaşı'ndan Milli Mücadele'nin sonuna kadar yaşanan olayları filmi göz önünde bulundurarak tarihleriyle birlikte sırasıyla yazınız.

- Seyrettiğimiz filmle ilgili olarak hazırlanan aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1) Yunanlılar hangi savaş ile kesin yenilgiye uğrayıp Anadolu'yu terk etmişlerdir?

A) Sakarya B) Başkomutanlık C) II. İnönü D) Kütahya E) I. İnönü

2) 20 Ekim 1921 tarihli Ankara antlaşması hangi devlet ile imzalanmıştır?

A) İngiltere B) Rusya C) Fransa D) Yunanistan E) Almanya

3) Yunan kuvvetlerinin Batı Anadolu'dan atılması aşağıdaki savaşlardan hangisinin sonucunda olmuştur?

A) Sakarya B) I. İnönü Savaşı C) II. İnönü Savaşı D) Gediz E) Büyük Taarruz

4) Kurtuluş Savaşı hangi antlaşma ile sona ermiştir?

A) Mudanya B) Lozan C) Londra D) Gümrü E) Ankara

5) İstanbul Hükümeti TBMM'nin çalışmalarını engellemek amacıyla aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmiştir?

A) Lozan Barış Antlaşmasının imzalanması
B) Misak-ı Milli kararlarının kabul etmesi
C) TBMM'ye karşı çıkan isyanları desteklemesi
D) Ermenilere işgal ettikleri yerlerden çekildiler.
E) Sevr antlaşmasını imzalaması

6) Kurtuluş Savaşı sırasında, TBMM temsilcilerinin de katıldığı Londra Konferansı aşağıdaki olaylardan hangisinin sonucunda toplanmıştır?

A) I. İnönü Savaşı B) II. İnönü Savaşı C) Sakarya Meydan Savaşı
D) Başkomutanlık Meydan Muharebesi E) Kütahya-Eskişehir Savaşı

7) Kuvayı Milliye'nin görevi fiilen ne zaman sona ermiştir?

A) İstanbul işgal edilince B) Sivas Kongresi toplanınca C) Düzenli ordu kurulunca
D) İzmir işgal edilince E) TBMM açılınca

8) Hangi savaştan sonra Atatürk gazilik ve mareşallik unvanını almıştır?

A) I. İnönü B) II. İnönü C) Sakarya D) Büyük Taarruz E) Kütahya-Eskişehir

9) Aşağıdakilerden hangisi kurtuluş savaşı merkezinin Ankara olmasının nedenlerinden değildir?

A) İstanbul ile ulaşımın kolay olması B) Güvenli bir yer olması
C) Batı cephelerine yakınlığı D) Tarihi bir şehir olması
E) Türkiye'nin orta noktasında yer alması

**10) I. Edirne
II. Eskişehir
III. İzmir**

Yukarıdaki şehirlerden hangileri Mudanya Ateşkes Antlaşması ile savaş yapılmadan diplomasi yolu ile geri alınmıştır?

A) I, II ve III B) Yalnız II C) Yalnız I D) I ve II E) Yalnız III

VEDA

Ders	: TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Tüm öğrenme alanları
Süre	: 40'+40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: Tüm kazanımlar
Beceriler	: 1) Gözlem Becerisi 2) Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi 3) Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
Kavramlar	: 1) Cumhuriyet 2) İnkılap

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (Kurtuluş Savaşı'nın kazanılarak yurdumuzun düşman işgalinden kurtulmasını sağlayan, Cumhuriyetimizi kurarak ülkemizde millet egemenliğinin gerçekleşmesini sağlayan Mustafa Kemal Atatürk'ün çocukluk hayatından başlayarak yaşamını yitirdiği son ana kadarki hayatını, yakın arkadaşı Salih Bozok'un ağzından izleyeceğiz. Salih Bozok Atatürk'ün hem çocukluk arkadaşı hem silah arkadaşı hem de yaveridir. Son anına kadar da Atatürk'ün yanından ayrılmamıştır.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz Atatürk hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere Atatürk hakkında bilgi verilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (10 dakika)

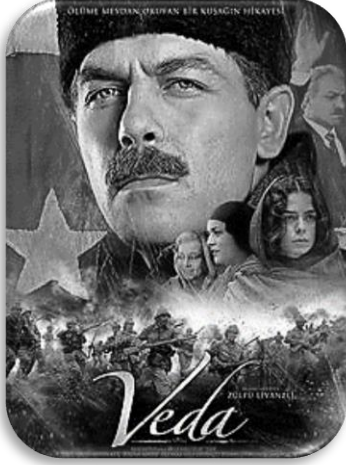
Süre	Etkinlik
115'	<ul style="list-style-type: none"> Film, Mustafa Kemal'in hayatını çocukluk arkadaşı ve yaveri olan Salih Bozok'un ağzından anlatmaktadır. Çocukluk yıllarından başlayıp hayatını kaybettiği ana kadar olan bölümde hayatında az bilinen olaylar sahnelenmiştir. Film, Mustafa Kemal'in son anlarında hasta yatağında yatmaktayken Salih Bozok'un yaşadığı psikolojik bunalım ile başlamaktadır. Mustafa Kemal'e bir şey olursa kendi hayatına da son verme kararını aldığı anlar sahnelenmektedir. Mustafa Kemal 1915 yılında Çanakkale cephesinde görev yapmaktadır.

	<p>Üstün kabiliyetiyle ve stratejisi ile düşmanı püskürtmeyi başarmıştır. Mustafa Kemal'in tarih sahnesine çıktığı yer burasıdır. Filmde bu sahne başarıyla gösterilmiştir. (00.44.40-00.49.20) Çanakkale Savaşı sırasında göğsüne bir şarapnel parçası isabet etmiştir. Göğsünde bulunan saat sayesinde bu olayda göğsü kan toplamasına rağmen sağ olarak kurtulabilmiştir. (00.50.08-00.51.10)</p> <p>Mustafa Kemal'in bir çiftçiyle konuşması Anadolu halkının durumunu göstermektedir. Bu sahne yıllarca savaşan halkın savaşlarda neler yaşadığını ortaya koymuştur. (00.53.10-00.56.16)</p> <p>Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi için Erzurum'a gelmiştir. Ona verilen 9. Ordu Müfettişliği görevinin dışına çıkmıştır. İstanbul Hükümeti tarafından İstanbul'a geri çağrılmasına rağmen Mustafa Kemal, çok sevdiği askerlik görevinden istifa etmiştir. Bu durum karşısında İstanbul Hükümeti tarafından idamına karar verilmiştir. Kafkas Orduları komutanı Kazım Karabekir bu duruma rağmen Mustafa Kemal'in yanında durmuş ve onun emrinde olduğunu bildirmiştir. Mustafa Kemal'in ne kadar kararlı olduğu verdiği cevaptan açıkça belli olmuştur. (00.56.16-01.00.10)</p> <p>Mustafa Kemal, yanında bulunan kişilere deftere tarih yazıp not etmesini ister. Savaştan sonra yapılacak olanlardan bahseder. Burada Mustafa Kemal'in ne kadar ileri görüşlü olduğu vurgulanmıştır. İsteddiği şeyleri yapmak için azimli ve kararlı olduğu sahnelenmiştir. (01.00.10-01.03.05)</p> <p>Mustafa Kemal öncülüğündeki Türk askerleri, kuvvetlerinin etrafını sarar ve Dumlupınar Savaşı'nda yenilgiye uğratır. Yunan askerlerinin peşinden İzmir'e kadar gidip onları denize dökmeyi başarır. (01.09.55-01.12.30)</p> <p>Filmin tamamı öğrencilere seyrettirilebilir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

13'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> Sizce filme niçin 'Veda' ismi verilmiştir? Filmde nasıl başlıyor? Film hangi tarihler arasını anlatıyor? Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? Filmde tanıdığımız bir tarihi kişilik yer alıyor mu? Filmdeki kostümlerle günümüzdeki kıyafetler birbirinden farklı mıdır? Bu fark nelerden kaynaklanıyor olabilir? M. Kemal'in yanındakilere notlar yazdırırken, savaştan sonra gerçekleşecek olanlar demesi ve bunların gerçekleşmesi Mustafa Kemal'in hangi özelliğini göstermektedir? Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? Bu film size ne kazandırdı? Filmten sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
15'	<ol style="list-style-type: none"> Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

VEDA ÇALIŞMA YAPRAĞI

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Salih Bozok ile Selânik'te çocukluktan başlayan arkadaşlığı önce silâh arkadaşlığına sonrasında cumhuriyetle birlikte aynı ideallerin peşinde yürüyen yarım asırlık dostluğa ve ölene kadar süren kardeşliğe dönüştü. Veda, Salih Bozok'un anlatımıyla, bu dostluğun, Atatürk'ün hayatının dönüm noktalarının, vatani kurtarmak için ölüme meydan okuyan bir kuşağın komutanının hikâyesi.

• **Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle doldurunuz.**

1. Mustafa Kemal Kongresi'ne katılmadan önce askerlik mesleğinden istifa etmiştir.
2. Mustafa Kemal Savaşı'nda cebindeki saat sayesinde hayatta kalmıştır.
3. ,Mustafa Kemal'in hayatı boyunca yanında olan arkadaşı ve yaveridir.

• **Aşağıdaki kutucuklara Atatürk'ün hayatının akışını değiştirdiğini düşündüğünüz olayları tarihleriyle birlikte yazınız.**

APRİL 9th

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Atatürk'ten Sonra Türkiye: 2.Dünya Savaşı ve Sonrası
Süre	: 40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: 2. Dünya Savaşı'ndaki gelişmelerin ve bu savaşın sonuçlarının Türkiye'ye etkilerini analiz eder.
Beceriler	: 1) Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi 2) Eleştirel Düşünme Becerisi
Kavramlar	: 1) Bloklaşma 2) Kutuplaşma 3) Yayılmacılık

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (13 dakika)

Süre	Etkinlik
3'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (II. Dünya Savaşı'nda Almanya, bütün dünyaya savaş açmış ve her yere saldırmıştır. Saldırdığı yerlerde insan hayatını önemsememekte ve herkesi öldürmektedir. Filmde Almanya'nın Danimarka'yı işgali konu edinilmektedir. Ülkesini ve vatandaşlarını korumak isteyen askerlerin vermiş olduğu mücadele anlatılmaktadır. Savaşın yıkımdan başka bir şey getirmediğine dair örnekler gözler önüne serilmiştir.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz II. Dünya Savaşı'nın yıkıntıları hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettilmeden önce öğrencilere II. Dünya Savaşı hakkında bilgi verilmeli ve Danimarka atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündürülen bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttıkları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

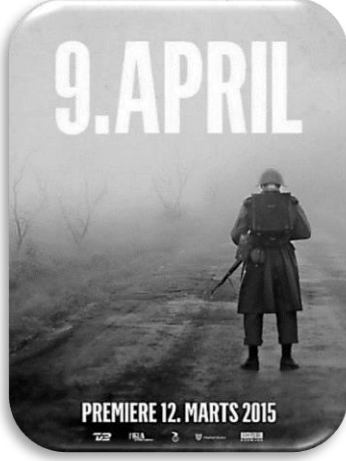
2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (94 dakika)

Süre	Etkinlik
90'	<ul style="list-style-type: none"> Film, Nazi Almanya'sının Danimarka'yı işgalini konu edinmektedir. Danimarka dönemin Almanya'sı ile kıyaslanamayacak kadar zayıf ve güçsüz bir devlettir. Almanya'nın tankları varken Danimarka tüfeklerle karşı koymaya çalışmaktadır. Bu güç farkına rağmen Danimarka gönüllü askerlerle ülkesine set olmaya çalışmaktadır. Savaş ile teslim olma arasındaki çizgiyi çok güzel anlatan bir film olmuştur. Korkuyu, teslimiyeti, işgali, fedakârlığı ve savaşın acı yüzünü çok net bir şekilde göstermektedir. Filmin son kısmında, savaşı yaşamış kişilerin itirafları ve

	savaşta ölen insanların hayatlarını nasıl boş yere harcadıkları aktarılmaktadır. Daha önce savaşmamış askerlerin birbirlerinin yüzüne bakarak ne yapacaklarını bilememeleri korkuyu bize açıkça göstermektedir. Filmin tamamı seyrettirilebilir. II. Dünya Savaşı'nın acı yüzünü bize aksettirmektedir.
2'	• Öğrencilerin dikkatini, filmdeki Alman askerlerin gözlerini bile kırpmadan istediklerini almak için uğraştıkları bölümlere çekiniz.
2'	• Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

5'	Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız: 1. Sizce filme niçin 'April 9th' ismi verilmiş? 2. Filmde nasıl başlıyor? 3. Film hangi tarihler arasını anlatıyor? 4. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 5. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 6. Filmdeki karakterler ulaşımı nasıl sağlıyor? 7. Danimarkalı askerler savaş karşısında nasıl bir psikolojik durum sergilemiştir? 8. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 9. Bu film size ne kazandırdı? 10. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 11. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
8'	10. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.

APRİL 9th ÇALIŞMA YAPRAĞI

Film Nazi Almanya'sının Danimarka'yı işgalini anlatıyor. Danimarka, dönemin Almanya'sı ile kıyaslanmayacak kadar zayıf lakin yöneticilerinin teslimine, ordularının fazla direnemeyecek kadar güçlü olmamasına karşın gönüllüleri ile bir set olmaya çalışıyorlar.

- **Danimarkalı askerlerin savaşmaktan vazgeçip teslim olmaları size doğru mudur? Neden?**

Handwriting practice area with horizontal lines and a watermark 'depositphotos'.

ÇÖKÜŞ

Ders	: TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük
Sınıf Düzeyi	: 8
Öğrenme Alanı	: Atatürk'ten Sonra Türkiye: 2.Dünya Savaşı ve Sonrası
Süre	: 40'+40'+40'+40'+40'
Materyaller	: Televizyon, akıllı tahta, bilgisayar, film, projeksiyon, perde, atlas, harita, çalışma yaprağı
Yöntemler	: Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, inceleme, tartışma
Kazanımlar	: 2. Dünya Savaşı'ndaki gelişmelerin ve bu savaşın sonuçlarının Türkiye'ye etkilerini analiz eder
Beceriler	: 1) Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi 2) Eleştirel Düşünme Becerisi
Kavramlar	: 1) Bloklaşma 2) Kutuplaşma 3) Yayılmacılık

Süreç

1) Film İzlenmeden Önce Isınma Çalışmaları (15 dakika)

Süre	Etkinlik
5'	<ul style="list-style-type: none"> Filmi başlatmadan önce gösterimin yapılacağı ortamı ve kullanılacak araç-gereçleri etkinliğin sağlıklı yürütülebileceği şekilde hazırlayınız. (Ortamın karartılması, tüm öğrencilerin ekranı görebilecekleri şekilde oturmaları...)
3'	<ul style="list-style-type: none"> Bu etkinliğin hangi amaçla yapıldığını öğrencilere açıklayınız. (II. Dünya Savaşı'nda Almanya saldırgan bir tutum içerisine girmiştir. Almanya'nın bu tutuma sahip olmasının sebebi başında bulunan Hitler'dir. Savaşın sonlarına doğru Almanya'nın savaşı kaybedeceği anlaşılmıştır ama Hitler bunu kabul etmek istememiştir. Kimse Hitler'e kaçması gerektiğini söyleyememektedir. Rusya'nın Almanya içlerine kadar girmesine kadar geçen sürede Almanya'nın liderinin ve yanındakilerin yaşadıklarını anlatan filmde insanların normal durumda yapmayacakları şeyleri savaş hâlinde yapabildiklerine şahit olacağız.) Filmi dikkatli ve özenli bir şekilde izlemeniz II. Dünya Savaşı'nın psikolojik atmosferi hakkında bilgi edinmenize yardımcı olacaktır.
5'	<ul style="list-style-type: none"> Belirtilen bölüm seyrettirilmeden önce öğrencilere II. Dünya Savaşı hakkında bilgi verilmeli ve Almanya atlas ya da haritada gösterilmelidir.
2'	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilere filmde kendilerini etkileyen, düşündüren bölümlerle ilgili not alabileceklerini söyleyiniz. Film izleme etkinliği sonrası, tuttukları notlarla ilgili soruların cevaplandırılacağını belirtiniz.

2) Film İzleme Sırasında Odaklanma Çalışmaları (159 dakika)

Süre	Etkinlik
155'	<ul style="list-style-type: none"> Film, II. Dünya Savaşı'nın son zamanlarını konu edinmektedir. Berlin artık işgal altındadır. Fakat Hitler teslim olmama konusunda karardır. Savaşı kazanacaklarına olan inancını yitirmemektedir. Yanında bulunan komutanlar Hitler'e, savaşı kaybedeceklerini anlatmaya çalışmaktadır ama Hitler, onların kendisini sattığını düşünmekte ve komutanların tutumlarını da savaşı kaybetmelerinin nedeni olarak görmektedir. Hitler,

	<p>kendisini kusursuz bulan ve asla hata yapmadığını düşünen bir liderdir. Ölen Alman vatandaşlarının bu sonucu hak ettiklerini ve onlar için üzülmeyen bir anlamı olmadığını söylemektedir. Çevresindekilerden kendine bağlılık yemini ettirerek sözlerinden çıkmamaları konusunda söz almıştır. Yanındakilere zehir vererek yakalanmadan önce içmelerini, asla düşmanın eline geçmemelerini tembihlemektedir. Kendisi de ele geçmemek için hem zehir içip hem de kafasına silahla ateş etmiştir. Öncesinden söz aldığı gibi cesedinin yakılmasını ve düşman eline geçmemesini sağlamıştır. Şimdi bunların hepsini düşündüğümüz zaman sağlıklı bir insanın bunları yapabilmesinin mümkün olmadığını görüyoruz. Filmde bu psikolojik durum çok güzel yansıtılmıştır. Film konumuza uygundur ve dersimizde izletilebilir. Filmde Almanların nasıl gözlerinin kör edildiği, nasıl bu duruma düştükleri gözlenmektedir.</p>
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin dikkatini, savaşta insanların yaşadığı psikolojik duruma çekiniz.
2'	<ul style="list-style-type: none"> • Filmin önemli bölümleriyle öğrencilerin yeniden seyretmek istedikleri bölümleri etkinliğin zaman planlaması çerçevesinde yeniden seyrettiriniz.

3) Film İzleme Sonrası Etkinlikler (13 dakika)

10'	<p>Aşağıdaki sorular çerçevesinde Soru-Yanıt ve Tartışma yöntemi uygulayarak öğrenmeyi pekiştiriniz ve değerlendirme yapınız:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sizce filme niçin 'Çöküş' ismi verilmiş? 2. Film nasıl başlıyor? 3. Film hangi tarihler arasını anlatıyor? 4. Filmde hangi şehirler ve mekânlar yer alıyor? 5. Filmdeki karakterler nasıl iletişim kuruyor? 6. Filmdeki karakterler ulaşımı nasıl sağlıyor? 7. Filmin en çok beğendiğiniz sahnesi hangisidir? 8. Bu film size ne kazandırdı? 9. Filmde sonra merakınızı uyandıran konular nelerdir? 10. Film izleme etkinliğinden sonra sormak istediğiniz sorular nelerdir?
16'	<p>10. Filmle ilgili hazırlanan çalışma yaprağının öğrenciler tarafından doldurulmasını sağlayınız.</p>

Kaynakça

- Akman, İ. (2000). Bilgi Çağı ve Halk Kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 14 (3), 355-356.
- Aktekin, S. ve Çoban, Z. (2012).Tarih Derslerinde Tarihi Film ve Dizilerin Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri: Trabzon Örneği. *Uluslararası Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, 13 (1), 141-159.
- Aküzüm, C. (2013). Eğitim ve Teknolojileri ile İlgili Temel Kavramlar. Ramazan Sever ve Erol Koçoğlu (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Yayınları, 1-19.
- Alessi, S.M. ve Trollip, S.R. (2001). *Multimedia for Learning Methods and Development*. Allyn ve Bacon. Massachusetts.
- Arnheim, R. (2002), *Sanat Olarak Sinema*, Çev. R. Ünal, Ankara: Öteki Matbaası.
- Arslan, Ö. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyal Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Bacanlı, H. (2003). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Bazın, A. (2011), *Sinema Nedir?*. Çev. İ. Şener, İstanbul: Doruk Yayınları.
- Bektaş-Öztaşkın, Ö. (2013). Sosyal Bilgiler Derslerinde Belgesel Film Kullanımının Akademik Başarıya ve Bilinçli Farkındalık Düzeylerine Etkisi, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 147-162
- Betton, G. (1989). *Sinema Tarihi*. Çev. Ş. Tekeli, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Birkök, M. C. (2008). Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak Eğitimde Alternatif Medya Kullanımı: Sinema Filmleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 1-12.

- Bozkurt, N. ve Bayındır N. (2015). Öğretmen Adaylarının Tarih Eğitiminde Popüler Olan Tarih Yapımları Hakkındaki Görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (4).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: PegemA.
- Çatal, B. (2011). Kurgunun Gücü: Tarih Öğretiminde Tarihsel Film Kullanımı. Mehmet Öz (Ed.). *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler* (18-20 Mart 2010). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1083-1096.
- Çilenti, K. (1984). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Demir, Ö. ve Çencen N. (2015). Tarih Sinema Etkileşiminin Popüler Kültürdeki Yeri. *Kafkas Üniversitesi e- Kafkas Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 13-18.
- Demircioğlu, İ. H. (2007). Tarih Öğretiminde Filmlerin Yeri Ve Önemi. *Bilig*, 42, 77-93.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S.S. ve Yağcı, E. (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Pegem A.
- Dorsay, A. (1998). *Sinema ve Çağımız*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Duruel, S.A. (2002). *Sinema Tarih İlişkileri ve Türk Sinemasında Tarihe Bakış*. Sanatta Yeterlilik Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Efe, Ü. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Filmlerin Kullanımı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde
- Ergin, A. (1995). *Öğretim Teknolojisi ve İletişim*. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları.
- Erkılıç, S.D. (2012). *Türk Sinemasında Tarih ve Bellek*. Ankara: De Ki Yayınları
- Fındıkçı, İ. (1998). Enformasyon Bilgi Toplumu Dünyası; Bilgi Toplumunda Eğitim ve Öğretmen. *Bilgi ve Toplum Dergisi*. Nisan, 1998.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları

- Gazi, F. (2010). *Gösterilen Tarih Dönem Dizileri: Senaryoya Aktarılan Tarih Anlatımı, Tarihin Hikâyeleştirme İçerisindeki Yorumu Ve İnandırıcılığı. Bu Kalp Seni Unutur Mu? Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Günay, D. (2017). Teknoloji Nedir? Felsefi Bir Yaklaşım. *Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi*.7 (1), 163-166.
- GÜRATA, A. (2005). *Cemal Kafadar ile Sinema Tarih İlişkisi Konulu Söyleşi*, İstanbul. 109-130.
- Kaya, E. ve Çengelci, T. (2011). Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Eğitiminde Filmlerden Yararlanılmasına İlişkin Görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 2 (1), 116-135.
- Kaya, R. (2005). *Öğrencilerin Tarih Sunum Araçlarına Yaklaşımı (Erzurum Örneği)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kaya, R. ve Günel H. (2015). Tarih Öğretmenlerinin Muhteşem Yüzyıl Dizisi Özelinde Tarih Konulu Film ve Dizilerin Öğretimde Kullanımına Yönelik Görüşleri. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*. 4 (1), 1-48
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Köstüklü, N. (2016). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Çizgi Kitabevi
- Küçükahmet, L. (2006). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Macit, M. (2014). *Televizyon Dizilerinin Toplum Üzerindeki Etkileri Sosyo-Kültürel Bir Çözümleme (Erzurum Örneği)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Marcus, A. S. (2005). It is as it was: feature film in the history classroom. *The Social Studies*, 96 (2), 61-67.

- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi: genişletilmiş bir kaynak kitap* (1. Baskı). S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev. Eds). Ankara: Pagem Akademi.
- Muratalan, T. (2011). *Tarih Öğretmenlerinin Tarihî Filmlerden Yararlanırken Karşılaştıkları Sorunlar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ocak, G. ve Selimoğlu, S. (2016). Tarih Öğretiminde Tarih Dizilerinin Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (1), 431-452.
- O'Connor, J. E. (1987). *Teaching history with film and television*. Washington: American Historical Association.
- Önder, S. ve Baydemir, A. (2005). Türk Sinemasının Gelişimi. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2).
- Örten, H., Keskin, Y. ve Ekici, Ö. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Materyal Hazırlamanın Temelleri. Ramazan Sever ve Erol Koçoğlu (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Yayınları, 69-88.
- Özcan, A. (2011). *Türkiye'de Popüler Tarihçilik (1908-1960)*, Ankara: TTK.
- Özdemir Özden, D. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Film ve Fotoğraf Kullanımı. Ramazan Sever, Erol Koçoğlu (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özer, S. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Çizgi Filmlerin Kullanımı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde
- Özmen, C., Er, H. ve Ünal, F. (2014). Televizyon Dizilerinin Tarih Bilinci Üzerine Etkisi "Muhteşem Yüzyıl Dizisi Örneği". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (25), 409-426.
- Özön, N. (1972). *100 Soruda Sinema Sanatı*. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Özön, N. (2008). *Sinema Sanatına Giriş*. İstanbul: İdil Matbaacılık

- Öztaş, S. (2007). *Tarih Öğretimi ve Filmler: Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarı Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztaş, S. (2008). Tarih Öğretimi ve Filmler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (2), 543-556.
- Öztaş, S. (2011). Tarih, sinema ilişkisi ve sinema filmlerinin tarih derslerinde kullanımının önemi. Mehmet Öz (Ed.). *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler* (18-20 Mart 2010). Ankara: Türk Tarih Kurumu, 797-807.
- Öztaş, S. (2015). Tarih Öğretiminde Tarihi Film ve Tarihi Dizilerin Kullanılmasına İlişkin Tarih Bölümü Öğrencilerinin Görüşleri(Kırklareli Üniversitesi Örneği). *Türk Tarih Eğitim Dergisi*. 4 (2), 1-37.
- Savaş, B. ve Arslan,Ö. (2014). T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Filmlerin Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3 (8).
- Şeker, T. ve Şimşek F. (2012). Kodlama-Kodaçımı Bağlamında Muhteşem Yüzyıl Dizisinin Lise Öğrencileri Üzerindeki Etkilerine Yönelik Alımlama Analizi. *Selçuk İletişim*, 7 (2), 111-120.
- Şimşek, N. (2002). *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tüzel, M.S. (2010). Görsel Okuryazarlık. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 691-705.
- Yalın, H. İ. (2009). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Woelders, A. (2007). “Itmakesyouthinkmorewhenyouwatchthings”:
scaffoldingforhistoricalinquiryusing film in themiddleschoolclassroom.
TheSocialStudies, 98 (4), 145-152.
- Yakar, H. G. İ. (2013). Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 21-36.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. Baskı.) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ekler

Ek 1: Anket Formu ve Görüşme Soruları

Sayın Sosyal Bilgiler Öğretmeni;

Görüşmemiz Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde tarafımdan yürütülmekte olan “Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı ve Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Üniteleri İçin Öğretim Programı Temelli Bir Materyal Kılavuzu Geliştirme Çalışması” başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmektedir. Tezimin temel konusu özetle sosyal bilgiler derslerinde tarihsel film ve dizilerin kullanımı, yararları ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi; sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarihsel film ve dizilerin hem bir materyal hem de özel öğretim yöntemi olarak kullanımına yönelik algı, tutum ve görüşlerinin derinlemesine ortaya konması ve sosyal bilgiler derslerinin tarih üniteleri için mevcut öğretim programlarını temel alan özgün materyal kullanma ve etkinlik kılavuzlarının geliştirilmesidir.

Bu bağlamda, sizinle önceden hazırlamış olduğum sorular çerçevesinde yarı-yapılandırılmış bir görüşme gerçekleştirecek ve görüşme bitiminde birkaç dakikanızı alacak bir anket formunu doldurmanızı rica edeceğim. Araştırma sürecinde, yalnızca elde edilen bulgular kavramsallaştırmaya ve anlamlandırılmaya çalışılacak, çalışmaya katılan öğretmenlerin kimlikleri hiçbir surette hiçbir kurum ya da kuruluş ile paylaşılmayacak ya da yayımlanacak olası bir çalışmada zikredilmeyecektir.

Açık ve içten görüş, bilgi ve önerilerinizle sağlayacağınız olası katkılarınız için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Muhammet Sarı

Uludağ Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrencisi

A) KATILIMCI BİLGİLERİ

- 1) Rumuz :
- 2) Görevli Olduğu Okul :
- 3) Cinsiyet : E K
- 4) Okuttuğu Sınıf :
- 5) Kıdem Yılı :

B) TARİH EĞİTİMİNDE TARİHSEL FİLM ve DİZİLERİN KULLANIMI ANKET SORULARI

- 1) Tarih eğitimiyle ilgili ünite ve konularda kullanmak üzere, öğrenci düzeyine uygun yeterli sayıda sinema ürünü bulunduğunu düşünüyor musunuz?
- Evet Hayır
- 2) Derslerinizde sinema ürünlerinden yararlanıyorsanız, bir akademik yıl içinde film ve dizilere dayalı kaç etkinlik düzenliyorsunuz?
- 1 2 3 4 Daha fazla
- 3) MEB, özel kuruluşlar ya da gönüllü kişiler tarafından kategorize edilerek arşivlenmiş ve öğretmenlerin erişimine sunulmuş yeterli sinema ürünü kaynakları mevcut mu?
- Evet Hayır
- 4) Lisans eğitimi yıllarında almış olduğunuz öğretmenlik eğitiminin, derslerinizde tarihsel film ve dizilerden yararlanabilmek için uygun ve yeterli mesleki bilgi ve becerileri kazandırdığını düşünüyor musunuz?
- Yeterli Kısmen yeterli Hiç yeterli değil
- 5) Tarihsel film ve dizilerden yararlanmanıza katkı sağlayacak nitelikte, çağdaş öğretim yöntemleri ve/ya da öğretim materyalleri konularında katıldığınız hizmetiçi eğitim uygulamaları oldu mu?
- Evet Hayır
- 6) Tarihsel film ve dizilerin öğrenme içeriğini somutlaştırdığını ve öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz?
- Evet Hayır
- 7) Sizde tarihsel film ve dizilerden yararlanmak, kazanımların gerçekleşmesi konusunda olumlu bir farklılık yaratmakta mıdır?
- Belirgin düzeyde olumlu bir farklılık yaratmaktadır
- Düşük düzeyde olumlu bir farklılık yaratmaktadır
- Herhangi bir olumlu farklılık yaratmamaktadır

8) Tarihsel film ve diziler, bir öğretim materyali olarak sizce nasıl izlenirse daha yararlı olabilir?

- Fim ya da dizi bölümü bir bütün olarak izlenmelidir (kronolojik izleme)
- Eserlerin belirli kesitlerinin ilgili konu ve kazanımlarla eşleştirilerek izlenmesi yeterlidir
(olay temelli izleme)
- Önceden belirlenmiş belirli temalara odaklanarak, yalnızca o temalar izlenmelidir
(imgeleme yönelik izleme)
- Takdir ve empati duygusunu geliştirmek için epik sahnelere odaklanarak izlenmelidir
(duyuşsal izleme)

9) Tarihsel film ve dizilerden yararlanmayı güçleştiren aşağıdaki sorunları önem sırasına göre numaralandırınız.

☐ Öğretmenin bilişsel ve sanatsal donanımı becerileri	☐ Öğretmenin materyal kullanma
☐ Erişilebilir sinema kaynaklarının yetersizliği	☐ Etkinlik maliyeti
☐ Öğrenci düzeyine uygun eser yetersizliği	☐ Ünite ve konulara uygun eser
☐ Hazırlık çalışmalarının zaman alması	☐ Etkinlik zamanının fazla olması
☐ Diğer (yazınız):	

10) Tarihsel film ve dizilerin kullanımı, sizce derslerin hangi bölümünde daha etkili ve yararlı olabilir?

- Giriş bölümü
- Geliştirme bölümü
- Sonuç bölümü

C) TARİH EĞİTİMİNDE TARİHSEL FİLM ve DİZİLERİN KULLANIMI

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME SORULARI

I. Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı Hakkında Bilgi ve Farkındalık Kategorisi

1. Tarihsel film ve dizilerde ilginizi en çok çeken ve merakınızı uyandıran unsurlar nelerdir?
2. Sizce dersinizin tema, konu ya da kazanımlarından hangileri tarihsel film ve diziler kullanılarak işlenmeye uygundur?
3. Herhangi bir tarihsel film ya da dizinin derslerinizde kullanılmaya uygun olup olmadığına nasıl karar veriyorsunuz?
4. Dönem filmi kavramını, sanatsal ve belgesel boyutlarını da göz önüne alarak, nasıl tanımlarsınız?

II. Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı Hakkında Tutumlar Kategorisi

5. Tarihsel film ve dizilerin öğretim materyali olarak kullanılması hakkındaki olumlu ve / ya da olumsuz görüşleriniz nelerdir?
6. Tarihsel film ve dizilerin öğretim yöntemi olarak kullanılması hakkındaki olumlu ve / ya da olumsuz görüşleriniz nelerdir?
7. Sosyal Bilgiler öğretim programının sunduğu çerçeveyi tarih eğitiminde sinema sanatından yararlanabilme açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

III. Tarih Eğitiminde Tarihsel Film ve Dizilerin Kullanımı Hakkında Görüşler Kategorisi

8. Derslerinizde film ya da dizilerden yararlanıyorsanız, hazırlık aşamasında ve etkinlik sürecinde dikkat ettiğiniz noktaları ve izlediğiniz yöntemi açıklar mısınız?
9. Tarihsel film ve dizilerden yararlanma konusundaki sorun ve zorluklara karşı çözüm önerileriniz var mı? Varsa açıklar mısınız?
10. Tarihsel film ve dizilerin kullanımını kolaylaştıran ve sinema eserlerini derslerinizle eşleştiren öğretim materyalleri ve kılavuzlar sizce hangi özelliklere sahip olmalı ve öğretmen ve öğrencilere hangi noktada yol göstermelidir?

Öz Geçmiş

Doğum Yeri ve Yılı : Erzurum- 1989

Öğr. Gördüğü Kurumlar	Başlama Yılı	Bitirme Yılı	Kurum Adı
Lise	2003	2004	Nevzat Karabağ Anadolu Ö. Lisesi
	2004	2007	A.H.Gökbayrak Anadolu Ö. Lisesi
Lisans	2007	2012	Gazi Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi : İngilizce- Orta

Çalıştığı Kurumlar	Başlama ve Ayrılma	Kurum Adı	Tarihleri
	1. 2012-2018	Göynükbelen Ortaokulu	
	2. 2018-2019	Şehit Himmet Aydın Ortaokulu	
	3. 2019-	Erdoğan Şahinoğlu Ortaokulu	

28.08.2019

Muhammet SARI

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Muhammet SARI
Tez Adı	Tarih Eğitiminde Tarihsel Film Ve Dizilerin Kullanımı Ve Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Üniteleri İçin Öğretim Programı Temelli Bir Materyal Kılavuzu Geliştirme Çalışması
Enstitü	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Tez Danışmanı	<i>Dr.Öğr.Üyesi Erkan ŞENŞEKERCI</i>
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih :08.10.2019

İmza :